

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA

ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 19 martie 2021

SUMAR

1.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea articolului 299 al Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003. Nr. 73 din 17.03.2021	9 – 14 27
2.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre cu privire la constituirea unei Comisii speciale pentru elaborarea unor proiecte de lege pentru modificarea legislației privind prevenirea și combaterea îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor. Nr. 76 din 18.03.2021	15 – 26
3.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1456 din 25 mai 1993 cu privire la activitatea farmaceutică (<i>art. 18</i>). Nr. 70 din 15.03.2021	28 – 48
4.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind constituirea Comisiei speciale pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului. Nr. 45 din 02.03.2021	49 – 54
5.	Prezentarea, de către doamna Președinte al Parlamentului, a trei cereri parvenite de la Procurorul General privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputaților în Parlamentul Republicii Moldova Petru Jordan și Denis Ulanov.	54 – 55

6.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural. Nr. 393 din 21.09.2020	59 – 63
7.	Dezbaterea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri (<i>art. 2, 4, 4¹, 4² ș.a.</i>). Amânarea procedurii de vot pentru o ședință ulterioară, urmare a lipsei raportului comisiei de profil. Nr. 402 din 25.09.2020	64 – 68
8.	Audierea Raportului anual 2018 al Curții de Conturi asupra administrării resurselor financiare publice și a patrimoniului public și a Raportului anual 2019 al Curții de Conturi asupra administrării resurselor financiare publice și a patrimoniului public. Nr. 1640 din 13.09.2019 Nr. 2165 din 15.09.2020 (Prezintă – Marian Lupu, președinte al Curții de Conturi)	70 – 77 85–107
9.	Dezbaterea proiectului de Hotărâre privind Raportul anual 2018 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public și Raportul anual 2019 al Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public. Adoptarea proiectului se amână pentru o ședință ulterioară, urmare a constatării lipsei de cvorum. Nr. 30 din 11.02.2021	78 – 84 107

Ședința începe la ora 10.08.

Lucrările sunt prezidate de doamna Zinaida Greceanîi, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Vlad Batrîncea, Mihail Popșoi, Alexandru Slusari și Vladimir Vitiuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

...

Bună dimineața.

Vă rog să vă ocupați locurile în sală. Să vedem, cel puțin, dacă avem cvorum.

Rog Secretariatul să anunțe prezența deputaților.

Doamna Evelina Bubuioc – *șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:*

Stimată doamnă Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Vă anunț că, la începutul ședinței de astăzi, și-au înregistrat prezența 85 de deputați.

Nu și-au înregistrat prezența: Șor Ilan, Diacov Dumitru – concediu medical, Guzun Ludmila – concediu medical, Buza Ghenadie – concediu medical, Alaiba Dumitru – concediu medical, Ivanov Violeta – concediu medical, Apostolova Reghina – concediu medical, Sîrbu Serghei – concediu medical, Perciun Dan – concediu medical, Ciobanu Maria – cerere, Jardan Petru – cerere, Gherman Doina, Candu Andrian – cerere, Roșca Veronica – cerere, Padnevici Corneliu și Andronachi Vladimir.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Matincă noi o să limităm oleacă ședințele Parlamentului. D-apoi atâta lume e în concediu medical. (*Rumoare în sală.*) Nu, dar eu nici nu zic, Doamne ferește, ca COVID, dar, cel puțin, 6 deputați îi avem cu... ducă-se pe pustii, boala asta. (*Rumoare în sală.*) Încă un pic și dizolvăm, spune domnul Popșoi. Dizolvăm.

Stimați colegi,

Avem cvorum, 85 de deputați. Rog să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Noi avem ordinea de zi care este aprobată.

Uzez de dreptul meu, dar nici nu știu dacă eu trebuie să uzez de dreptul meu, din partea autorilor, din partea Guvernului, a parvenit solicitarea să excludem, să retragem de pe ordinea de zi din această săptămână proiectul nr. 311. Este la solicitarea autorilor. De aceea eu propun să nu examinăm săptămâna aceasta.

În afară de aceasta, noi am avut foarte multe discuții ieri la proiectul nr. 470 din 26 noiembrie 2020, practic, am audiat și raportul Comisiei juridice, numiri și imunități. Dar ținând cont de discuțiile foarte, foarte aprinse asupra acestui proiect, ba mai mult, colegii din dreapta și din centru au boicotat ședința și din cauza aceasta n-am examinat și alte proiecte. Măcar, cel puțin, azi trebuie să-mi spuneți ce aveți de gând, să nu închid eu ședința.

Dar, stimați colegi, eu propun... (*Rumoare în sală.*) Haideți, întrebați. Ați vorbit atâta și încă să întrebați vreți.

Stimați colegi... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Eu propun proiectul respectiv, nr. 470 din 26 noiembrie 2020, să fie, și rog autorii să accepte, remis pe platforma Comisiei speciale, care este creată. Și vă rog să vă convocați.

Domnule Batrîncea,

Dumneavoastră, ieri, din păcate... spre regret, nu erați în sală, poate decurgea oarecum altfel discuția, dacă erați în sală. Dar, vă rog, să vă convocați, să nu-l ținem prea mult și să scoateți toate problemele acolo, și să veniți unanim în ședința în plen și să ne propuneți examinarea acestui proiect. De fapt, noi am audiat raportul, dar să veniți cu lectură finală, definitivă.

Se acceptă? Se acceptă.

Gata. Mergem mai departe.

Stimați colegi,

Următorul proiect...

Nu uitați că la ora 14.00, astăzi, avem rapoartele Curții de Conturi și trebuie să ne gândim...

Domnule Munteanu,

Vă rog să vă uitați la mine.

La rapoartele Curții de Conturi. M-am uitat la lista de invitați, e prea multă lume. Și nu putem atâta lume să aducem aici, în sală. Știu că ați făcut audierile respective și pe platforma comisiei. Eu cred că ar fi util noi cu toții să convenim doar câte un singur reprezentant de la fiecare minister. Să nu vină câte 2–3–10, fiindcă nu este necesar lucrul acesta.

Eu m-am uitat la lista aceea de vreo 30 și ceva de persoane, cred că nu este corect să-i aducem pe toți aici, în ședința în plen. Cu atât mai mult, că asta e 2018–2019.

Da, domnule Munteanu.

Domnul Igor Munteanu:

Doamnă Președinte,

În primul rând, invitarea sau componența echipelor din partea Guvernului și a Curții de Conturi nu o determin eu, ei trebuie să participe. În ce număr, în ce componență decid ei singuri. Sunt copii mari.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ei au auzit, sunt destul de mărișori. De acord.

Stimați colegi,

Am convenit.

De procedură cineva vrea?

Domnule Marian,

Vă rog.

Domnul Radu Marian:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Referitor la activitatea Comisiei de control al finanțelor publice. Este o problemă, pentru că la ședință participă 2 sau 3 deputați. Este o comisie extrem de importantă. Noi avem colegi care sunt înscriși acolo și niciodată nu participă la ședință, deci ei nu vin la lucru. Imaginați-vă cum altcineva, profesorii sau medicii n-ar veni la lucru, cum ar arăta asta. De aceasta îndemnul nostru este: cei care sunt înscriși în comisie să se prezinte la lucru și să participe la activitățile comisiei. Pentru că altfel nu dăm un exemplu bun oamenilor.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Absolut de acord. Ți îndemn pe toți deputații care sunt membri ai comisiei respective să participați foarte activ. Comisia este una foarte importantă.

Domnul Batrîncea – de procedură.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Stimați colegi,

De procedură. Urmare a acelor audieri pe care Parlamentul le-a desfășurat săptămâna trecută pe marginea activității sau inactivității ANRE, în mod special, în ceea ce ține de piața de carburanți, de acele majorări nejustificate în perioada pandemiei, în perioada crizei, Parlamentul aproape unanim a aprobat o hotărâre, prin care a calificat activitatea conducerii ANRE drept nesatisfăcătoare, a reiterat poziția sa prin înaintarea unui vot de neîncredere și a cerut demisia, dacă se poate de spus aici, de onoare a celor de la ANRE.

Vă informez că, la ultima ședință a Biroului permanent, am solicitat Secretariatului să prezinte informația, dacă, eventual, am primit vreo reacție de la cei de la ANRE. Chiar sincer...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, 10 secunde.

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Un pic. Totuși, subiectul a fost votat de plen, doamnă Președinte. Și subiectul este unul important social.

Și chiar ne-am așteptat la o reacție. Vedem că nu am fost prea optimiști aici, ca să fie chiar o reacție de onoare. Că atunci când într-o țară parlamentară Parlamentul cere demisia, cel puțin așa eu cred naiv, că un funcționar se gândește, hai să plec, dacă cineva consideră așa. Mai ales că este Parlamentul într-o ședință publică.

N-am primit nici o reacție, Parlamentul n-a primit nici o reacție. Considerăm că această atitudine nu este una sănătoasă, consider că această atitudine nu este adecvată și consider că lipsa oricărei reacții din partea lor nu este ceva firesc și, la sigur, lipsește bunul simț.

De aceea chem șefii grupurilor parlamentare, fracțiunilor să avem anumite consultări, inclusiv cu Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, ce poate Parlamentul întreprinde în această situație? Dar, la sigur, trebuie să venim cu reacție și cu acțiuni.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Stimați colegi,

Toți de procedură?

Doamna Glavan – de procedură.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

În contextul faptului că avem mulți colegi și deputați, dar și din Secretariat bolnavi și faptul că mulți deputați refuză să vină fizic la comisie tocmai de frică, pentru că sunt ședințele în săli mici și durează lung, rog dumneavoastră să dispuneți să fie grăbită aprobarea aceluiași Regulament, care este în proiect, ca cel puțin ședințele comisiilor să se poată desfășura on-line. Și în acea situație, cu siguranță, toți colegii, indiferent unde se vor afla, în birouri în Parlament sau în altă parte, nu vor boicota și vor fi prezenți în ședință. Și vom avea o doză de siguranță în plus și pentru colegii din Secretariatul Parlamentului.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Eu cunosc că unele comisii deja desfășoară ședințele sale on-line. De aceea, Secretariatul, vă rog să vedeți ce ne trebuie pentru ca să asigurăm, cel puțin, ședințele comisiilor on-line.

Domnul Slusari – de procedură.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc.

În contextul celor spuse de domnul Batrîncea. Împărtășesc ideea aceasta de a continua examinarea situației vizavi de ANRE. Dar, totuși, eu vreau ca noi să analizăm situația mai minuțios și să constatăm anumite lucruri.

Iată, azi, eu am văzut ultimele calcule. În 10 zile au scăzut prețurile la barilul de țiței cu 13%. 13%, nici o schimbare la nici o benzinărie nu s-a întâmplat.

Propunerea mea, să fim consecvenți, să fim proactivi și în numele Parlamentului să solicităm de la Consiliul Concurenței reacția. Întrucât noi acum asistăm la un acord de cartel tacit, când prețurile mondiale scad, dar în Republica Moldova gata, aici îi oază deodată, noi nu suntem parte componentă a economiei.

Propun ca Parlamentul să ia atitudine și să solicite de la Consiliul Concurenței informația, dacă ei s-au autosesizat vizavi de ultimele evenimente și dacă au pornit ancheta?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Rog, domnule Slusari, dumneavoastră ați venit cu această propunere de comun cu Comisia economie, buget și finanțe, să pregătiți adresarea. Vreți – o semnați dumneavoastră, vreți – o semnez eu, sunt gata.

Domnule Nantoi,

De procedură.

Domnul Oazu Nantoi:

Da, vă mulțumesc.

În contextul celor spuse de domnul Batrîncea, în legătură cu afirmația, cum că Republica Moldova este un stat parlamentar.

Stimați colegi parlamentari,

Vă recomand insistent să recitiți sau măcar o dată să citiți Constituția Republicii Moldova. Acolo nu există o asemenea noțiune. Acolo sunt descrise competențele Parlamentului, Guvernului, Președintelui. Și mai sunt

și interpretări ale Curții Constituționale. Dar nu există așa ceva – republică parlamentară, în Constituție.

Și al doilea moment, ieri, eu cu mare atenție am ascultat declarația dată citire de către domnul Furculiță. Și, în legătură cu aceasta, la mine a apărut o întrebare pe care vreau s-o adresez doamnei Tauber.

Doamnă Tauber,

Dumneavoastră ați fost cea persoană care cu atâta vehemență ați atacat doamna Președinte al Parlamentului, acuzând-o de un credit, nu știu ce. Acum sunteți pe aceeași listă?

Voce din sală:

Скажи, что старым провокаторам...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vreți să răspundeți?

Domnul Vlad Batrîncea:

Мелкая провокация.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Haideți să... Eu am spus că în Parlamentul acesta fiecare vorbește ceea ce știe.

De aceea nu mă supăr pe nimeni absolut, nici pe acei care mă atacă, nici pe acei care parcă încearcă să mă apere și să mă denigreze.

Treaba voastră, fiecare cu a lui.

Domnule Odnostalco,

Tot de procedură?

Da, vă rog.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Да, госпожа председатель, очень коротко. В условиях того, что у нас сегодня присутствуют 85 депутатов, а остальные... по уважительным причинам, преимущественно это больничные листы. У нас очень много депутатов, которые находятся в активном статусе ковида.

А мы приглашаем сюда 30 человек на слушания по Счетной палате! У меня самого много вопросов, закладки я даже сделал.

Но, на мой взгляд, мы должны подавать пример нашим гражданам. И уходить немножко от массовых собраний. Чрезвычайная комиссия решает одно, а мы с вами подаем пример другой.

Я не исключаю важность этого вопроса, но это 2018-й, 2019 годы. Может, мы отложим до лучших времен? Я повторюсь: я не против.

Просто мы должны брать на себя ответственность за то, что происходит. И не дай бог, что случится, эти люди приглашенные пойдут в те учреждения, откуда они пришли. И всё пойдет по нехорошему сценарию.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Давайте дойдем до 14 часов, и тогда поставим на голосование. Согласны? Да.

Stimați colegi,

Propunerea am s-o pun... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Gata, ne-am calmat?

Primul proiect de pe ordinea de zi, proiectul nr. 73 din 17 martie 2021, proiectul... женский проект. De la Platforma femeilor.

Doamna Darovannaia,

Vă rog să prezentați proiectul.

Este unul foarte simplu, vă rog, fără... esența. Da, foarte succint.

Domnul Vlad Batrîncea:

Se poate și laconic.

Doamna Alla Darovannaia:

Poftim?

Stimată doamnă Președinte,

Onorat Plen,

Stimați cetățeni,

Acest proiect de lege, după cum a menționat doamna Președinte, este elaborat cu aportul tuturor doamnelor deputate din Parlamentul Republicii Moldov, ca rezultat al participării la consultările femeilor deputate din Platforma comună de dialog a doamnelor deputate cu femeile alese în autoritățile publice locale.

Proiectul de lege presupune modificarea articolului 299 al Codului muncii. Proiectul de lege are drept scop garantarea cadrelor didactice din instituțiile de învățământ cu dreptul la concediu anual plătit.

Deci ce ne-a adus să elaborăm acest proiect de lege? În sistemul educațional, în special în învățământul școlar, avem 4475 de angajați pensionari din 27000.

Și noi toți cunoaștem cu dumneavoastră că conducătorii acestor instituții, preponderent sau chiar dacă nu de fiecare dată, cu acești pensionari semnează contracte individuale de muncă pe un termen prestabilit, de la 1 septembrie până la 31 mai. Astfel, încălcându-se mai multe acte legislative, pe care le-am inclus toate aceste acte care se încalcă în nota informativă la proiectul dat.

Prin acest proiect de lege, citez, propunem completarea articolului 299 cu un alineat nou, cu următorul conținut:

„Cadrele didactice din instituțiile de învățământ, angajate în baza articolului 55 din prezentul Cod, pe perioada de cel puțin un an de studii/un an universitar, beneficiază de concediu de odihnă plătit, cu durata prevăzută în alineatul (1).”

Adică 62 de zile calendaristice – pentru cadrele didactice din instituțiile de învățământ superior, colegii, licee, gimnazii și școli de cultură generală de toate tipurile; 42 de zile calendaristice – pentru cadrele didactice din instituțiile preșcolare de toate tipurile și 28 de zile calendaristice – pentru cadrele didactice din instituțiile extrașcolare.

Acest proiect de lege... implementarea acestui proiect de lege va asigura ca toți profesorii să beneficieze de un concediu la finele anului de studii.

Pentru implementarea acestui proiect de lege nu sunt necesare surse bugetare suplimentare. Și, de asemenea, implementarea acestui proiect nu necesită elaborarea mecanismului pentru a fi aplicat de instituțiile de învățământ.

Solicit respectuos susținerea acestui proiect de lege, care va asigura protecția socială a acestor 4475 de pensionari.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi.

Dar chiar aveți și întrebări?

Doamnă Babuc,

Vă rog.

Doamna Monica Babuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimată colegă,

Vă rog frumos, să-mi spuneți. Am două întrebări. Prima: de unde, din ce sursă ați luat că noi avem doar 4000 de pedagogi pensionari? Din câte cunosc eu și îmi aduc aminte, această cifră este mult mai mare din totalul general al pedagogilor.

Doamna Alla Darovannaia:

Conform datelor Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, învățământului școlar, acea informație ne-au prezentat ei. Nu pot să vă spun.

Doamna Monica Babuc:

Mulțumesc.

Și a doua întrebare.

Doamna Alla Darovannaia:

Verific, dacă este greșit.

Doamna Monica Babuc:

Eu cred că nu este o informație exactă, pentru că, din câte cunosc eu, cifra aceasta se apropie la circa 40 la sută din totalul general de pedagogi acum. Și aceasta trebuie să ne pună în gardă, bineînțeles.

Doamna Alla Darovannaia:

Da.

Doamna Monica Babuc:

Este o inițiativă pe care am susținut-o din tot sufletul. Și, bineînțeles, ea trebuie aprobată de noi toți.

Totuși, vreau să precizați, când vorbim de aceea că vor fi achitate concedialele, lucru care este prevăzut și în Codul muncii.

Și acești oameni au fost cumva privați de aceste concediale. Când spuneți că nu prevăd cheltuieli, precizați aici cum se întâmplă acest lucru, că cheltuieli suplimentare nu vor fi? Totuși, sunt niște plăți suplimentare. Ca să fie clar pentru toată lumea.

Doamna Alla Darovannaia:

Deci în corespundere cu legislația, aceste cadre didactice pot fi angajate pe un an... pe un termen de până la doi ani. Și la expirare, acest termen poate fi prelungit. Corespunzător, când se bugetează aceste mijloace, ele sunt pe un termen de un an de zile.

Și în Legea bugetului nu a fost specificat că, uite, aceștia sunt pensionari și au contract individual până la 31 mai, abuziv semnat de către conducător și pensionar, iar acesta este cu o normă deplină și el o să aibă concedii.

Corespunzător, acești bani, care sunt prevăzuți pentru concediile acestor persoane, rămân pe urmă ca economii și sunt folosiți deja de acei care au dreptul de a utiliza aceste economii. De aceea și am zis că nu este nevoie de resurse suplimentare.

Eu, activând în cadrul unei instituții de învățământ superioare, cunosc problema dată. În fiecare an, anterior, acum nu se angajează, conform legii,

nu se poate... nu se permite. În fiecare an, erau angajați colegi de-ai noștri, care rămâneau fără concediu plătit, ca și noi toți, chiar dacă făceam o muncă identică.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este clar.

Doamna Alla Darovannaia:

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este clar, stimate doamne.

Domnule Vremea,

Vreți să susțineți proiectul doamnelor ori să „puneți bețe în roate”?
(*Gălăgie și râsete în sală.*)

Vă rog.

Domnul Igor Vremea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Desigur că o să susținem. Numai că mie mi se pare că formula, care este dată... redacția, care este dată acum nu... taman că o să „pună bețe în roate”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De ce?

Domnul Igor Vremea:

De aceea că articolul 55, dacă luăm, din Codul muncii prevede cazurile, când poate fi un contract individual de muncă, încheiat pe termen determinat, inclusiv pentru efectuarea unei lucrări.

Dacă vorbim mai cu seamă de instituțiile superioare de învățământ, acolo un curs poate să fie un semestru. Eu zic, undeva, poate trebuie de prevăzut că concediul poate fi și proporțional perioadei, că aici e pusă condiția că doar trebuie să lucreze un an. Dar articolul 55 prevede și două luni, și efectuarea unei lucrări. Deci noi scoatem din calcul iată aceste categorii.

Și al doilea. Se zice că... uitați-vă, formula „cadrele didactice... și așa mai departe, beneficiază de un concediu de odihnă plătit cu durata prevăzută la alineatul (1) din prezentul articol”. Formula cam nu-i clară din care articol, din articolul acesta unic sau din articolul 1 din articolul 55 al Codului muncii. Dacă vorbim de articolul 55 al Codului muncii, acolo nu-i prevăzută modalitatea de plată a concediului, iată unde zic sunt deficiențele în formula de ordin tehnico-legislativ.

Doamna Alla Darovannaia:

Deci noi propunem modificarea articolului 29... mai bine zis, completarea articolului 299 cu un alineat nou. Consultând legislația și discutând cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, profesorii, preponderent, se angajează pe un an de studii, deci pe un an universitar și de aceea am formulat anume în această formulă... am venit cu această formulă a acestui alineat.

Dar dumneavoastră puteți veni cu o modificare și o s-o examinăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Nu mai aveți întrebări.

Vă rog să luați loc.

Doamna Alla Darovannaia:

Da. Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rog raportul Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Domnule Odnostalco,

De pe loc? De pe loc.

Vă rog.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Comisia protecție socială, sănătate și familie, potrivit atribuțiilor sale funcționale, în conformitate cu prevederile articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat, în ședință, proiectul de Lege pentru modificarea articolului 299 al Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154, inițiativă legislativă a unui grup de deputați.

În urma dezbaterilor pe marginea proiectului de lege menționat, membrii comisiei comunică următoarele.

Proiectul a fost elaborat și semnat de către femeile deputate din Parlament, ca rezultat al participării la consultările pe Platforma comună de dialog a doamnelor deputate cu femeile alese în autoritățile publice locale.

Promovarea proiectului dat va asigura implementarea unitară a cadrului normativ în domeniul raporturilor de muncă cu privire la angajații din sistemul de învățământ. *(Gălăgie în sală.)*

Membrii comisiei, cu votul unanim, propun plenului Parlamentului aprobarea proiectului de lege discutat în prima lectură.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Și noi vă mulțumim.

Aveți o întrebare – domnul Marian.

Domnul Radu Marian:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc.

Colegi,

Eu doar am vrut să văd dacă comisia sau poate chiar autorul a cerut... mă rog, dacă nu avizul Guvernului, că-i clar că suntem în situația în care suntem, dar o opinie a Guvernului referitor la costuri, dacă a avut loc un schimb de discuții, o conversație cu oficialii de la Ministerul Finanțelor pe subiectul ăsta, ca să înțelegem cât o să ne coste asta.

Dar, cu siguranță, noi o să susținem, doar am vrut să văd asta. Pentru că proiectul datează cu 3 zile în urmă. Și am vrut să văd dacă a avut loc o discuție la Guvern pe subiectul ăsta.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Marian,

Se poate eu să vă răspund, ca unul din autori?

Domnul Radu Marian:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamna Darovannaia deja a menționat lucrul acesta, când i-a răspuns doamnei Babuc. Când se bugetează, când se elaborează bugetul, se elaborează la numărul de cadre didactice și nu se ține cont, sunt pensionari sau sunt de altă vârstă, de aceea se bugetează pentru toți, toate cadrele didactice, inclusiv concediile. *(Gălăgie în sală.)*

Ceea ce fac conducătorii de instituții, că-i angajează pe un termen definit de 9 luni și profesorii nu beneficiază de concediale. Iată, asta am venit să completăm. Dacă-i suficient?

De acord?

Acum, stimați colegi, supun votului, pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 73 din 17 martie 2021.

Cine este pentru prima lectură, rog să votați.

Majoritatea sau chiar unanim.

Acum vreau să întreb, și aici, în special, ceea ce-a menționat domnul Vreamea... și vreau să întreb comisia: dacă este necesar să mai avem și lectura

a doua? Ca să nu ne scape ceva, din punct de vedere juridic. Aici este îngrijorarea mea.

Și voi ați putea chiar în pauză să vă convocați, în comun cu Comisia juridică, și să luați o decizie.

Se acceptă? *(Voci nedeslușite din sală.)*

Și dacă ei se convoacă și iau o decizie, atunci noi votăm astăzi și în lectura a doua.

Stimați colegi,

Prima lectură este votată.

Următorul proiect de pe ordinea de zi este proiectul nr. 76 din 18 martie 2021.

Prezintă, din partea autorilor, domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi, *(Gălăgie în sală.)*

O săptămână în urmă, pe platforma Comisiei juridice, numiri și imunități, noi am avut discuții cu conducerea Autorității Naționale de Integritate, cu membrii Consiliului ANI referitor la problemele cu care se confruntă această instituție. De asemenea, noi am discutat și referitor la viziunile, părerile conducerii ANI referitor la unele proiecte, care sunt discutate aici, în Parlament, care vin din partea deputaților. Ați văzut cu toții unele replici date în presă vizavi de aceste proiecte din partea Autorității.

Aceste discuții au durat în jur de două ore, două ore și ceva. Ca urmare a acestor discuții, unanim, întreaga Comisie juridică a venit cu o idee ca în Parlament să fie constituită o Comisie specială pentru elaborarea unor proiecte de legi pentru modificarea legislației din domeniul integrității, din domeniul care este pus în sarcina ANI-ului. Și această Comisie specială să antreneze în activitatea sa inclusiv Consiliul de Integritate, inclusiv conducerea Autorității Naționale de Integritate, inclusiv alte părți, alte autorități, care ar putea să ne ajute să facem niște modificări, care să fie susținute larg în plenul Parlamentului.

De aceea astăzi venim... în atenția dumneavoastră, cu un proiect de Hotărâre cu privire la constituirea unei Comisii speciale pentru elaborarea unor proiecte de legi pentru modificarea legislației privind prevenirea și combaterea îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor. *(Gălăgie în sală.)*

Deci se propune ca această Comisie să activeze pe parcursul a 120 de zile. Cred că este un termen suficient pentru ca să facem o analiză a legislației la ziua de astăzi, să vedem acele propuneri de îmbunătățire a

legislației și să înregistrăm proiectele respective de lege, ca după aia să fie discutate în plenul Parlamentului.

Evident că pe parcursul activității comisiei să fie antrenate alte autorități, ca să ne ajute să elaborăm aceste modificări în așa sens ca legislația să fie îmbunătățită și unele lacune să le reparăm din legislație.

Eu vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule Bolea,

În cadrul comisiei când ați avut audieri cu cei de la ANI și când ați ajuns la această concluzie, văd că decizia e unanimă, dar, totuși, pentru plenul Parlamentului, poate, să ne spuneți: care sunt cele mai mari probleme ale legislației la moment? Nu știu, două – trei cele mai mari probleme care nu permit eficient să combată acest fenomen și să se vadă care este diferența dintre venituri și cheltuieli și să aplice articolul 330/2, dacă nu mă înșel, pentru tragerea la răspundere pe toți acei care au îmbogățire ilicită. Dacă puteți să povestiți măcar trei probleme de bază.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Deci, domnule vicepreședinte al Parlamentului,

ANI-ul nu este autoritatea care trage la răspundere. Din ceea ce a declarat directoratul Autorității, deci ei emit procese-verbale și acte de constatare, acestea fiind niște acte administrative. Și ele urmează să fie... adică, asupra lor urmează instanța de contencios administrativ, atunci când este atacat actul respectiv, să se expună sub prisma prevederilor Codului administrativ.

Referitor la încălcări sau, eu știu, tragerea la răspundere pentru îmbogățire ilicită cu acest lucru trebuie să se ocupe organele Procuraturii.

Mai multe probleme au fost ridicate la aceste audieri, la aceste discuții, inclusiv în ceea ce ține de termenele de prescripție de atragere la răspundere, termenele de examinare a dosarelor care parvin la ANI sau, mai bine zis, efectuarea controalelor averii și intereselor funcționarilor. S-a vorbit despre unele lacune în ceea ce ține de examinarea conflictelor de interese. Deci mai multe probleme au fost examinate, inclusiv Autoritatea Națională de Integritate a venit, pe parcursul anului trecut, cel puțin așa nouă ni s-a

comunicat, cu vreo două proiecte de lege. Ei au venit cu aceste propuneri legislative, odată ce ei nu sunt subiecți cu drept de inițiativă legislativă, în adresa Ministerului Justiției. Bine, ei nu au dublat aceste propuneri să vină și în adresa Parlamentului sau Comisiei juridice.

De aceea constat faptul că și Autoritatea Națională de Integritate sesizează că în legislație sunt anumite lacune și au venit cu anumite propuneri. Deci aceste propuneri, în cazul în care va fi constituită această Comisie specială, vor fi examinate. Ideea este ca să venim cu un proiect complex privind modificarea legislației în acest domeniu și să fie dezbătut în plenul Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare...

Domnule Slusari,

Nu mai aveți?

Următoarea întrebare – domnul Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi, doamnă Președinte.

Domnule Bolea,

Într-adevăr, probleme sunt și asta am văzut și în cadrul Comisiei juridice. Și anume scopul constituirii acestei comisii a parvenit în rezultatul mai multor inițiative din partea diferitor forțe, inclusiv am văzut poziția și a Președinției, și a mai multor fracțiuni că trebuie modificată legislația în domeniul respectiv.

Am vrut să vă întreb pe dumneavoastră, ca inițiator al acestei inițiative și ca președinte al Comisiei juridice, dacă au parvenit mai multe inițiative în domeniul respectiv, pe cale oficială, pentru că declarații publice am văzut multe în sensul respectiv?

Și ca să nu irosesc timpul pentru a doua întrebare, cumva o sugestie pentru toți care vin cu inițiative în domeniul acesta, să le examinăm în cadrul comisiei, care va fi creată, ca să nu... nu știu, facem un haos în domeniul legislației respective și toate propunerile să meargă pe platforma respectivă.

Mersi.

Domnul Vasile Bolea:

Din partea Autorității Naționale de Integritate încă nu au venit aceste proiecte. Eu sper că, după ce va fi constituită această Comisie specială, vom solicita concursul și ajutorul Autorității.

Din partea celorlalți deputați noi avem unele proiecte care sunt dezbătute aici, în plenul Parlamentului. Ceva timp în urmă, dacă nu greșesc, proiectul nr. 10, din acest an. Deci o să le discutăm și acele idei o să încercăm să le compilăm într-un proiect de lege care să vină din partea Comisiei speciale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Aveți a doua întrebare? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Domnule Bolea,

Deoarece subiectul în chestiune – activitatea ANI și a subiecților examinați este unul de maxim interes pentru societate, dar și pentru noi, fiindcă suntem și noi vizați direct. Și există deficiențe în activitatea acestei Autorități Naționale de Integritate, cum ar fi cazul că pe unul și același dosar la una și aceeași persoană vin două răspunsuri diferite. Și dumneavoastră cunoașteți foarte bine acest caz, fiindcă vă vizează direct.

Domnul Vasile Bolea:

Nu cunosc, domnule Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Vă rog, nu comentați când vorbesc, pe urmă o să interveniți.

Vroiam să întreb: dacă urmare a discuțiilor care au avut loc la comisie a fost elaborat un raport, o sinteză? Și dacă... nu dacă, dar ar fi normal și firesc, și aici, doamnă Președinte, e cazul să dispuneți ca această sinteză a propunerilor, a sugestiilor să fie distribuită tuturor deputaților și nu monopolizată exclusiv la o direcție.

E un subiect care ne afectează pe toți și pe toți cetățenii aproape a Republicii Moldova. De aceea e necesar cred că, dacă nu s-a făcut, faceți acest lucru și distribuiți tuturor deputaților.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Reniță,

Reieșind din acele emoții pe care dumneavoastră le-ați avut atunci când ați ridicat această întrebare, eu înțeleg că acest subiect vă afectează pe dumneavoastră.

Noi, în cadrul comisiei, am discutat... nu am discutat raportul Autorității Naționale de Integritate, ei mai au puțin timp ca să-l prezinte în plenul Parlamentului și el va fi dezbătut în Comisia juridică, numiri și imunități, noi am discutat mai multe subiecte, inclusiv acele propuneri care au venit din partea Congresului Autorităților Publice Locale. Deoarece, pe parcursul anului trecut, ANI a întocmit rapoarte și acte de constatare în

privința a 71, dacă nu greșesc, de primari, ceea ce reprezintă aproape 10 la sută din numărul primarilor pe care noi îi avem în țară.

Sunt unele probleme, sunt unele deficiențe inclusiv în ceea ce ține de verificarea averilor și intereselor acelor care ne verifică pe noi, mă refer la inspectorii de integritate, deci acest lucru, de asemenea, a fost sesizat.

Membrii Consiliului ANI au vorbit despre faptul că în cadrul Consiliului este constituit un grup special, care va examina și va verifica aceste declarații de avere și interese ale inspectorilor de integritate, pentru anul 2018, 2019 și începutul anului 2020.

De ce vă spun acest lucru? Deoarece, dacă o să ridicați declarațiile de avere și interese ale unor inspectorii de integritate, noi o să vedem că ei declară apartamente cu două odăi la un preț de 30 de mii de lei, apartamente, case cu 120–200 m² la preț de 31 de mii 750 de lei, automobile la zero lei ș.a.m.d.

Deci lucrurile acestea, de asemenea, noi am ridicat aceste întrebări, inclusiv față de membrii Consiliului de Integritate. Ei ne-au spus că este constituit un grup, o comisie specială, unde, nu știu, după părerea mea, intră inclusiv membrii Consiliului, inclusiv inspectorii de integritate, care vor verifica averile tot ale inspectorilor de integritate.

După mine, lucrul acesta este unul nepermis. Dar, mă rog, ei bucurându-se de o anumită autonomie, au decis așa cum au decis.

Deci noi în Parlament urmează să vedem, dacă acele pârghii pe care le au inspectorii de integritate și Autoritatea Națională de Integritate, le permit lor să activeze într-un mod normal.

Noi vrem ca acei care ne verifică pe noi și vorbesc despre faptul că ditamai unii merg cu automobile luxoase, pe care le declară la 10 mii de lei, vrem ca și acești inspectorii de integritate să nu-și declare casele de 200 m² la un preț de 1000, 1500 de euro.

Dacă se vrea să mergem pe... și să respectăm inclusiv unele angajamente morale față de societatea noastră, cerem ca toți aceste angajamente morale să le respecte.

Eu vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Reniță,

A doua întrebare.

Domnul Iurie Reniță:

Da, vreau să-l asigur pe domnul Bolea și pe toți colegii, și chiar cetățenii Republicii Moldova, că așa fi avut emoții, și-mi făceam griji în cazul în care așa fi împrumutat jumătate de milion de lei din Bahamas și nu i-aș fi declarat. Dar nu am nici o problemă și le doresc succes celor de la ANI cât mai mult

să examineze. Iar cei care procedează în această manieră, în care ați procedat dumneavoastră, să nu stea la tribună aici și să dea sfaturi sau să ne învețe cum trebuie să procedăm. O zi bună!

Domnul Vasile Bolea:

Eu v-aș spune, domnule Reniță...

Doamna Zinaida Greceanîi:

И вам не болеть.

Da, domnule Litvinenco, următoarea întrebare.

Domnule Bolea,

Haideți să...

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

Da, este un proverb: „Dacă tăceai, filozof rămâneai”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, domnul Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Două chestiuni importante. Noi am susținut proiectul acesta. Și eu cred că este bine ca plenul să-l susțină, așa încât să constituim această comisie cu o componență, în care să intre reprezentanții tuturor fracțiunilor.

Lucrul acesta este necesar, inclusiv pentru ca la final, după acele 120 de zile, să avem un proiect aprobat printr-un consens cel puțin la etapa Comisiei speciale. Și acest consens este necesar pentru a nu fi în situația în care cineva promovează anumite ajustări, pentru a rezolva niște dosare concrete. Noi vorbim de o îmbunătățire a legislației la general.

Și lucrul acesta cred că este bun, având în vedere că noi totuși am adoptat legislația în 2016. Dar, efectiv, această legislație a fost pornită pentru a fi implementată prin 2018.

Și a doua chestiune este că, aici este indicat că Comisia specială, împreună cu ANI-ul, va elabora acest proiect de lege.

Dar eu... și aici nu știu, scriem lucrul acesta, nu-l scriem? Dar important ca la discuții să participe și Ministerul Justiției. Pentru că, pe de o parte, politica statului în domeniul integrității, funcției și demnității publice este promovată de Ministerul Justiției.

Dar, pe de altă parte, această legislație – integritatea este o... sunt niște chestiuni în care Republica Moldova are anumite angajamente față de partenerii europeni. Și este obligatoriu ca reprezentanții Ministerului Justiției, având în vedere că ei sunt cei care asigură implementarea acelor angajamente, să fie prezenți în componența acestei comisii.

Mulțumesc.

Noi vom susține proiectul respectiv. Și suntem gata să contribuim la elaborarea unui proiect bun, care ar fi benefic pentru promovarea integrității în funcția publică.

Mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

Da, vă mulțumesc.

Cu certitudine, pe perioada activității comisiei vor fi antrenate aceste autorități, inclusiv Ministerul Justiției. Dacă este necesar, vom cere și expertiza altor organizații obștești. Bunăoară, una din ele ar fi Congresul Autorităților Publice Locale, deoarece legislația din domeniul integrității inclusiv vizează aleșii locali.

Vom face acest lucru și ne vom strădui să închegăm un proiect în așa mod, ca să fie acceptat pe larg de către toți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este clar. Alte întrebări nu aveți.

Vă rog să prezentați raportul Comisiei juridice, numiri și imunități.

Domnul Vasile Bolea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre cu privire la constituirea unei comisii speciale pentru elaborarea unor proiecte de legi pentru modificarea legislației privind prevenirea și combaterea îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Conform notei informative, se menționează că în urma audierilor publice care au avut loc cu membrii ANI, s-a constatat că cadrul legal conține un șir de curențe cu referire la Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și ale legilor conexe.

În rezultatul dezbaterilor, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune proiectul de Hotărâre nr. 76 din 18.03.2021 spre examinare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Raport încheiat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Nu sunt întrebări la raportul comisiei.

Acum trebuie să decidem numeric, nominal proporția.

Domnule Bolea,

Vă rog să rămâneți la tribună și să faceți propunerile.

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

Numeric noi, de fiecare dată, și era un lucru normal, constituiam comisia din 9 persoane.

Deci propunem și de data aceasta s-o constituim tot din 9 persoane.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Supun votului, cine este pentru ca comisia respectivă să fie constituită din 9 persoane, rog să votați.

Practic, unanim.

Acum cum mergem după proporții, vă rog să ne explicați.

Domnul Vasile Bolea:

Pe fiecare fracțiune. Frațiunea Partidului Socialiștilor – 3...

Voce din sală:

8. (Râsete în sală.)

Domnul Vasile Bolea:

Mersi mult.

Socialiștilor 3 persoane, celorlalte fracțiuni proporțional numărului de deputați care sunt.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Aceasta ce o să se primească?

Băi, voi când pregătiți proiectul, veniți concret și spuneți ce proporțional corespunde?

Domnul Vasile Bolea:

Fracțiunea Partidului Socialiștilor – 3 persoane.

Fracțiunea Partidului Democrat – 1 persoană... Da, Victoria.

Fracțiunea sau Grupul parlamentar „PRO MOLDOVA” – 1 persoană.

Deja iată sunt 5.

Fracțiunea „Platforma DA” – 1 persoană.

Fracțiunea „PAS” – 1 sau 2, deja trebuie să vedem.

Fracțiunea Partidului „ȘOR” sau Grupul „Pentru Moldova”, de asemenea – 1 persoană.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu, sunt 8.

Domnul Vasile Bolea:

Înseamnă că 2 – „PAS” și 2 – „Pentru Moldova”. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

„PAS” – 2, „DA” – 1, „ȘOR” – 1, „PRO MOLDOVA” – 1, PD – 1, PSRM – 3.

Domnul Vlad Batrîncea:

Asta-s 10. (Gălăgie în sală.)

Domnul Vasile Bolea:

Și Grupul neafiliaților sau... încă o persoană. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

1, 2, 3, 4, 5, 6...

Poftim?

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, se primește 9, totu-i bine.

Doamna Zinaida Greceanîi:

9 persoane.

Da. Vă rog să luați loc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Se primește 10.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De ce 10? (*Rumoare în sală.*)

D-apoi...

Stimați colegi,

Dau citire, că noi avem acum exact 9.

PSRM – 3, PD – 1, „PRO MOLDOVA” – 1, „ȘOR” – 1, „DA” – 1, „PAS” – 1, „Pentru Moldova” – 1. Nouă. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Afiliați-vă odată la cineva. (*Râsete în sală.*)

Nouă persoane.

Propuneri concrete? Întreb fracțiunile.

Domnule Furculiță,
Sunteți gata să propuneți sau domnul Bolea, cine propune? (*Gălăgie în sală.*)

Partidul Democrat,
Pe cine propuneți?

Domnule Filip,
Vă rog.

Domnul Pavel Filip:

Din partea Partidului Democrat – domnul Igor Vreamea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Igor Vreamea.

„PRO MOLDOVA”,

Cine propune?

Domnule Agache,

Vă rog.

Cine propune?

Spuneți.

Domnul Angel Agache:

Da, „PRO MOLDOVA” îl propune pe domnul Vladimir Cebotari.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vladimir Cebotari.

Partidul „ȘOR”?

Doamna Marina Tauber:

Noi propunem, din partea Frațiunii Partidului „ȘOR”, pe domnul Ulanov și, din partea Platformei „Pentru Moldova”, pe domnul Brașovschi.
(*Rumoare și râsete în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

„Platforma DA”.

Domnul Alexandru Slusari:

Din numele „Platformei DA”, îl delegăm pe Dinu Plîngău.

Supleant – domnul Reniță. (*Râsete în sală.*) (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunea „PAS”,

Cine propune?

Da, domnule Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Litvinenco Sergiu se propune din partea „PAS”.

Dar eu cred că mai puțin contează numeric, pentru că noi am spus ca activitatea comisiei să rezulte sau să finalizeze cu un proiect, care să fie adoptat prin consens. Deci asta este elementul de bază.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De acord... de acord.

Și aici comisia... eu îs de acord cu propunerea dumneavoastră ce ați menționat că să fie atras Guvernul și poate în proiectul de hotărâre trebuie de adăugat, anume ca să fie implicat Ministerul Justiției și atrași experții. Eu vă rog, lucrul acesta să aveți grijă.

PSRM,

Cine propune? *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnule Bolea,

Vă rog să propuneți.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Din partea Frațiunii PSRM, propunem deputații: Vasile Bolea, Alexandr Suhodolski și Alla Dolință.

Vă mulțumesc. *(Gălăgie și râsete în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

S-a aliniat? *(Voce nedeslușită din sală.)*

Stimați colegi,

Acum supun votului componența nominală a comisiei nominalizate.

Domnul Vasile Bolea, domnul Alexandr Suhodolski, doamna Alla Dolință, domnul Igor Vrenea, domnul Vladimir Cebotari, domnul Denis Ulanov, domnul Dinu Plîngău, domnul Sergiu Litvinenco și domnul Gheorghe Brașovschi – 9 persoane.

Cine este pentru această componență, rog să votați. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Majoritatea.

Terminați cu glumele.

Dacă vi-i a glumi, eu amuș închid ședința și „разбежались”. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Acum trebuie să... președintele, vicepreședintele și secretarul.

Vă rog, autorii, președinte cine se propune?

Domnule Furculiță,

Vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Da, evident, noi îl propunem pe domnul Bolea Vasile.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vicepreședinte. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Pe domnul Litvinenco? (*Gălăgie și râsete în sală.*)

Secretar?

Vreamea.

Numai vă rog foarte mult, să discutați și să găsiți consens.

Să nu veniți aici, să ne buimăciți de cap pe toți.

Stimați colegi,

Se propune următoarea componență a conducerii acestei comisii: domnul Vasile Bolea – președinte, domnul Sergiu Litvinenco – vicepreședinte, domnul Igor Vreamea – secretar.

Cine este pentru această...

Ori eu separat trebuie să pun la vot? (*Voce nedeslușită din sală.*)

În întregime, așa cum am propus.

Cine este pentru această componență, rog să votați.

Majoritatea sau chiar unanim.

Succese vă dorim.

Și acum supun votului adoptarea în întregime a proiectului nr. 76 din 18 martie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea sau chiar unanim.

Proiectul este votat.

Vreau să întreb dacă colegii... am văzut că s-au convocat, au discutat... dacă au o decizie la proiectul nr. 73?

Domnule Odnostalco,

Aveți o decizie la proiectul nr. 73, ca să nu ne ducem prea departe?

Domnul Vladimir Odnostalco:

Да, у нас есть решение. Господин Время созвонился, соответственно, мы тоже переговорили. В той редакции, в какой мы сегодня проголосовали в первом чтении, подходит для голосования и во втором чтении.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunile,

Suntem de acord să votăm în lectura a doua? (*Voci nedeslușite din sală.*)

Da.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat în lectura a doua proiectul nr. 73 din 17 martie 2021. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 28.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 28.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 30.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 30.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 19.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 19.

Cu 77 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Următorul proiect de pe ordinea de zi este proiectul nr. 49 din 3 martie 2021. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Mai departe?

Următorul proiect este proiectul nr. 70 din 15 martie 2021.

Prezintă, din partea autorilor, doamna Glavan. *(Gălăgie în sală.)*

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră un proiect de lege, care vine să garanteze oamenilor, care se află în tratament la domiciliu sau în regim de autoizolare, sau din alte motive de sănătate, vine să le garanteze dreptul de acces echitabil la produse farmaceutice. Respectiv, am inițiat un proiect de inițiativă legislativă, prin care vrem să legalizăm și să permitem ca farmaciile cu circuit deschis și filialele acestora să livreze la domiciliu medicamente și produse parafarmaceutice.

La momentul actual, din cauza situației pandemice, provocate de virusul COVID, sistemul medical din Republica Moldova este în prag de colaps. Spitalele nu dispun de paturi libere pentru a-și primi pacienții cu forme grave, iar numărul crescând al pacienților, care se tratează la domiciliu, este deja o realitate.

Am analizat cifrele oficiale disponibile din ultimul an când Republica Moldova a intrat în criza pandemică. Din cei 208 mii de moldoveni, care au fost infectați și depistați oficial de la începutul pandemiei, 150 de mii s-au tratat acasă. Iar în aceste zile avem circa 11 mii de bolnavi cazuri active, care sunt în continuare în tratament la domiciliu.

În luna decembrie s-au anunțat anumite modificări ale actelor Guvernului, prin care s-a spus că pacienții tratați la domiciliu pot beneficia de medicamente compensate. În realitate, însă, în trei luni, doar 3 mii de cetățeni au putut beneficia de medicamente compensate pentru tratamentul COVID. Și aici apar multe întrebări: de ce oare, dacă există deja un anumit drept, oamenii nu pot beneficia de el?

În aceste condiții, este evident că persoanele care astăzi sunt impuse să se trateze la domiciliu sunt obligate, prin toate protocoalele, să stea în izolare, sunt amendate dacă încalcă această prevedere. Ei întâmpină dificultăți reale la accesul la medicamente.

De fapt, s-a dorit rezolvarea unei probleme prin oferirea medicamentelor compensate, dar s-a aprofundat și mai mult lipsa accesului oamenilor la medicamente. Apare o dependență directă de rude, prieteni, vecini, care trebuie să fie rugați să meargă la medicul de familie pentru a

ridica medicamentele compensate, rețeta sau sunt rugați să meargă direct la farmacie în numele celor bolnavi ca să le procure medicamentele.

Știm bine cei care am fost în această situație și am fost ajutați de rude sau prieteni sau atunci când ne-a venit nouă rândul să-i ajutăm pe cei aflați în autoizolare.

În același timp, cel mai mult suferă persoanele care locuiesc singure, persoanele în etate sau persoanele care au anumite dizabilități și nu pot beneficia de acest ajutor.

Evident, ar fi fost corect atunci când au fost aprobate protocoalele de tratament la domiciliu, atunci când a fost impus regimul de carantină pentru contacti și, eventual, apar primele simptome, atunci era corect să fi apărut aceste reglementări.

Pandemia, din păcate, nu bate în retragere, avem zilnic peste două mii de infectări, iar numărul celor care se vor trata la domiciliu va fi în continuare creștere.

Vaccinarea de 70 la sută a populației încă pare un vis irealizabil. Și atunci, ce facem noi? Continuăm să alergăm la medicii de familie în numele rudelor sau prietenilor pentru a ridica rețeta compensată și a merge apoi la farmacia sau căutăm și le oferim tuturor moldovenilor soluții? Noi considerăm că este absolut necesar și imperativ de a modifica legislația actuală și a garanta acest drept la sănătate și acces la medicamente.

Totodată, vreau să informez plenul Parlamentului despre faptul că servicii de comerț electronic cu medicamentele și livrare la domiciliu, inclusiv medicamente cu prescripție medicală, astăzi deja au loc. Și vreau să vă rog, toți aveți gadgeturi, laptopuri, telefoane, intrați, vă rog, pe această adresă și verificați cât de simplu un serviciu clandestin astăzi are loc în Republica Moldova. Iar această rețea are și butonul „încărcați rețeta”. Deci atunci când noi ne facem că un fenomen nu există, vă rog să intrați pe acest site și să verificați cum puteți face poză la o rețetă, o încărcați, vi se livrează la domiciliu. Dacă comanda este mai mică de 400 de lei, livrarea e pe bani. Dacă comanda este mai mare de 400 de lei, livrarea este gratuită.

În același timp, reiterez că aceste servicii astăzi sunt ilicite. Respectiv, asemenea mașinuțe care pleacă de la farmacie pentru pacienți, fac un serviciu social bun, rezolvă problema oamenilor. Au ajuns să existe, pentru că pacienții blocați la domiciliu au nevoie, au cerere, iar agenții economici au venit cu oferta.

Întrebarea noastră este: noi ce facem la această etapă? Ne ascundem ca struții cu capul în pământ și spunem că nu există problema oamenilor? Sau ne facem că nu vedem că se încalcă legislația? Sau, totuși, venim cu reglementări, ca aceste mașini care duc medicamentele la domiciliu, inclusiv medicamente cu prescripție și pe cele compensate, să dispună de toate

condițiile necesare, ca statul să garanteze oamenilor aflați în autoizolare calitatea lor.

Cu siguranță, aceste modificări trebuiau făcute mai demult. Dar mergând pe principiul și spiritul „Mai bine mai târziu decât niciodată”, în același timp, mergând pe Declarația care a fost aprobată aproape în unanimitate săptămâna trecută, cu privire la armistițiul politic, când vine vorba de COVID, eu vă îndemn, dragi colegi, să susținem acest proiect, să parcurgem cât mai rapid toate procedurile parlamentare și să-l aprobăm. Pentru că oamenilor care se tratează acasă să le rezolvăm problema lor și să garantăm inclusiv accesul la medicamente compensate pentru cei aflați în tratament la domiciliu.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți mai multe întrebări.

Prima întrebare – doamna Spătaru.

Doamna Arina Spătaru:

Doamnă deputat,

În primul rând, aș vrea să concretizez că chiar dacă a fost votat acest armistițiu, acest armistițiu vine să coaguleze Parlamentul în jurul intereselor cetățenilor și nu a unor grupuri anumite de persoane cointeresate de a se îmbogăți pe seama COVID-ului.

Și acum la subiect. Deci am trecut prin toate avizele care necesită, de fapt, un proiect de lege, n-am găsit nici unul: nici anticorupție, nici Guvern, am găsit doar un singur aviz al Direcției juridice, pentru care mulțumesc șefului. Dar care foarte bine și exhaustiv vă explică situația, că acest proiect ar provoca mai multe discuții și mai multe neclarități.

De exemplu, în nota informativă, în calitate de autor, scrieți că acest proiect nu necesită cheltuieli și finanțări. Pe de altă parte, nu este scris, cine își asumă transportarea acestor medicamente? Vă rog să vă expuneți și să ne explicați nouă tuturor, dacă prevedeți și aveți închipuiri cum asta ar arăta? Pe de o parte, noi oferim oamenilor șansa de a transporta și, pe de altă parte, noi nu explicăm clar cine va fi transportatorul. Cine își asumă cheltuielile și costurile de transportare?

Mulțumesc.

Doamna Ruxanda Glavan:

Stimată doamnă deputat,

Guvern nu există, care să ofere aviz.

Doi. Cheltuieli nici la capitolul „Majorarea cheltuielilor” sau „Micșorarea veniturilor bugetului de stat” nu se vor înregistra. Pentru că acest proiect, de fapt, cum am spus și în cadrul prezentării, cheltuielile sunt deja suportate de cetățenii care își comandă aceste medicamente. Până la 400 de lei ei plătesc din buzunarul lor, dacă este mai mult de 400 de lei... Așa mi-au spus mie de la această farmacie.

Respectiv, întrebarea rămâne către noi toți: ne facem că nu există asemenea situație? Acceptăm în continuare ca farmaciile clandestine să le ducă acasă medicamente nu știm care, mașinuțe, cu taxiul, cu transportul public și îi punem să plătească în continuare sau, totuși, aprobăm această lege? Și atunci cei care au nevoie, inclusiv de medicamente compensate, prin intermediul rudelor, își primesc rețeta compensată de la farmacie, costul ei este mai mare de 400 de lei, noi toți care am fost bolnavi știm cât costă. Respectiv, pacientul care va fi bolnav la domiciliu cu rețetă compensată, obținută de rude, pentru că nu avem sistem electronic, sună la farmacie, face comanda, comanda depășește 400 de lei și costul îl suportă farmacia respectivă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Spătaru,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Doamna Arina Spătaru:

În acest context, este rezonabil să presupunem că vor apărea o multitudine de riscuri. În primul rând, riscul corupției. În al doilea rând, ar fi riscul majorării prețului medicamentelor. Alt risc ar fi că medicamentele deja vor fi eliberate fără rețeta medicului. Deci avem și alt risc – comercializarea medicamentelor contrafăcute. Deci, uitați-vă, câtă neclaritate provoacă acest proiect de lege, care aparent ar apăra interesele cetățenilor.

Cum credeți, ar fi trebuit acest proiect de lege să fie dezbătut, să fie consultat la nivel de comisie, să fie invitați reprezentanții, dacă ziceți că nu avem și nu avem Guvern, persoanele interesate, începând de la minister și terminând cu antreprenori, care tot nu prea înțeleg care este statutul lor? Cum ar proceda un antreprenor dacă și-ar asuma astfel de activități?

Eu cred că aceste subiecte trebuie dezbătute în societate. Și vreau să vă readuc aminte că un astfel de proiect similar, despre farmaciile mobile vorbesc, a fost declarat neconstituțional.

De aceea vă rog din suflet să vă retrageți acest proiect, să-l lăsați pe seama specialiștilor, astfel încât să nu dăunăm mai mult în perioada pandemiei oamenilor, care vor face tot ce le stă în puteri să ascundă că sunt bolnavi, să încerce să-și cumpere medicamente de tot felul, recomandate de vecini sau de altcineva.

Iar farmaciile sau agenții economici, care vor avea de gând să câștige pe seama acestor vânzări la domiciliu, au să uite de tot ce este mai sfânt, au să vândă medicamente contrafăcute sau medicamente care deloc nu trebuie prescrise acestor cetățeni.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Doamna Ruxanda Glavan:

Atunci când nu există intervenția statului într-o relație între pacienți și agenții economici, eu nu prea înțeleg unde poate fi riscul de corupție, pe care l-ați enumerat dumneavoastră.

Dar cu celelalte riscuri pe care le-ați spus: medicamente contrafăcute, medicamente care nu este clar de unde au apărut și cum au ajuns la pacienți.

Dacă dumneavoastră vă opuneți legalizării, înțeleg că acceptați în continuare ca aceste farmacii, nu știu de unde să ia medicamentele și să le ducă la acei oameni care deja fac aceste comenzi.

Respectiv, cât ține de toate procedurile. Proiectul a fost înregistrat, va parcurge toate procedurile necesare și va obține toate avizele.

Inclusiv au fost pentru data viitoare la comisie invitați reprezentanții acestui Guvern, care este în demisie. Dar sunt invitați reprezentanții Companiei de Asigurări, Agenției Medicamentului. Și împreună cu ei să ajungem la consens.

Consensul în acest caz este să legiferăm ceea ce se întâmplă, pentru protecția pacienților care continuă să-și facă comenzile on-line. Dacă refuzăm acest drept al oamenilor, atunci trebuie să înțelegem că în mod tacit am aprobat și nu luăm nici o atitudine în privința comerțului electronic și livrărilor ilicite de medicamente la domiciliu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Doamnă Glavan,

Dumneavoastră mult ați vorbit aici, ați arătat că iată piața îi clandestină și scopul major al proiectului este legalizarea acestei situații clandestine. Urmând aceeași logică, noi toți cunoaștem că există piața clandestină a drogurilor. Și puteți la un moment dat să veniți în Parlament și să spuneți, haideți să legalizăm și acest lucru.

Doamna Ruxanda Glavan:

Nu voi face acest lucru. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Alexandru Slusari:

Nu-i Sașa... nu-i Sașa. Întrebarea mea este foarte clară. Eu n-am văzut nicăieri în acest proiect mecanismul de control, cum o să fie controlat? Și cine va răspunde, dacă această piață a medicamentelor contrafăcute se va extinde și vom avea decese nu doar de la COVID, dar și de la utilizarea medicamentelor contrafăcute?

Întrebarea mea: cum vedeți dumneavoastră acest mecanism? Și dacă nu propuneți ca noi să ne asumăm aici în Parlament extinderea acestei piețe clandestine și moartea oamenilor?

Doamna Ruxanda Glavan:

Nu, eu propun o soluție pentru acei 150 de mii care au fost tratați și care încă cel puțin 150 de mii în următorul an vor fi blocați la domiciliu și vor căuta soluții prin prieteni, vecini sau apelarea în continuare la aceea ce astăzi se întâmplă clandestin.

În punctul 2 al proiectului pe care l-am propus, este scris foarte clar: că Regulamentul și metodologia va fi aprobată de minister. Iar ministerul, cu siguranță, va oferi această competență Inspecției farmaceutice, așa cum se întâmplă astăzi în cazul comercializării medicamentelor din farmacii.

Respectiv, repet, vom respecta toată procedura. Așteptăm termenul necesar în care dumneavoastră, dacă aveți buna intenție să susțineți oamenii care sunt blocați acasă, să veniți cu amendamente.

Colegul dumneavoastră de fracțiune a venit deja cu anumite propuneri în cadrul primei discuții la comisie, care au fost acceptate. Aștept să văd amendamentele în scris.

Și pe această cale mă adresez tuturor, oricare propunere care vine să clarifice, să limiteze suspiciunile sau să îmbunătățească acest proiect de lege pentru o situație simplă – oameni blocați acasă, au nevoie de medicamente. Ce facem? Legalizăm și punem statul să controleze prin Inspecția farmaceutică sau ne facem că nu vedem?

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi, doamnă Președinte.

Doamnă autor,

Eu vreau să vă felicit că sunteți foarte perseverentă, după ce Curtea Constituțională a declarat un proiect similar neconstituțional, veniți cumva prin „ușa din spate” cu un alt proiect similar.

Și sunt foarte multe întrebări și de ordin juridic, tehnic, cum de implementat ș.a.m.d. Nu cred că este cazul deja să ne referim. Eu, pur și simplu, am văzut că foarte mult ați fluturat și ați arătat o mașină, o fotografie cu o mașină. Din păcate, de aici nu se vede ce inscripție era pe mașina ceea.

Întrebarea este în acest context, dacă, spre exemplu, după votarea acestui proiect, pe mașinile celea pe care le-ați arătat dumneavoastră nu va fi inscripția „Merișor”?

Mersi.

Doamna Ruxanda Glavan:

N-am auzit sfârșitul întrebării.

Domnul Dinu Plîngău:

Dacă nu cumva după votarea acestui proiect de lege, pe care voi îl propuneți, pe mașinile celea pe care le-ați arătat în fotografiile, nu va fi inscripția „Merișor”?

Doamna Ruxanda Glavan:

Acum am auzit.

Domnule Plîngău,

Calitatea mea e să fiu perseverentă. Și vă spun de ce. Încă în anul 2016, fiind în funcția de ministru, am executat întocmai o decizie a Guvernului, semnată de Primul-ministru, clar că n-o s-o vedeți nici de acolo, dar sunteți jurist și găsiți documentul.

Dispoziția Primului-ministru 29-d din martie 2016, care, de fapt, este un plan de acțiuni bine scris și detaliat, profesionist, la care s-a muncit mult, în care în punctul 1.2.3 scrie negru pe alb: „Elaborarea și aprobarea actelor normative necesare funcționării farmaciilor ambulante, livrării prin poștă a unor medicamente și consumabile”. Și era în sarcina Ministerului Sănătății, pe care eu atunci îl conduceam.

Respectiv, perseverența mea începe de atunci când am primit această sarcină. Și cred că statul trebuie să vină cu soluții pentru oamenii care nu au acces la medicamente. Cât ține de faptul că nu vedeți ce este în poză, aici scrie „apteca.md”.

Și nu vreau nici să le fac reclamă, nici să-i condamn la această etapă. Deoarece, ca cetățean, care am fost blocată la domiciliu, știu ce înseamnă când ajungi să rogi prietenii sau rudele să-ți aducă medicamente.

Dar, cu siguranță, dacă se aprobă această lege, probabil și celelalte rețele de farmacii, care dețin farmacii în mod legal, vor putea să presteze acest serviciu.

Pentru noi este important și dumneavoastră să decideți ca deputat, ca jurist, ce facem: sesizăm procuratura, trimitem peste ei procuratura și închidem acest serviciu și am blocat de tot oamenii, fără să le oferim soluții,

acceptăm această soluție sau poate venim cu alta? Eu sunt de acord și cu alta. Haideți să găsim o altă cale, dar să le rezolvăm oamenilor această problemă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnule Plîngău,

A doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Dinu Plîngău:

Doamnă autor,

Sigur că trebuie rezolvată în contextul pandemic situația deplorabilă, dar în interesul cetățenilor. Dar când se creează impresia că se încearcă prin proiecte și prin lozinci că trebuie să ajutăm cetățenii, să fie promovate niște interese financiare. Aceasta este percepția, cel puțin.

Și dincolo de aspectele juridice care sunt problematice în proiectul respectiv. Și poate în contextul situației pandemice, dacă se va ajunge la instituirea stării de urgență, farmaciile ar mai trebui să lucreze în interesul cetățeanului și să mai uite oarecum de îmbogățirea care a avut loc în toată această perioadă. Nu au suferit farmaciile în toată perioada aceasta a stării de urgență în sănătate publică.

Respectiv, în sensul acesta trebuie să ne gândim, dar nu cum să facilităm anumite companii farmaceutice în detrimentul altora sau cum. Deci nu merge așa.

Doamna Ruxanda Glavan:

Cât ține de suspiciuni, dacă ele sunt fondate, vă rog să mi le spuneți, ca să înțeleg și eu ce suspiciuni aveți dumneavoastră.

La capitolul juridic, da, eu nu sunt jurist ca dumneavoastră. Eu sunt deschisă și chiar rog toți cei care au propuneri de îmbunătățire, ca proiectul să funcționeze, rog să veniți cu ele.

Dar insinuări, suspiciozități nemotivate? Știți eu am studii de doctor și acolo ne-au învățat că există o anumită calificare, atunci când există constant suspiciuni fără motivație.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Vovc.

Domnul Liviu Vovc:

Totuși, voiam să concretizez, dacă există aceste servicii ilicite? Și nu sunt de acum de pe timpul COVID-ului, presupun. Dumneavoastră ați sesizat instituțiile de ordine să monitorizeze, să inspecteze? Este vreun răspuns de la instituțiile de ordine?

Doamna Ruxanda Glavan:

Domnule Vovc,

Eu am aflat despre acest serviciu în toamna anului 2020, când m-am îmbolnăvit eu. Eu până atunci n-am știut și nu știu de când ei l-au instituit.

Eu am avut conversații cu conducerea Agenției Medicamentului, care mi-au confirmat că cadrul actual nu permite și Inspekția farmaceutică din cadrul ANSP nu monitorizează sub nici o formă. Respectiv, eu am ales calea nu de sancționare a celor care și-au permis acest abuz, dar de soluționare a problemei oamenilor.

Dacă dumneavoastră veniți cu o altă idee, și ocolind ceea ce se întâmplă, eu voi fi prima, care voi sesiza Procuratura și le voi cere să intervină.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare?

Domnule Vovc,

A doua întrebare.

Domnul Liviu Vovc:

O concretizare. Doar că mai întâi trebuia cred că să vedem ce fac și cum ei acționează, să vedem toate nișele aici, ce ar putea să fie riscurile și abia după aceea să venim cu o soluție.

Și a doua întrebare. Dumneavoastră ați spus în prezentarea proiectului despre faptul că să nu se mai ducă la medic să ia rețeta. Totuși, dar cum acum o să primească ei medicamentele, dacă nu se duce la medic să-și ia rețeta? Ori dacă se duce la medic și-și ia rețeta, automat, poate să treacă și pe la farmacie să-și cumpere ceea ce i-a scris medicul în rețetă.

Doamna Ruxanda Glavan:

Absolut. Eu v-am dat cifrele în prezentare. Din 15 decembrie, dacă nu greșesc, a fost aprobat ordinul Ministerului Sănătății cu Compania Națională de Asigurări în Medicină, prin care au fost introduse ca medicamente compensate anumite produse pentru tratamentul COVID.

Din 15 decembrie până în 15 martie, timp de 3 luni, doar 3 mii de persoane au beneficiat. Și aici am pus întrebarea: de ce se întâmplă acest lucru?

Unul din argumente este faptul că pacienții nu au pe cine și, pur și simplu, nu se mai duc la medicul de familie, respectiv, roagă rudele și se duc direct la pacienți. Alții, însă, și vreau să le mulțumesc pe această cale medicilor de familie din Chișinău, își sună medicul, medicul de familie le prescrie rețeta în lipsă și, mai departe, mecanisme primitive, pentru că rețeta

electronică nu există, că ați declarat-o neconstituțională. Primitiv, pun în cutiuța de la intrarea de la Centrul medicilor de familie această rețetă, vine cineva din rude, o ia și, da, unii trec pe la farmacie și o valorifică.

Iar alți medici de familie și repet, le mulțumesc, ei au devenit și curieri. Își trimit asistenta medicală sau ei, spre drum la domiciliu, trec prin sectorul pe care-l deserveșc și le pun în poștă pacienților cu COVID rețetele de medicamente compensate. Asta este primitiv, asta este o rușine, în condițiile în care Compania de Asigurări deja elaborează rețeta electronică, deja a bugetat 9 milioane de lei în devizul de cheltuieli pentru acest an, este rușine că noi încă mergem cu hârtiuțele.

Dar, odată legalizat acest procedeu, va permite, din punctul meu de vedere, mai multor pacienți să încerce să beneficieze de dreptul lor la medicamente compensate. Nu garantează, dar, cu siguranță, va stârni interes.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Marian.

Domnul Radu Marian:

Mulțumesc mult.

Într-adevăr, ideea este foarte bună și este nobilă, și problema este clară. Inclusiv Consiliul Suprem de Securitate, în general, a recomandat crearea unui mecanism, prin care aceste medicamente să fie livrate la domiciliu.

Pe noi, pur și simplu, ne pune în gardă de unde vine această propunere. Și, oricât de bine ar fi formulat, ea vine de la o grupare, care, mă rog... noi putem suspecta că are interese anumite. De asta avem atât de multe întrebări.

Întrebarea este: în proiectul de lege ați scris că Ministerul Sănătății trebuie să elaboreze acest mecanism sau regulament în 7 zile. Nu prea am văzut termen atât de restrâns în alte proiecte de lege, îi foarte, foarte restrâns, extrem de restrâns. Poate ar fi mai bine, nu știu, să le dăm un pic mai mult timp, pentru că e destul de complex.

Și vreau să văd ce părere aveți dumneavoastră despre acest termen restrâns, prea restrâns.

Doamna Ruxanda Glavan:

Da. Eu vă mulțumesc pentru întrebare.

Am răspuns anterior referitor la percepție, suspiciuni. Eu zic că fiecare să trăiască cu percepțiile lui, dar aici să facem ce este bine pentru oameni. Și v-am explicat că am 5 ani de când mi-am asumat această responsabilitate și, odată și odată, comerțul electronic cu medicamente, livrările la domiciliu,

toate formele de asigurare și garantarea calității medicamentelor pentru fiecare cetățean trebuie să ajungă să fie realitate în Republica Moldova.

Acum cât ține de implementatorul acestei legi și de termen. Dacă noi am fi fost într-o situație în care exista un Guvern plenipotențiar, eu aș fi fost cea care aș fi scris că Guvernul trebuie să rezolve în termen de 2 sau 3 luni, dacă nu era pandemie. Am scris un termen scurt tocmai pentru că este pandemie și este o situație de urgență.

Doi. Am scris Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, și nu Guvernul, pentru că un Guvern plenipotențiar nu există. Iar acest Guvern interimar am văzut că a întâmpinat dificultăți inclusiv să aibă și cvorum ca să numească câțiva secretari de stat. Din acest considerent, am redus nivelul, care... în autoritatea publică centrală executivă va fi responsabilă la minister și am pus cel mai scurt timp posibil ca să fie emis un ordin.

Eu, de exemplu, cred că, atunci când există dorință și claritate, în 7 zile se poate face un ordin bun. Dar, pentru că mai mulți colegi mi-au atras atenția că este, totuși, prea scurt, în discuțiile din cadrul comisiei s-a convenit că domnul Vovc o să vină cu inițiativa de 14 zile. Dacă dumnealui vine, eu o accept cu mare plăcere. Dacă n-o face dumnealui, poate s-o facă oricare alt coleg deputat, și eu voi susține ca, în termen de două săptămâni, cel mult 21 de zile de la promulgare, ministerul să vină cu un ordin aprobat, care, mai departe, să fie pus în aplicare de către Inspekția farmaceutică.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Marian,

A doua întrebare sau precizare?

Următorul este domnul Bîtca Vasile. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Bîtca.

Domnul Vasile Bîtca:

Da. Mulțumesc, domnule vicepreședinte.

Mult stimată colegă,

Am citit proiectul de lege, pe care îl propuneți dumneavoastră. Și vreau să concretizez niște lucruri, dacă este posibil, nici în nota informativă nu-i stipulat. Dar, de fapt, ce le încurcă farmaciilor azi să facă acest lucru? Nu am văzut stipulat în nici o lege ca să fie interzis acest lucru. De fapt, legea...

Doamna Ruxanda Glavan:

Este interzis...

Domnul Vasile Bîtca:

Prin care? De asta...

Doamna Ruxanda Glavan:

Legea nr. 1456 cu privire la activitatea farmaceutică pe care, de fapt, o modificăm, este scris clar că comerțul cu medicamente, cu prescripție sau fără prescripție, este permis doar în incinta farmaciilor sau filialelor, care sunt licențiate.

Domnul Vasile Bîtca:

... Pur și simplu, n-ați stipulat.

Mulțumesc.

Și a doua întrebare, dacă îmi permiteți. Eu, de fapt, înțeleg scopul nobil care este al acestui proiect și văd o plusvaloare la acest proiect ca fiecare solicitant al medicamentelor să poată avea acces liber, chiar și fiind în izolare sau deplasându-se... chiar și cineva care vrea să dea comandă să-i aducă acasă, să nu aibă un impediment, dar nu văd o plusvaloare la preț, de fapt. Oamenii care vor avea posibilitatea să dea comandă de aceste medicamente, prețurile vor fi dublate prin prețul la transport sau la serviciile care vor fi adiacente acestui preț la medicament. Și vreau să vă întreb: dacă dumneavoastră nu prevedeți ca în serviciile care vor fi prestate adăugător, să fie limitat, să nu fie pus un preț mult mai mare decât ar putea fi ele acoperite de cheltuielile necesare, care vor fi făcute la acest transport?

Mulțumesc.

Doamna Ruxanda Glavan:

Eu vă mulțumesc pentru întrebare.

Și, în spiritul consecvenței și perseverenței de care eu dau dovadă tot timpul, eu neapărat voi reveni la ideea despre plafonarea prețurilor la medicamentele compensate și despre un control mai riguros al formării prețurilor la medicamente în general.

Dar având în vedere faptul că oricare intervenție sau oricare frază scrisă într-un proiect de lege, care ține de afectarea potențială a veniturilor agenților economici sau veniturilor, sau cheltuielilor bugetului de stat necesită un aviz al Guvernului și al altor structuri, care noi astăzi suntem în imposibilitate de a-l obține, de aceea acest proiect este atât de sec și gândit doar pentru a rezolva această problemă.

Cât ține de majorarea prețurilor. Nu este scopul acestui proiect de lege să intervină cumva în majorarea... în reglementarea formării prețurilor. Din punctul meu de vedere, acest risc ipotetic nu se va materializa, pentru că astăzi deja... v-am spus, eu personal am sunat, dacă comanda-i mai mare de 400 de lei, livrarea este gratuită. Și, atunci când mi s-a făcut livrarea, am avut și bon de casă, deci eu am verificat și prețul, nu a existat nici o abatere. Dar, dacă nu aprobăm și nu reglementăm, s-ar putea să ia amploare acest fenomen și atunci să apară acest risc. Dacă reglementăm, Inspekția

farmaceutică va verifica în cadrul farmaciei nu doar vânzările staționare, dar le va cere și evidența pentru livrările prin aceste mașini.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Bîtca,

A doua întrebare, vă rog.

Domnul Vasile Bîtca:

Da. Mulțumesc.

Doamnă deputat,

Eu îs pentru asemenea proiect, că este unul binevenit ca populația noastră să aibă acces la medicamente. Mai mult decât atât, ceea ce spuneți dumneavoastră, cu reducere din partea statului.

Dar, totuși, noi azi... ei fac clandestin, cum spuneți dumneavoastră, vă citez, dar cred că dacă vom ajunge în cadrul legal ca ei să poată face acest lucru, să nu intervină. Nu uitați și de partea a doua, Inspekția... Medicamentului poate să controleze, dar serviciile de transport să nu le pună, să fie limitate ori pe kilometru, ori nu știu cum acolo, sau în cadrul prețului.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc pentru sugestie.

Din punctul meu de vedere, pentru a elimina toate aceste riscuri, pe care le văd și eu, trebuie să existe o abordare mai complexă a acestui subiect, dar celelalte abordări obligatoriu prevăd anumite cheltuieli financiare din partea instituțiilor statului, care vor trebui eventual să-și asume și alte responsabilități. Atât timp cât nu avem un Guvern plenipotențiar, eu nu vreau să risc și să aprobăm un proiect de lege care poate fi după aceasta contestat.

Mulțumesc, domnule Bîtca.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Doamna Rotundu Svetlana.

Doamna Svetlana Rotundu:

Doamnă deputat,

Totuși, povestea dumneavoastră despre formarea prețurilor în cazul livrării la domiciliu a medicamentelor este interesantă.

Eu vorbesc acum din partea locuitorilor de la sate, care constituie mai mult de 50% din toată populația Republicii Moldova. Vreau concret să-mi răspundeți la întrebarea: cum va influența livrarea la domiciliu a medicamentelor asupra prețurilor acestora?

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc, doamnă deputat.

Având în vedere că am studii și o diplomă autentică, ceea ce vă relatez eu nu cred că este corect să fie calificat ca o poveste. Dar dacă dumneavoastră doriți să discutăm în această cheie, vreau să vă răspund clar, legiferarea procesului de transportare a medicamentelor de la farmacia staționară către pacienți nu va afecta prețul medicamentului.

Domnul Vlad Batrîncea:

Doamnă Rotundu,

A doua întrebare.

Doamna Svetlana Rotundu:

... întrebare. În cazul în care Parlamentul votează acest proiect de lege, populația va putea beneficia nu numai de medicamente pentru tratamentul infecției COVID, dar de toate medicamentele.

Doamna Ruxanda Glavan:

Așa se întâmplă și azi. Și aceste mașinuțe duc orice acasă.

Doamna Svetlana Rotundu:

Și eu aș vrea să vă întreb, nefiind specialist în domeniu, cunosc că multe medicamente au nevoie de condiții speciale de păstrare, oricum pacienții au nevoie și de aceste medicamente, cine își ia răspunderea pentru aceste condiții de păstrare în cazul livrării la domiciliu a acestor medicamente?

Mulțumesc.

Doamna Ruxanda Glavan:

Foarte bună întrebare.

Mulțumesc.

Iată am căutat neapărat această poză, ca să vă arăt că astăzi rețeaua respectivă are buton care scrie „Încarcă rețeta” și acasă se duc medicamente cu prescripție și se duc în acest tip de mașinuțe. Da, pe ea scrie „Autoclima”, dar nimeni nu ne garantează astăzi că în interior există regim special de transportare, se respectă condițiile de temperatură, de umiditate, mai ales pe distanțele lungi, între centrul raional și satele despre care dumneavoastră ne spuneți.

Tocmai de aceea instituțiile statului prin ordinul Ministerului Sănătății, Inspecția farmaceutică, în primul rând, va avea obligația, odată cu aprobarea, la fiecare farmacie de circuit deschis care va declara că face livrare la domiciliu să-i impună condițiile și să verifice respectarea acestora.

Repet, doamnă deputat, astăzi acest lucru se întâmplă și ține de noi. Ne facem că nu vedem? Dacă nu votăm astăzi acest proiect sau el nu trece, eu

sesizez Procuratura din numele întregului Parlament și am să-i rog pe toți, care n-au susținut sau nu vor susține, să oprim aceste livrări. Și atunci noi ce facem? Ajutăm cetățenii? Sau noi, totuși, trebuie să venim cu soluții constructive?

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumim.

Domnul Pascaru Nicolae.

Domnul Nicolae Pascaru:

Totuși, eu cred că în secolul XXI vine timpul când trebuie aceste medicamente să ajungă la fiecare om, nu numaidecât să vină la spital sau să vină la farmacie la ora 2 sau 3 de noapte. Dacă este posibil, omul poate să sune și să-i aducă medicamentul acasă. Mai ales în raioane unde trăiesc mulți pensionari, care trăiesc departe de centrul raional, unde satul nu este mare și nu are posibilitatea să facă acei 30–40–50 de kilometri până la raion, trebuie să aibă posibilitatea să primească aceste medicamente acasă.

Și o teză tot foarte interesantă, pentru că, iarăși, noi suntem în niște ani, unde tot îți aduce acasă. Tot îți aduce acasă, inclusiv de la diferite instrumente, inclusiv de grădină, mâncare. Și medicamentele acestea nu poate să fie ceva ieșit din comun. Noi trebuie să avem niște proceduri foarte dure și aspre care să verifice, să controleze calitatea acestor medicamente, care să verifice și să controleze anume aceste condiții, cum spuneți dumneavoastră, mașini specializate, temperatură ș.a.m.d. Și eu cred că este un proiect foarte bun, care mai devreme sau mai târziu noi o să ajungem la aceasta să votăm.

Mulțumesc.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

A fost, probabil, un comentariu, o sugestie. Și, într-adevăr, credem că și în situația pandemică, și în lumea contemporană, într-adevăr, serviciile pot fi prestate și la domiciliu, atunci când este control și eficacitate.

Doamnă autor,

Vă mulțumim.

Nu mai aveți întrebări.

Puteți să luați loc.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Raportul comisiei îl va prezenta domnul Vladimir Odnostalco, vicepreședintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Comisia protecție socială, sănătate și familie, potrivit atribuțiilor sale funcționale, în conformitate cu prevederile articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat în ședință proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1456 cu privire la activitatea farmaceutică, inițiativă legislativă a unui grup de deputați.

Potrivit notei informative, scopul proiectului este de a asigura populația cu medicamente și produse farmaceutice livrate la domiciliu de către farmaciile cu circuit deschis (comunitare) și filialele acestora. Norma propusă nu are caracter obligatoriu și nu necesită cheltuieli suplimentare.

Membrii comisiei au menționat necesitatea stabilirii unui termen de 14 zile, pentru ca Guvernul să-și aducă actele sale normative în concordanță cu prevederile prezentei legi.

Cu votul unanim, se propune aprobarea în prima lectură a proiectului de lege discutat.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule vicepreședinte al comisiei.

Aveți o întrebare.

Domnul Dinu Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi.

Stimați colegi,

Vreau ca toată lumea să înțeleagă că este una când comercializezi în vagonete niște hrișcă sau salam expirat, pentru că maximum ce poți obține asta e o indigestie și, cu totul altceva, când în asemenea condiții comercializezi medicamente care necesită un anumit tip de transportare, de păstrare ș.a.m.d.

Deci eu vreau să fim foarte, foarte responsabili când se votează acest proiect de lege și în lectura a doua să țineți cont de instituirea unui mecanism de control, excluderea unor anumitor tipuri de medicamente care pot fi comercializate, nu acelea care țin de substanțe psihotrope. Deci să fim foarte, foarte atenți, pentru ca să nu aducem riscuri și mai mari pentru viața și sănătatea cetățenilor.

Mersi.

Domnul Vlad Batrîncea:

Dacă îmi permiteți, domnule Odnostalco.

Într-adevăr, înțelegem atitudinea responsabilă a domnului Plîngău, dar noi ca Parlament votăm această lege, sunt organele responsabile, este Ministerul Sănătății, sunt comisii care, cu siguranță, în limita acestei legi, a legislației în vigoare, trebuie să asigure că acest proces să fie unul transparent, să existe un control de calitate. Și, evident, mai sunt și alte instituții ale statului care trebuie să vegheze deja latura juridică, inclusiv să asigure și expertiza anticorupție.

Vă mulțumim, domnule vicepreședinte al comisiei.

Nu mai aveți întrebări.

Stimați colegi,

Trecem la procedura de vot.

Se supune...

A, este luare de cuvânt, dar nu am nici o informație de la Secretariat.

Este, da?

Domnul Liviu Vovc, da?

Din partea fracțiunii?

7 minute.

Vă rog.

Domnul Liviu Vovc:

O să încerc să mă încadrez, poate, mai repede. Chiar avem o problemă destul de mare la moment în situația de COVID cu cei care se tratează acasă. Și aici o să-i dau crezare autorului, 150 mii de persoane care s-au tratat la domiciliu și care au nevoie de medicamente.

Dar sunt multe întrebări. Și, în primul rând, dacă se cunoștea despre aceste servicii ilicite, în loc noi să sesizăm instituțiile de ordine, din decembrie până în martie, noi acum încercăm să le legalizăm. Dar noi nu am început de acum să încercăm să legalizăm acest proces. Încă în decembrie, a fost un amendament, prin care s-a încercat această legalizare.

Este o problemă și cu toții înțelegem. Și un alt deputat a spus despre fapt și la Consiliul Suprem de Securitate s-a discutat. Păi, noi putem să abordăm problema astfel, ca să nu fie semne de întrebare?

Un proiect care este votat... a fost înregistrat trei zile în urmă, deja se încearcă a fi promovat în ședința plenară. Vreau să amintesc și am spus, în decembrie, deja s-a încercat băgarea livrării la domiciliu și atunci nu s-a vorbit despre COVID, dar COVID-ul era. S-au găsit alte argumentări. Curtea Constituțională a anulat.

Acum deja se încearcă a interpreta că COVID-ul este problema. Este un semn de întrebare la acest proiect de lege. În primul rând, care este problema? Cum va fi efectuat controlul? Pentru că în cazul livrării la domiciliu, cel care transportă și, respectiv, livrează își poate schimba locul oricând. Și se poate sustrage foarte ușor oricărui control de stat.

În al doilea rând, noi excludem dublul control al farmaciștilor. O să comande pe Internet, fără ca măcar cineva să-l întrebe: dar poate n-ai nevoie de aceasta, poate ai nevoie de un alt medicament?

Noi și așa în Republica Moldova testăm fenomenul abuzului de medicamente, automedicația. La noi și așa oamenii, în loc să întrebe medicul sau farmacistul, se uită pe Internet sau întreabă un vecin și încep tratamentul, de multe ori nu care trebuia.

Știți, poate nu avem Guvern, poate ministerul este „impotent” la moment, dar măcar avem o Direcție generală juridică a Secretariatului Parlamentului care lucrează. Și ea spune: „Prin urmare, constatăm că proiectul necesită a fi supus analizei impactului de reglementare, care va reprezenta argumentarea în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesităților adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, precum și asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor, ale statului și ale consumatorilor.”

Iar noi încercăm repede, cât nu-i Guvern, haideti să rezolvăm. Și repet, este trist când unii se ascund după COVID, pentru ca să-și promoveze lucruri parcă bune. Dar în felul cum sunt promovate sunt foarte interpretabile.

Consider că înainte de a veni cu o soluție aici, pentru că înțelegem toți că este problema, ar trebui să ne consultăm cu specialiștii, Agenția Medicamentului, CNAM-ul. De ce să nu discutăm cu ei și să vedem cum putem rezolva această problemă cu tratarea la domiciliu a virusului COVID-19?

Poate, în general, pentru că noi argumentăm că este problema în această perioadă, dar vrem să includem o normă, care să fie pe veci în legislație. Poate ar trebui să mergem ca la vaccin, la Legea nr. 69, o derogare pentru trei luni, pentru jumătate de an, ca să fie permisă livrarea la domiciliu, acum când avem COVID-ul?

Eu tare sper că noi o să avem în curând un Guvern, care o să poată veni cu o poziție clară. Și o să ne spună cum cel mai bine trebuie de reglementat. Eu tare sper că instituțiile de ordine, fără ca să mai trebuiască sesizarea deputaților la Procuratura Generală, să înceapă să analizeze ce fac companiile acestea farmaceutice, și își permit ilegal să livreze la domiciliu medicamente. Dar noi nu putem așa, pur și simplu.

Și repet, acest proiect nu ar trebui să fie votat acum. Dar în regim de urgență să convocăm pe platforma Comisiei protecție socială, sănătate și

familie: Agenția Medicamentului, CNAM-ul, specialiștii și să vedem cum rezolvăm această problemă.

Pentru că, stimați deputați, am spus o dată, în decembrie, s-a încercat promovarea unui amendament cu livrarea la domiciliu, fără avizul Guvernului atunci. Nu s-au așteptat nici măcar acele 10 zile, care sunt prevăzute în Regulamentul Parlamentului. A fost anulat de Curtea Constituțională.

Acum iarăși aceeași idee, fără avizul Guvernului. Or, pentru mine personal se creează impresia că atât timp cât noi nu avem Guvern, „atât timp cât pisica nu-i acasă, șoricelii joacă pe masă”. Așa haideți, dacă vrem să facem ceva bun, s-o facem cu specialiștii. *(Aplauze.)*

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Domnule Furculiță,

De procedură, da?

Domnul Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Vreau doar se remarc, la ultima ședință a Consiliului Suprem de Securitate, a fost expusă o idee a necesității acestui proiect de lege. Inclusiv cu cel care este referitor la diversificarea componenței Comisiei de situații excepționale. Deci noi îndemnăm colegii în prima lectură să votăm proiectul. Ulterior, să venim cu amendamentele necesare. Astfel, pentru a aduce un proiect bun.

Domnul Vlad Batrîncea:

Bine, colegi.

Dumneavoastră ați avut 7 minute, domnule Vovc.

Poftiți, domnule Vovc.

Domnul Liviu Vovc:

Confirm ceea ce a spus domnul Furculiță, dar am spus că este Legea nr. 69, unde noi am făcut derogare pentru procurarea vaccinurilor. Am putea aici să facem o derogare pentru câteva luni de zile, ca să rezolvăm problema și nu să schimbăm legislația.

Domnul Vlad Batrîncea:

Colegi,

Noi deja am depășit perioada de dezbateri pe proiect. Și noi suntem deja în procedura de vot.

Și, autorul, vă rog, înainte de a supune votului proiectul.

Doamna Glavan.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc, domnule Batrîncea, că mi-ați oferit cuvântul.

Faptul că sunt atâtea discuții, denotă un singur lucru: este nevoie. Nu am pretenția că este în varianta perfectă scris. Dar intenția este inclusiv cea care a fost la Consiliul Suprem de Securitate.

Respectiv, pe lângă critici și tot felul de fantasmagorii, eu îl îndemn pe domnul Vovc să vină cu amendamentele toate pe care le consideră necesare. Vreți să scriem „doar pentru medicamente COVID”, scriem. Doar că gândiți-vă cum Inspekția farmaceutică va verifica ce se bagă în mașina respectivă. Dacă avem garanții, noi le acceptăm.

Proiectul va parcurge regulamentar cel puțin acele 10 zile necesare. Și eu îi rog pe această cale pe toți deputații, care vor să înregistreze amendamente, s-o facă în următoarele 10 zile la comisia respectivă. Ca noi să putem să le analizăm și să putem să venim în cel mai scurt timp legal, pentru votarea în lectura a doua.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, doamnă autor.

Doamnă Glavan,

Majoritatea colegilor, majoritatea fracțiunilor au expus anume poziția aceasta, că trebuie votat în prima lectură. Și trebuie de muncit în modul cel mai serios asupra acestui proiect pentru a doua lectură.

Așa dar, stimați colegi...

Domnule Grosu,

Aveți ceva de procedură?

Domnul Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Eu doar să anunț poziția fracțiunii. Da, este necesar, dar în contextul la ceea ce au spus și colegii anterior și suspiciunile care planează, noi o să ne abținem.

Domnul Vlad Batrîncea:

O să vă abțineți.

Vă mulțumesc.

Este poziția Frației „PAS”.

Stimați colegi,

Trecem la procedura de vot.

Rog să vă ocupați locurile. Că deputații votează atunci, când sunt amplasați în fotolii.

Stimați colegi,

Se supune votului Parlamentului proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1456 din 25.05.1993 cu privire la activitatea farmaceutică, proiectul sub numărul 70 din 15.03.2021, propus de un grup de deputați.

Conform raportului comisiei, se propune ca proiectul să fie aprobat în prima lectură.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Proiectul a fost aprobat în prima lectură.

Trecem mai departe.

Stimați colegi,

Noi avem un picuț de timp și o așteptăm încă pe doamna Președinte al Parlamentului. Așa că vă rog, un picuț de răbdare la toată lumea. Haidеți să...

Colegi,

Evident că am să vă ofer, domnule Popșoi, de procedură. Dar, haidеți, cu toții să fim un pic mai... Un pic mai... da?

Domnule Popșoi,

De procedură.

Domnul Mihail Popșoi:

Stimate Președinte de ședință,

Fie dumneavoastră, fie doamna Greceanii, rugăm să faceți o claritate în legătură cu venirea Procurorului General. De o oră de vreme toată presa întreabă: vine Procurorul, nu vine?

Vă rugăm să faceți o claritate, astfel încât să cunoască societatea dacă a venit, după cine a venit, și să formăm procedurile legale, să fie citit demersul Procurorului, ulterior, să fie dezbătut acest demers în comisie și să se ia o decizie, în baza solicitării Procurorului, dacă acesta, într-adevăr, intenționează să vină astăzi în plen, și să nu se încerce acum să fie convins dumnealui să se întoarcă înapoi la Procuratură, și să se răzgândească.

Mersi.

Domnul Vlad Batrîncea:

Este poziția dumneavoastră, domnule Popșoi.

Uneori, în intenția bună, nobilă, important...

OK.

Eu evident că nu pot răspunde la întrebarea abordată de dumneavoastră.

O așteptăm pe doamna Președinte al Parlamentului. Sunt proceduri regulamentare, legale, despre care va anunța doamna Greceanîi, în calitate de vicepreședinte... de Președinte al Parlamentului.

Eu, în calitate de vicepreședinte, nu am asemenea împuterniciri să vă răspund la această întrebare.

Dar, încă o dată, un picuț de răbdare. Nu cred că noi... de dragul presei, trebuie să încercăm să câștigăm 5–10 minute, mai așteptăm un picuț.

Dar, între timp, Parlamentul funcționează.

Și se propune spre examinare proiectul sub nr. 5 din ordinea de zi, proiectul nr. 45, proiectul de Hotărâre privind constituirea Comisiei speciale pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului.

Inițiatori – un grup de deputați.

Prezintă deputatul Bolea Vasile, președintele Comisiei juridice.

Vă rog, la tribună. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

Stimați colegi,

Cunoașteți cu toții că, ceva timp în urmă, a plecat în lumea celor dreți Avocatul Poporului, domnul Cotorobai. Ca urmare a acestui lucru, în plenul Parlamentului, s-a adoptat o Hotărâre, prin care să se declare vacantă funcția de Avocat al Poporului. Până la numirea unui alt Avocat al Poporului, atribuțiile să fie exercitate de către Avocatul Poporului pentru drepturile copiilor. (*Rumoare în sală.*)

Astăzi venim cu un proiect de Hotărâre, prin care să constituim o Comisie parlamentară specială pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului. Cunoașteți cu toții că legislația prevede că această comisie, adică pentru selectarea unui candidat la funcția de Avocat al Poporului, se constituie o Comisie specială din reprezentanți ai Comisiei juridice, numiri și imunități și reprezentanți ai Comisiei drepturile omului.

În acest sens, noi propunem ca din partea Comisiei juridice să fie delegați 4 reprezentanți, din partea Comisiei drepturile omului și relații interetnice – 3. Eu am nominalizat în proiectul de hotărâre chiar și numele acestor reprezentanți. (*Rumoare în sală.*)

Noi am avut discuții și cu doamna președinte al Comisiei drepturile omului și relații interetnice. Ei acest subiect l-au discutat la ședința Comisiei drepturile omului și au venit cu poziția să fie din partea Comisiei drepturile omului delegați 5 reprezentanți.

Dacă-i posibil, doamnă Gherman, să-i nominalizați.

Iar Parlamentul să decidă componența și să decidem modificările la proiectul de hotărâre referitor la componența numerică și cea nominală a acestei Comisii speciale.

Vă rog susținerea acestui proiect.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți o întrebare.

Doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Da. Este mai mult o precizare.

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia drepturile omului s-a convocat în ședință și a decis pentru delegarea în cadrul Comisiei speciale pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului următorii deputați: Gherman Doina, Leucă Ion, Vreamea Igor, Nantoi Oazu și Pascaru Nicolae.

Deci este vorba despre 5 membri și propunerea aceasta reiese din necesitatea respectării principiului echității. Or, la momentul actual, atât componența numerică a Comisiei juridice, cât și a Comisiei drepturile omului au câte 9 membri. Respectiv, considerăm judicios de a avea delegați 5 membri din cadrul Comisiei drepturile omului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Gherman,

Eu ca să-mi fixez.

Doamna Gherman, domnul Leucă...

Doamna Doina Gherman:

Vreamea Igor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

... Vreamea...

Doamna Doina Gherman:

... Nantoi Oazu și Pascaru Nicolae.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Parcă-s mai mulți deja.

Doamna Doina Gherman:

Cinci. (*Gălăgie în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

3, 4, 5 și Nantoi Oazu. Da.

Domnul Vasile Bolea:

Da, respectiv, doamnă Președinte, luând în considerare faptul că Comisia juridică are 9 membri în componența sa, atunci eu am să propun ca din partea Comisiei juridice să fie desemnați următorii domni: Bolea Vasile, Nichiforciuc Eugeniu, Ulanov Denis, Plîngău Dinu și Suhodolski Alexandr.

Doamna Zinaida Greceanîi:

N-am dovedit să-i fixez.

Dar o să-i dați citire încă o dată.

Domnul Vasile Bolea:

Bolea Vasile...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Bolea, Suhodolski...

Domnul Vasile Bolea:

Nichiforciuc Eugeniu, Suhodolski Alexandr, Ulanov Denis și Plîngău Dinu. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

... Ulanov, 5 la 5, și Plîngău.

Domnul Vasile Bolea:

Dacă vreți, Comisia juridică poate să delege încă unul (*rumoare în sală*) în această... eu am spus Comisia juridică poate să delege încă unul, ca să fie numărul impar în...

Doamna Doina Gherman:

Nu este nicăieri indicat că este nevoie de un număr impar.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Decizia poate să fie prin consens.

Doamna Doina Gherman:

Exact.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De aceea...

Domnule Bolea,

Vă rog să...

Dumneavoastră ați dat citire și raportului comisiei?

Domnul Vasile Bolea:

Nu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu?

Asta până când suntem la etapa de propunere.

Domnule Nantoi,

Vă rog.

Domnul Oazu Nantoi:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu vreau să adresez o întrebare colegului, domnul Vasile Bolea, în legătură cu următorul fapt. La 18 decembrie 2016, a avut loc Congresul extraordinar al XIV-lea al PSRM. Și la acel Congres, cetățeanul Republicii Moldova Oleg Horjan l-a felicitat pe Președintele ales Igor Dodon, s-au cuprins, s-au pupat, însă, după aceasta, Oleg Horjan a fost reținut la Tiraspol și ilegal întemnițat.

Stimați reprezentanți ai Partidului Socialiștilor,

Spuneți-mi, vă rog, cum puteți pretinde la participarea la această comisie, în situația când n-ați făcut nimic pentru ca cetățeanul Republicii Moldova Oleg Horjan să fie eliberat din închisoarea ilegală de la Tiraspol, unde se află, dacă nu greșesc, deja al treilea an?

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Vă permit să nu răspundeți la această întrebare, fiindcă nici mulți alții tot n-au făcut nimic. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Vă rog, raportul comisiei.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Se dă citire raportului Comisiei juridice la proiectul de Hotărâre privind constituirea Comisiei speciale pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului, înregistrat sub nr. 45 din 2 martie 2021.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre privind constituirea Comisiei speciale pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului și comunică următoarele.

Proiectul de hotărâre are drept scop constituirea Comisiei speciale, în conformitate cu Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman) articolul 7 alineatul (1), care prevede că, pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului, se instituie o Comisie parlamentară specială, alcătuită din membri ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice și ai Comisiei juridice, numiri și imunități.

Conform Legii nr. 52/2014 și a hotărârii propuse spre aprobare, comisia va desfășura concursul public, va selecta și va propune Parlamentului candidații pentru funcția de Avocat al Poporului.

Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de Hotărâre nr. 45 din 2 martie 2021.

Raport încheiat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Deja a fost propunerea, ca componența numerică a acestei comisii să fie din 10 persoane.

Domnul Vasile Bolea:

10 membri, da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Din 10 persoane.

Cine este pentru această propunere, rog să votați.

Majoritatea sau, practic, unanim.

Acum, în componența comisiei au fost propuși următorii deputați: domnul Bolea Vasile, domnul Suhodolski Alexandr, domnul Nichiforciuc Eugeniu, domnul Ulanov Denis, domnul Plîngău Dinu, doamna Gherman Doina, domnul Leucă Ion, domnul Pascaru Nicolae, domnul Vremea Igor, domnul Nantoi Oazu.

Cine este pentru această componență nominală a comisiei, vă rog să votați.

Majoritatea.

Componența nominală...

Acum, ca de obicei, președinte, vicepreședinte? Nu?

Domnul Vasile Bolea:

Nu. Doamnă Președinte,

Noi o să stabilim în cadrul comisiei.

Doamna Zinaida Greceanîi:

În cadrul comisiei.

Domnul Vasile Bolea:

Acum trebuie să votăm pe ansamblu proiectul de hotărâre.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat în întregime proiectul de Hotărâre nr. 45 din 2 martie 2021.

Cine este pentru, rog să votați.

Mulțumesc.

Practic, unanim.

Stimați colegi,

Noi avem deja două ore de lucru, dar, înainte de pauză, am vreo două anunțuri. Ați văzut că eu am fost lipsă câteva minute din sală, am avut o întrevvedere cu Procurorul General al Republicii Moldova.

Au parvenit trei cereri din partea Procuraturii Generale, toate datate cu data de 19 martie, înregistrate în Parlamentul Republicii Moldova.

Prima cerere privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Petru Jordan.

Eu am să dau doar citire solicitării, fiindcă toate aceste solicitări, trei, o să le remit Comisiei juridice.

„Solicit ridicarea imunității parlamentare a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Petru Vasile Jordan.

Doi. Încuviințarea ridicării imunității parlamentare în vederea reținerii, arestării, percheziției și trimiterii în judecată penală a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Petru Jordan.”

Asta-i una, o cerere.

Următoarea cerere, tot cu data de astăzi, privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Denis Ulanov.

Și, de asemenea, dau citire solicitării Procurorului General.

„Unu. Ridicarea imunității parlamentare a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Denis Ulanov.

Doi. Încuviințarea ridicării imunității parlamentare în vederea reținerii, arestării, percheziției și trimiterii în judecată penală a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Denis Ulanov pe faptul săvârșirii infracțiunii de articolele 30, 33, 42 alineatul (5), 190 alineatul (5) din Codul penal.”

Și a treia cerere privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova, asta-i suplimentul, Denis Ulanov.

Solicitarea. (*Rumoare în sală.*) Aveți răbdare.

„Unu. Ridicarea imunității parlamentare a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Denis Ulanov.

Doi. Încuviințarea ridicării imunității parlamentare în vederea reținerii, arestării, percheziției și trimiterii în judecată penală a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Denis Ulanov pe faptul săvârșirii infracțiunii de articolele 30, 42 alineatul (5), 243 alineatul (3) litera a) și litera b) din Codul penal.”

Conform Regulamentului Parlamentului, eu sunt obligată ca aceste cereri ale Procurorului General și materialele respective parvenite să le remit Comisiei juridice, numiri și imunități pentru examinare.

Eu cred că Comisia juridică trebuie să invite și Procurorul General, e obligată, și, de asemenea, persoanele împotriva cărora sunt înaintate aceste învinuiri, pentru ca să poată să examineze toate aceste materiale. Materiale aveți de examinat multe.

De aceea, stimați colegi...

Domnule președinte al comisiei și, de asemenea, toți membrii Comisiei juridice,

Vă propun ca să munciți ziua de mâine și pe parcursul zilei de mâine să examinați, dacă trebuie, toată ziua aceste materiale și apoi către luni să prezentați propunerile dumneavoastră pentru Biroul permanent. Iar Biroul permanent, după ce parvine propunerea de la Comisia juridică, vă anunț când ne convocăm luni.

Domnule Ulanov,

Văd că ați apăsător butonul.

Vă rog.

Vă rog, Comisia juridică să veniți să vă ridicați materialele.

Domnul Denis Ulanov:

Da. Mulțumesc mult.

Уважаемые коллеги!

Несколько слов... Безусловно, мне предстоит сказать основную речь после того, как мы проведем заседание комиссии. Хочу несколько позиций.

Когда в 2020 году с помощью телевизионной юстиции в отношении меня высказались о причастности к каким-то событиям, в частности к «frauda bancară», я неоднократно обращался письменно к Генеральному прокурору с заявлением быть допрошенным по любым аспектам, которые прокуратура считает необходимыми.

По мере появления в прессе какой-то информации, которая проходила через фильтры журналистов, со всем не юридические аспекты... после кто-то сказал, кто-то передал, кто-то слышал... Так вот по мере появления такой публичной информации я снова обращался к Генеральному прокурору с заявлением: «Допросите!» Представлял какие-то документы от себя самостоятельно. В ответ – тишина. Ну, порядка десяти таких заявлений я подал и в РССОС, и в Генеральную прокуратуру – тишина.

Причастность моя к тому, что называется «frauda bancară», как я понимаю, наверное это связано с этим, это моя работа в качестве адвоката по уголовному делу Илана Шора. Я соответствующий apel к адвокатскому сообществу тоже сообщил.

Иммунитет... Я никогда за него не держался. И для того, чтобы удовлетворить те заявления, которые я подавал в Генеральную прокуратуру, совсем необязательно этот иммунитет снимать, так как он нужен исключительно для того, чтобы быть задержанным, провести обыск или предъявить обвинения.

Каким образом Генеральный прокурор уже смог установить причастность, вину и прийти с такого рода заявлением, конечно, еще предстоит изучить. Ну, каким образом можно обвинять, не будучи даже заслушанным?... Знак вопроса. По поводу задержания, обыска... я вообще оставляю без комментария.

Поэтому мне не понятно, в чем была проблема для Генерального прокурора удовлетворить мои заявления, когда я, собственно говоря, лично просил это сделать.

Что появилось вдруг сейчас – в период между выдвижением кандидатов в премьер-министры и заседанием, которое нам предстоит провести по проведению? Может быть, какие-то голоса мешают?

Мне в принципе нечего скрывать абсолютно, в принципе, вообще.

Господин Генеральный прокурор ждал больше восьми месяцев с моего первого обращения для того, чтобы прийти именно сейчас – в период такой чрезвычайной ситуации в стране.

Я не держусь за иммунитет и, повторюсь, никогда за него не держался. И сам проголосую, и коллег моих призываю проголосовать за снятие с меня иммунитета, потому что мне скрывать нечего, и я готов быть допрошенным.

Единственное, о чем прошу: о соблюдении такой процедуры, которая позволит мне адекватно представить ситуацию на юридической комиссии. Если вот то, что принесли госпоже Гречаный, это только приложение, наверное, или дополнение, наверное, есть что-то большее.

Наверное, все понимают, что для того чтобы быть услышанным, заслушанным и представить свои интересы, необходимо как минимум это всё изучить.

Поэтому единственное, о чем прошу моих коллег, дать мне время нормально подготовиться. Никуда и ни от кого убежать я не буду. Об этом я тоже сообщил Генеральному прокурору письменно, еще, наверное, летом или осенью.

Я уверен, что докажу свою полную невиновность в том, что мне инкриминируется. Достоинно отвечу на все вопросы Генерального прокурора. И еще раз призываю проголосовать при условии соблюдения всей законной процедуры и права на защиту, которое пока никто не отменял.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanî:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Hai deți să nu deschidem dezbateri. Eu cred că dezbaterile noi putem să le facem după ședința Comisiei juridice. După ce vom avea... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Stimați colegi,

De procedură am să vă ofer, dar nu la tema aceasta. Hai deți să respectăm procedura.

De aceea ultimul cui îi ofer cuvântul. Nu vă supărați, vă rog, toți juriștii au diferite opinii.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Este președintele comisiei și trebuie să...

Domnul Vasile Bolea:

Da, vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Cu referire la ceea ce ați spus, că pentru ziua de luni să prezentăm Biroului permanent decizia comisiei. Este o rugămintă. Odinioară, am aflat că pentru ziua de luni Curtea Constituțională va examina o sesizare, la care și eu sunt subsemnat. Și dacă este posibil, noi, în ziua de marți, vom prezenta Biroului permanent această informație.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Haideți, eu v-am propus, ținând cont de materialele acestea, v-am propus mâine să vă convocați și să examinăm și nu...

Domnul Vasile Bolea:

Mâine o să ne convocăm.

Domnul Mihail Popșoi:

Dar de ce nu astăzi?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Este o procedură de 15 zile. Eu vă propun, nu 15 zile, ținând cont de învinuirea care este aici și declarația care a făcut-o în fața Parlamentului domnul Ulanov. Nu apar pe nimeni aici. Procurorul trebuie să-și spună poziția.

De aceea rog comisia să se convoace.

Domnul Mihail Popșoi:

Dar domnul Jardan unde este, puteți să-mi spuneți?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Eu nu știu unde este domnul Jardan.

De atâta eu cred că fracțiunea cunoaște unde este domnul Jardan. Domnul Jardan, după câte ne-a anunțat în plen, are o cerere. Ce-i cu domnul Jardan nu cunosc. Eu nu duc deputații pe acasă. Nu-i urmăresc, nu-i ascult.

Stimați colegi,

Vă rog să vă calmați.

De aceea, comisia, vă rog să preluați materialele.

Cum decideți, este decizia comisiei.

Stimați colegi,
Pauză – până la ora 13.20.
Materialele, vă rog, să le preluați.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanîi:
Rog președinții fracțiunilor să anunțe deputații să revină în sală.
Secretariatul,
Vă rog să verificați dacă avem cvorum.
Putem să începem ședința.

Stimați colegi,
La ora 14 avem examinarea raporturilor Curții de Conturi.
Până atunci putem să examinăm un proiect?
Fiindcă încă nu sunt toți invitații.

Se propune spre examinare proiectul nr. 393 din 21 septembrie 2020.

Din partea autorilor – domnul Ciubuc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Nicolae Ciubuc:
Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Propun atenției dumneavoastră proiectul de modificare a Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare.

Modificarea este una elaborată în contextul propunerilor elaborate pe platforma parlamentară în cadrul grupului de lucru creat din deputați din diferite fracțiuni.

Dacă vă amintiți, în vara anului trecut, ca urmare a calamităților naturale sub forma secetei, a fost creat acel grup de lucru. Grup de lucru, care a creat sau a furnizat mai multe propuneri. Respectiv, această inițiativă este elaborată de un grup de deputați: domnul Nicolae Ciubuc, domnul Radu Mudreac, domnul Alexandru Slusari și domnul Vladimir Bolea, și rezultă sau constă în modificarea acestei legi – Legea privind principiile de subvenționare. (*Gălăgie în sală.*)

Obiectivul proiectului de modificare constă în modificarea condițiilor de reglementare privind subvenționarea creditelor acordate producătorilor agricoli, astfel încât respectivele mijloace financiare să fie virate direct... băncilor comerciale de unde au fost accesate aceste credite.

Amintesc că, începând cu 2011, în cadrul măsurilor de subvenționare există această măsură de sprijin pentru producătorii agricoli. Acelor agricultori, care accesează credite în scopuri agricole, statul le subvenționează dobânzile. Procedura este una simplă, este achitat corpul creditului, dobânda, după care se pregătește acea cerere cu tot pachetul de documente în vederea rambursării acestei dobânzi. (*Rumoare în sală.*)

Având în vedere că, în anul 2020, condițiile climaterice au creat foarte multe dificultăți producătorilor agricoli, gradul de afectare a roadei culturilor agricole, ca urmare a înregistrării calamităților, în mare parte, au depășit 60%, fapt care s-a răsfrâns negativ asupra rentabilității afacerii producătorilor agricoli.

Propunerea este una simplă. Ca să creăm acest mecanism prin intermediul Guvernului, prin intermediul Ministerului Agriculturii, ca mijloacele respective, destinate susținerii producătorilor agricoli, să fie virate direct băncilor comerciale. În acest sens, evitând acest cerc pe alocuri vicios, când fermierii trebuie întâi să achite, să pregătească pachetul de documente, să-l depună, acest lucru presupune termen, perioade îndelungate și acest lucru, cumva, ar facilita, în condiții destul de dificile în care au activat fermierii anul trecut, i-ar ajuta să gestioneze în continuare mijloacele disponibile în scopul dezvoltării afacerii.

Și a doua modificare ține de criteriile de eligibilitate pentru obținerea sprijinului financiar. Amintesc că unul din condițiile de acordare a subvențiilor este lipsa față... lipsa datoriilor față de bugetul de stat.

Anul 2020, iarăși, un an destul de complicat. Mulți din agricultori au înregistrat datorii față de bugetul de stat și acest lucru a fost ca un impediment în obținerea subvențiilor. De aceea, cu titlu de excepție, pentru anul 2020, dar și anul 2021, venim cu propunerea suspendării... asigurării acestei condiții, adică la obținerea subvențiilor documentul obligatoriu sau criteriu obligatoriu privind lipsa datoriilor la bugetul de stat să nu fie luat în calcul în vederea acordării subvențiilor.

Amintesc că este vorba doar de perioadă prestabilită. Dacă ar fi fost votat în anul 2020, respectiv, ar fi fost valabil pentru anul respectiv. În condițiile date, va fi, cel puțin, valabil pentru anul 2021, care, la fel, se vor resimți consecințele dificile sau consecințele anului 2020, ca urmare a secetei.

În contextul celor expuse, solicit respectuos susținerea și votarea acestui proiect de lege.

Dacă sunt careva întrebări, sunt gata să răspund.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Pare-mi-se, domnul Slusari are au întrebare, sau un cuvânt de susținere.

Vă rog, domnule Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Această inițiativă este una din puține, cu părere de rău, exemple în Parlament, când noi putem să depășim toate contradicțiile noastre politice și să acționăm în interesul cetățenilor sau unor pături sociale, sau unor grupuri, în cazul dat, vorbim despre agricultori. Și este inițiativa binevenită, întârziată cam cu jumătate de an, și acum deja este procesul de subvenționare pornit.

Și întrebarea mea, și sugestia, desigur că noi vom susține acest proiect, dar eu știu că sunt diferite poziții că cineva insistă că numaidecât e nevoie de avizul Guvernului, deși aici cam nu... această inițiativă nu prevede majorarea sau micșorarea cheltuielilor bugetare. Sugestia mea este că noi cât mai repede să adoptăm în a doua lectură acest proiect. *(Gălăgie în sală.)*

Și întrebarea către raportor: dacă susține această idee? Sper că o să avem susținere și la Comisia agricultură, care, apropo... să fie asta un cuvânt bun despre Radu Mudreac, cel mai bine noi găsim limbaj comun, nonpolitic și pe interesele cetățenilor, anume în această comisie.

În alte comisii, eu n-am văzut... în 90 la sută, noi... *(gălăgie în sală)* juridică, „ладно”, dar la Comisia agricultură, într-adevăr, iată și recent noi, când am fost la Ștefan Vodă, indiferent de pozițiile politice, noi am reușit să oprim evacuarea țevelor... scoaterea țevelor, în mod barbar, ceea ce se întâmplă acolo, e strigător la cer. Târziu ne-am dus acolo, dar încă un exemplu că putem să facem acest lucru.

Și rugămintea mea: să votăm cât mai repede acest proiect în a doua lectură, întrucât deja procesul de depunere a dosarelor este în toi.

Dacă cu credite noi putem aștepta până în toamnă, cu depunerea este important acum să facem.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

De acord. Dacă... într-adevăr, vreau să reiterez că noi, cu adevărat, am avut o conlucrare foarte bună pe platforma acestui grup de lucru, au fost identificate mai multe măsuri și mai multe acțiuni, care au fost asumate ca angajamente și ca acțiuni din partea Guvernului.

Din păcate, trebuie să constatăm că nu toate din acele măsuri binevenite pentru producătorii agricoli au fost implementate și acceptate. Cu adevărat, această măsură este printre puținele activități, care, cu adevărat, sunt așteptate și sunt benefice, și, cu siguranță, vor ajuta producătorii agricoli. Și-i un exemplu bun și în alte probleme, atunci când este vorba de conlucrare și unitate la nivel de Parlament.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Nu mai aveți alte întrebări.

Vă rog să luați loc.

Rog raportul Comisiei agricultură și industrie alimentară.

Domnule Mudreac,

Vă rog. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia agricultură și industrie alimentară sesizată în fond a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 276 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament.

Necesitatea elaborării proiectului a fost determinată de criza din domeniul agricol ca urmare a calamităților naturale din anii 2019–2020.

Modificările propuse urmăresc împuternicirea Guvernului de a aproba o procedură deosebită pentru achitarea subvențiilor solicitanților ale căror activități corespund măsurii de stimulare a creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile de intervenție financiară nebancare, precum și eliminarea pentru perioada anilor 2020–2021 a obligativității de prezentare a certificatelor care atestă lipsa datoriilor la impozite și taxe față de bugetul public național, pentru a putea beneficia de subvenții.

Conform raportului de expertiză anticorupție, prevederile proiectului nu conțin factori de risc și corespund interesului public.

Comisia drepturile omului și relații interetnice și Comisia protecție socială, sănătate și familie au avizat pozitiv proiectul de lege și l-au propus spre examinare și aprobare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Comisia juridică, numiri și imunități și Comisia mediu și dezvoltare regională au susținut proiectul de lege, cu condiția avizului pozitiv al Guvernului.

La proiect este prezentat avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, cu unele observații și propuneri de conținut și de tehnică legislativă.

Astfel, la examinarea proiectului de lege în lectura a doua vor fi luate în considerare propunerile Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, precum și amendamentele ce vor parveni din partea deputaților.

În contextul celor expuse, Comisia agricultură și industrie alimentară, cu majoritatea de voturi ale membrilor săi, propune proiectul de Lege nr. 393 din 21.09.2020 spre examinare și aprobare în prima lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Întrebări n-aveți.

Domnul Radu Mudreac:

Doamnă Președinte,

Eu vreau să fac o mențiune.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Radu Mudreac:

Pentru că avizul Guvernului, într-adevăr, nu este, de aceea și a fost înaintat în lectura întâi. Dacă plenul Parlamentului decide că nu este nevoie de avizul Guvernului și se acceptă pentru lectura a doua, asta este în dreptul plenului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Supun votului examinarea pentru prima lectură a proiectului...

Iată aici îmi place, că, după cum a menționat domnul Slusari, toată comisia, practic, a fost unanimă în luarea deciziei. Și de aceea toate comisiile trebuie să fie cam de genul acesta. Dar trebuie să venim cu proiecte care sunt în interesul cetățenilor.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi votat în prima lectură proiectul nr. 393 din 21 septembrie 2020, rog să votați.

Majoritatea sau chiar unanim.

Stimați colegi,

Comisia a spus că dacă plenul decide în lectura a doua.

Eu v-aș propune următoarea modalitate, stimați membri ai comisiei. Săptămâna viitoare să discutați cu Guvernul interimar care este, cu Ministerul Agriculturii, să vedeți dacă nu sunt acolo niște chițibușuri care ar crea impedimente în implementare și să veniți cu lectura a doua, chiar dacă n-o să avem avizul oficial.

De acord?

De acord, stimați colegi?

Domnule Litvinenco,

La subiectul acesta? Stați puțin, că noi suntem în procedură de vot. Așteptați puțin.

Stimați colegi,

Vă rog, comisia să definitiveze pentru săptămâna viitoare pentru lectura a doua. Discutați și cu Guvernul interimar care este.

Mai avem 14 minute, mai izbutim să examinăm un proiect.

Proiectul nr. 402 din 25 septembrie 2020.

Domnule Ciubuc,

Vă rog să prezentați proiectul.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii 22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri.

Necesitatea elaborării și promovării proiectului de act normativ a fost identificată în procesul implementării Legii nr. 22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri. Problema forței de muncă zilieră în agricultură tinde spre acutizare, în pofida faptului că Guvernul a încercat și încearcă să soluționeze. Și, în acest sens, a propus Parlamentului adoptarea legii respective, Legea nr. 22/2018. Dificultățile țin atât de lipsa brațelor de muncă, dar și de calitatea forței de muncă, în special dacă luăm în calcul necesitățile specifice ale sectorului agricultură de performanță. În cea mai mare parte această problemă sau aceste probleme sunt rezultatul exodului masiv de forță de muncă, care s-a realizat cu precădere din zonele rurale ale Republicii Moldova. E foarte probabil că acest exod nu ar fi fost atât de pronunțat dacă ocuparea forței de muncă în agricultură ar fi avut un caracter constant, iar nivelul de venituri în agricultură ar fi permis un nivel de trai decent pentru cei care o practică.

O altă problemă, în special cea legată de munca sezonieră, este fluctuația cadrelor de la an la an. Astfel, chiar dacă pe parcursul unui sezon

lucrătorii au fost instruiți referitor la anumite operațiuni manuale, nu este neapărat că aceiași lucrători vor fi disponibili și în anii următori. Impactul negativ se simte asupra calității, dar și productivității muncii.

Astfel, a devenit necesară îmbunătățirea și ajustarea politicilor în domeniul reglementării muncii prestate de zilieri din agricultură. În acest sens, se impune o serie de completări și ajustări, care vin să optimizeze și să eficientizeze politica statului în domeniul forței de muncă zilieră în agricultură. La etapa actuală, se propune completarea Legii nr. 22/2018 cu prevederi ce ar permite introducerea așa-zisului voucher. Voucher-ul este pentru zilieri și are drept scop crearea cadrului legal simplificat în domeniul agriculturii și reprezintă o modalitate simplificată în raport cu opțiunea actuală de salarizare și evidență a muncitorilor necalificați.

Voucher-ul permite angajarea sau, mai bine spus, înregistrarea și evidența zilierilor și reprezintă o practică pe larg răspândită în multe țări europene, cum ar fi: Polonia, Italia, Belgia, Țările de Jos, Ungaria, Lituania. Aceste țări au început să experimenteze cu munca bazată pe vouchere încă din anul 2010 și pe parcurs au atins rezultate impresionante.

Voucher-ul reprezintă formularul cu regim special și se pune la dispoziție de către Inspectoratul de Stat al Muncii sub formă de chitanțier sau fișier de vouchere. Într-un cuvânt, acesta reprezintă o alternativă a mecanismului existent de evidență și de înregistrare a zilierilor. Mecanism care este reglementat de legea care se propune a fi modificată.

Dreptul unui angajator de a utiliza munca bazată pe vouchere apare dacă numărul de zilieri necesari pentru executarea lucrărilor necalificate depășește 50 de oameni pe parcursul perioadei de angajare.

La fel, proiectul de lege prevede modalitatea de achiziționare a voucher-urilor, dar și mecanismul de acordare a facilităților la procurarea acestora de către angajatori de la Inspectoratul de Stat al Muncii.

Un alt aspect abordat prin proiectul de lege este majorarea numărului limită de zile pentru care poate fi angajat un zilier. Actualmente, legea prevede până la 90 de zile. Solicitarea de a majora vine din partea sectorului și se justifică prin aceea că, din punct de vedere economic, 90 zile nu este atractiv nici pentru angajator, dar nici pentru zilier. În acest sens, vin cu propunerea ca acest termen să fie majorat de la 90 la 120 de zile.

De asemenea, pentru a face mai atractivă munca bazată pe vouchere și a motiva angajatorii să angajeze zilieri, se propune scutirea acestora de impozitul pe venit. Calculele arată că, oricum, la nivelul de salarizare în agricultură, pentru numărul de zile angajați, ținând cont de scutirile de care beneficiază un zilier și membrii familiei pe care îi are la întreținere, nu se justifică reținerile impozitului pe venit.

Proiectul respectiv a fost avizat în modul stabilit de către Guvern, este însoțit de expertiza juridică, dar și expertiza furnizată de Centrul Național Anticorupție, fiind avizat în modul stabilit de către comisiile de specialitate.

Rog plenul Parlamentului să susțină prin vot adoptarea acestui proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Acum, colegi...

Da. Mulțumim.

Întrebări n-aveți.

Vă rog să luați loc, domnule autor.

Rog comisia de profil, raportul comisiei.

Domnule Odnostalco,

Vă rog.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Doamnă Președinte,

Как я говорил в прошлый раз, по проекту № 402 (автор Чубук) отсутствует рапорт комиссии по причине отрицательного авиза, и мы не рассматривали его на комиссии.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Atrag atenția asupra... adică atenția membrilor Biroului permanent și președinților de fracțiuni. Aceasta este experiența.

Acum în cazul acesta este vina mea, că eu chiar fiind el în ordinea de zi, n-am atras atenția că nu este raportul comisiei.

Dar, vă rog, în continuare...

Da, domnule Ciubuc,

O să vă ofer.

Dar, vă rog, în continuare să nu mai admitem să includem pe ordinea de zi, dacă nu este raportul comisiei de bază. Fiindcă altfel nimerim în niște situații... Noi acum ce-am făcut?

Domnule Ciubuc,

O să mai reveniți o dată la tribuna parlamentară, când o să fie raportul comisiei.

Da, domnule Ciubuc, ați vrut să menționați ceva?

Vă rog.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Eu bănuiesc că la mijloc este o eroare, fiindcă eu personal am fost și am prezentat proiectul respectiv în cadrul comisiei. Și din câte eu îmi amintesc, comisia și-a exprimat votul pentru acest proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Eu nu știu, Secretariatul mie nu mi-a prezentat și confirmă că nu există raportul comisiei.

Dacă nu există raportul comisiei, vă rog să vă clarificați și să revenim când eu am să am raportul comisiei și dumneavoastră, de asemenea, să aveți poziția comisiei.

Au mai rămas 6 minute, nu izbutim absolut nimic să examinăm.

Domnule Reniță,

De procedură?

Da, vă rog.

Domnul Iurie Reniță:

Doamnă Președinte,

Eu aș aprecia foarte mult abordarea dumneavoastră exigentă și de acum încolo, când este vorba de proiecte care nu au avizul comisiilor. Doar o mică remarcă. În comisii stau foarte multe proiecte din considerente de altă natură decât cele legislative.

De aceea eu aș susține propunerea ca în prima lectură proiectul de lege, prezentat de domnul Ciubuc, să fie aprobat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu pot, nu pot încălca Regulamentul.

Mulțumesc.

Și voi ține cont cândva de sfaturile dumneavoastră.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De procedură?

Da, vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da.

Doamnă Președinte,

Noi am discutat în momentul în care a parvenit cererea domnului Procuror General. Am văzut că s-au făcut anumite propuneri, pentru ca solicitările domniei sale să fie examinate mâine în comisie și tocmai luni sau marți, cel mai probabil, în plenul Parlamentului.

Eu înțeleg că Regulamentul vorbește despre 15 zile, dar având în vedere practica noastră anterioară, cel puțin în legislatura actuală noi am avut o singură situație, când noi am amânat pentru a doua zi. Era vorba tot de domnul Jardan. Și era vorba de aceeași situație în care, înțeleg, se află dumnealui acum, era în afara țării. Or, în celelalte cazuri noi am dat soluțiile în aceeași zi.

Poate, totuși, revenim, analizăm oportunitatea ca comisia să lucreze astăzi. Și până diseară, eventual, în funcție de volumul materialelor, să dăm totuși o soluție, cel puțin, în cazul domnului Ulanov.

Sigur că trebuie să-i oferim posibilitatea ca să analizeze dosarul. Să pregătească poziția lui cu privire la acele învederate de Procurorul General.

Dar eu cred că există riscuri pentru că, dacă noi amânăm prea mult elaborarea soluției, ar putea să fie repercusiuni negative și în privința dosarului corespunzător sau a celor două dosare care i se impută domnului Ulanov.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Dumneavoastră singuri ați spus, trebuie studiate materialele care au parvenit. Eu nu în zădar am rugat Procurorul General să-mi aducă aici toate... Toată chipa de materiale, adică Secretariatul mi le-a adus și mi le-a pus pe masă.

Dumneavoastră, ca jurist, înțelegeți foarte bine. Ați auzit declarația domnului Ulanov.

Hai deți să vedem, mâine vă convocați comisia, examinați. V-am stabilit termenul și am rugat că luni să convocăm ședința Biroului permanent.

Oricum, noi avem termenele care spun de 15 zile. Este Regulamentul. Hai deți să nu facem așa, cum s-a procedat în parlamentele anterioare, când s-a ajuns până la CEDO pe niște examinări așa pripite în Parlament, cu scoaterea imunității. Hai deți să respectăm această procedură și să mergem înainte.

Ați auzit? Eu nu apăr pe nimeni. N-am nici un interes să apăr pe cineva.

Și cred că Procurorul... v-am citit pe care articole. Dumneavoastră, ca jurist, înțelegeți foarte bine. Ați auzit declarația domnului Ulanov.

Și eu aș vrea toți să considere așa. Dacă este suspiciune că este vinovat, să vină organele, să ceară ridicarea imunității și noi să acceptăm acest lucru. Haideți să le dăm voie la comisie, vouă în comisie să lucrați, să munciți și să veniți cu o propunere respectivă.

Eu v-am rugat să nu mai deschidem dezbateri la tema aceasta.

Domnule Litvinenco,

Vă rog mult.

Domnule Batrîncea,

Vă rog, gata, am închis tema. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Da, insistați. Vă rog.

Deja au venit... deja au venit și colegii de la Curtea de Conturi și Guvern.

Da, vă rog, domnule Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Nu, eu chiar insist. Și în intervenția mea vreau să fac apel la corectitudine. Și să evităm situația, atunci când vor apărea anumite manipulări, inclusiv în presă.

Că domnul Litvinenco știe foarte bine care sunt procedurile. Și domnul Litvinenco știe foarte bine, ca și noi toți, că există anumite proceduri. Și doamna Președinte a propus o variantă foarte dinamică, ca comisia să lucreze o zi de sâmbătă în regim excepțional, ca luni să avem o anumită poziție. Nu s-a tergiversat.

Și doamna Președinte, încă o dată repet, a propus o variantă foarte dinamică. Și nicicum nu este vorba de pierderea timpului. Și nicicum noi, Parlamentul, și doamna Președinte personal nu manifestă interes în tergiversare. Și eu, vă rog, ca acest lucru să-l înțeleagă și cetățenii.

Și, stimați cetățeni, care ne urmăriți, în Republica Moldova și în Parlament sunt legi, există o anumită procedură pe care noi nu o putem interpreta așa cum nouă ne este comod. Și unde noi nu putem grăbi procesele care sunt firești.

Aceasta am vrut să menționez, că este important să nu apară diferite manipulări, atunci când... Și singur domnul Ulanov a zis că el nu se ține de imunitate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

După cum am anunțat, la ora 14.00, examinarea rapoartelor Curții de Conturi. Avem trei rapoarte ale Curții de Conturi: Raportul asupra administrării resurselor financiare și a patrimoniului public atât pe anul 2018, cât și pe anul 2019 și Raportul de activitate al Curții de Conturi.

Domnule președinte al Curții de Conturi Lupu,

Vă rog să veniți cu ambele rapoarte asupra administrării resurselor financiare și a patrimoniului public, 2018 și 2019, să le prezentați ambele dintr-o singură dată. Și apoi să purcedem la examinarea acestor rapoarte.

Stimați colegi,

Este raportul pe anii 2018, 2019. La tribuna guvernamentală avem miniștrii interimari, secretari de stat, care nicidecum în acea perioadă mulți din ei nici pe departe nu erau în funcție.

Dar i-am invitat aici ca să asculte care au fost acele nereguli depistate de către Curtea de Conturi la care trebuie să țină cont. Și dacă cunosc, să ne spună ce s-a făcut întru înlăturarea neajunsurilor.

Domnule președinte Lupu,

Vă rog.

Domnul Marian Lupu – *președinte al Curții de Conturi*:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimată doamnă Președinte,

Doamnelor și domnilor parlamentari,

Onorat Guvern în exercițiu,

Ambele rapoarte reprezintă o sinteză a rezultatelor misiunilor de audit în două cicluri bugetare anuale, portofoliile cărora au cuprins 111 misiuni de audit.

Din acestea vă aduc la cunoștință că 60 la sută alcătuiesc misiuni de audit financiar, 19 la sută – misiuni de audit de conformitate, 11 la sută – audit de performanță. Și restul 10 la sută reprezintă misiunile noastre de follow-up, cu alte cuvinte misiunile de monitorizare a îndeplinirii recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi.

În total, au fost acoperite cu proceduri de audit 941 de entități. Inclusiv din acestea, 331 de entități ale administrației publice centrale și instituții din subordine, 219 de entități reprezentând administrația publică locală de nivelul întâi și de nivelul al doilea, 310 de instituții publice și alte entități de interes public. (*Gălăgie în sală.*)

Așadar, precum puteți observa din această scurtă analiză, atenție! a fost îndreptată, în special, în mod preponderent, asupra sectorului public.

Peste 91 la sută din toate misiunile noastre au ținut anume sectorul public și, în special, auditul financiar, de altfel, exact așa cum prevede misiunea legală de bază a Curții de Conturi.

În anii 2020 – începutul 2021, în acest răstimp, Curtea de Conturi a prezentat 53 de rapoarte, care se referă la anii bugetari 2018–2019, în cadrul ședințelor Comisiei parlamentare pentru control al finanțelor publice.

Deci am spus acest lucru pentru a pune în evidență două aspecte importante. Întâi de toate, Parlamentul, prin comisia sa de profil, a fost foarte activ în exercitarea funcției sale... una din funcțiile de bază – control parlamentar. Și doi la mână, ceea ce vă prezentăm astăzi, într-o formă agregată, reprezintă nu altceva decât concluziile, constatările, care derivă din toate cele 111 rapoarte, care au fost produse, din care 53 au fost prezentate aici, în Parlament. *(Gălăgie în sală.)*

Curtea de Conturi și-a axat primordial eforturile... precum ziceam, pe auditul financiar obligatoriu asupra situațiilor financiare consolidate ale tuturor ministerelor și, în plus, executarea celor 3 bugete: bugetul de stat, BASS și FAOAM. Totodată, am realizat misiuni de audit financiar și în alte entități. Rezultatele misiunilor de audit financiar nu sunt deloc încurajatoare și trebuie să pun în gardă managementul entităților publice atât la nivel central, cât și la nivel local.

Misiunile de audit ale Curții de Conturi au constatat o fiabilitate încă limitată a informațiilor financiare prezentate în rapoarte, care mențin, în continuare, riscul major de o posibilă pierdere a unor bunuri și proprietăți publice. Per total, Curtea a exprimat 67 de opinii de audit, dintre care doar 42 de opinii sunt opinii fără rezervă și cu rezervă, iar altele 25 de opinii reprezintă opiniile contrare și refuz de opinie, ceea ce demonstrează o stare proastă sau foarte proastă în managementul financiar, efectuat de către instituțiile care gestionează mijloacele bugetului aprobat de Parlament.

Pentru anul 2018, doar două din 9 ministere au primit opinii fără rezervă, ceea ce ar însemna că este un calificativ bun. În anul următor – 2019, doar un singur minister – Ministerul Finanțelor, a păstrat acest calificativ.

Concluzia care derivă din cele spuse aferente rezultatelor auditului financiar este: menținerea unei ponderi a opiniilor calificate pe parcursul a două cicluri de audit în proporții de circa 80 la sută. Și acest indicator, doamnelor și domnilor deputați, este unul foarte alarmant. Ca să aveți o comparație, în mediu, în statele membre ale Uniunii Europene, opiniile calificate de audit ating o cotă maximă anuală de 15 la sută. Noi suntem la 80 la sută, chiar dacă este să luăm calificativele cele mai... dacă îmi permiteți să spun așa, mai puțin calificate, opinie contrară sau refuz de opinie. *(Gălăgie în sală.)* 40% plus, minus... în mediu, dacă luăm acești 2 ani, este un indicator, care demonstrează că sistemul de evidență financiară, contabilă, sistemul de management financiar, administrarea resurselor bugetului țării, care este asigurată de către un șir întreg de instituții, în speță,

cele din ramura executivă a puterii de stat, rămâne a fi în continuare o problemă.

O atare situație solicită reacții din partea entităților publice în vederea consolidării controlului intermanagerial, responsabilizării personalului și asumării răspunderii pentru gestiunea finanțelor și proprietății publice. Iar Guvernul, ca și concluzie, urmează să revadă și să dezvolte cadrul regulator în materie de evidență și raportare în sectorul bugetar. (*Rumoare în sală.*)

Ținând cont de prezența în sală a tuturor actorilor, care participă la procesul de elaborare, examinare, aprobare a bugetului, respectiv, funcția de control parlamentar asupra întrebuirii acestor mijloace și a bunurilor statului, la fel, având în vedere faptul că acest raport este prezentat, precum menționam, după discuții foarte intense pe platforma Comisiei de control al finanțelor publice, cu permisiunea dumneavoastră, nici nu am posibilitatea tehnică acum să trec toate 55 de rapoarte prezentate aici sau cele 111 produse, dar nici nu este sensul.

Această ședință în plen nu poate să substituie toate ședințele și examinările per proiect, per situație. Mă voi limita de o manieră logică la acele constatări, la acele deficiențe și acele probleme, care, de fapt, derivă din toate rezultatele misiunilor de audit ale Curții de Conturi, deci probleme de sistem. Când spun probleme de sistem, doamnelor și domnilor deputați, mă refer la cele mai importante probleme, care se întrezăresc, practic, în toate misiunile noastre de audit și care cer abordări foarte serioase, atât din partea executivului, cât și din partea Parlamentului, ca și instituție, care efectuează funcția de control asupra executivului. (*Rumoare în sală.*)

Problema nr. 1 „Carențe în gestionarea patrimoniului public”. Principalele probleme identificate în domeniul gestionării patrimoniului public țin de lacune în evidență și gestionare ineficientă a acestui patrimoniu. Cea mai serioasă problemă aici este evaluarea necorespunzătoare și neînregistrarea terenurilor și clădirilor proprietate publică. Doar câteva cifre. În perioada de referință, au fost constatate neînregistrarea conformă în evidența contabilă a terenurilor proprietate publică în valoare totală de circa 3 miliarde de lei, a clădirilor proprietate publică în valoare de peste 5 miliarde de lei. Și lucrul ăsta se referă cam la toate ministerele, cu mici excepții. Calcularea eronată a uzurii mijloacelor fixe în sumă de aproximativ 1,5 miliarde de lei. Același lucru, gama instituțiilor este destul de largă. Neînregistrarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor patrimoniului public – aproape 3 mii hectare de terenuri și 1180 de clădiri. Acest șir poate fi continuat, el este ușor văzut în toate rapoartele noastre. O problemă complexă în acest sens, la acest capitol, este cazul Fondului forestier, unde a fost constatată subevaluarea cu... atenție! 13 miliarde de lei a valorii terenurilor Fondului silvic, precum și neevaluarea, și necontabilizarea de terenuri cu suprafața totală de peste 300 de mii hectare.

Se atestă lacune normative în privința determinării regimului juridic și celui contabil a bunurilor transmise în gestiunea întreprinderilor de stat municipale și a instituțiilor publice la autogestiune. Concluzia care derivă de aici este una, într-adevăr, îngrijorătoare – nu este ordine în simpla ducere a evidenței bunurilor statului și a valorii acestora, lucru care... toți din dumneavoastră înțeleg foarte bine, într-o atare situație, apar riscuri iminente de pierdere a acestor bunuri. (*Gălăgie în sală.*)

Problema nr. 2 „Problemele procesului de deetatzare a proprietății publice sub diverse forme”. La acest capitol, aș menționa următoarele. Noi am avut un șir... un eșantion foarte larg de cazuri, care a fost supus auditului în cadrul misiunilor noastre. Ele toate au fost examinate cu lux de detalii în cadrul ședințelor comisiei de profil. Toate ele ne aduc la constatarea următoarelor curențe de sistem. (*Rumoare în sală.*) Absența evaluării activelor nete la valoarea lor de piață, modurile în mai multe cazuri inadecvate de privatizare, acceptarea unor dosare incomplete în cadrul procesului de deetatzare, lipsa proceselor-verbale ale comisiilor de privatizare, lipsa registrelor de evidență a cererilor și a contractelor încheiate, lipsa ori inacțiunea comisiilor de monitorizare în cazul concesiilor sau parteneriatelor publice-private. Repet încă o dată, cazuri multiple, unde au fost create aceste comisii, care au o menire – să vegheze asupra implementării întocmai a prevederilor contractelor.

În mai puține cazuri, au fost create, dar nu s-au adunat nici într-o ședință, cel puțin, vorbesc de perioada de raportare. În alte cazuri nici nu au fost create, adică derularea acestor procese mergea haotic. Statul nu avea o idee clară ce se întâmplă la fiecare etapă de implementare a acestor proiecte.

Doamnelor și domnilor deputați,

La acest capitol, Curtea de Conturi vine cu o constatare sub formă de recomandare, dar vă semnaleză, cadrul juridic, cadrul legal la compartimentul... sau tot ce ține de deetatzare trebuie de abordat sistemic, trebuie de reînnoit și trebuie de modificat, fiindcă există foarte multe lacune, multe prevederi legale din diferite legi se bat cap în cap, sunt incoerente. Cadrul normativ, care dezvoltă cadrul legal, la fel, cere un lucru mare, dar altă ieșire, pur și simplu, nu este. Fiindcă multe lucruri s-au învechit, multe lucruri nu mai corespund realității, multe lucruri și-au demonstrat neclaritatea și lipsa de eficiență.

Problema nr. 3 „Investiții capitale”. La această problemă aș menționa următoarele. Responsabilitățile pentru administrarea acestui domeniu nu sunt clar definite între autorități. An de an nu se respectă procesul de includere în buget a proiectelor de investiții capitale în bază de priorități, prin examinarea solicitărilor bine pregătite și argumentate de beneficiari. În lipsa grupului de lucru activ la nivel de Guvern, responsabil de examinarea și confirmarea eligibilității proiectelor, costurilor estimate la unele proiecte de investiții capitale se majorează semnificativ, astfel fiind solicitate noi

alocații bugetare. Se inițiază construcții noi cu angajarea unor cheltuieli fără suport de resurse financiare disponibile și fără darea în exploatare a celor demarate anterior.

Într-un cuvânt la acest capitol, foarte multe obiective se pornesc de la zero, cele care au fost pornite anterior nu sunt duse până la capăt. Este o cheltuire în ultima instanță lipsită de eficiență a mijloacelor statului, mijloacelor bugetare care și așa sunt limitate.

Executarea cheltuielilor destinate investițiilor capitale se menține la un nivel redus de valorificare. Dacă luăm pentru anii 2018–2019 în medie, așa menționa că acest indicator a fost de vreo 45 la sută din suma totală aprobată inițial în bugetul de stat și în jur de 60 la sută față de suma investițiilor precizate. Acesta este gradul de executare a investițiilor capitale. Foarte jos.

La același capitol ca și problemă de sistem noi am menționat gradul scăzut de executare a investițiilor din sursele de asistență externă, gestionată de către autoritățile administrației publice centrale prin diverse proiecte investiționale.

Un singur indicator către sfârșitul anului 2019, în solduri au rămas sume disponibile în buget de aproximativ un miliard 200 milioane de lei din asistența externă, care nu au putut să fie valorificate pe parcursul anului.

Problema nr. 4 „Achiziții publice”. Volumul alocat în bugetul de stat pentru achiziții publice este în continuare impunător. În anul 2018 această cifră a reprezentat circa 6% în raport cu produsul intern brut al țării în jur de 10 miliarde. În anul 2019 această cifră a fost un pic mai redusă, în jur de 4 la sută, însă acești bani au menirea să asigure implementarea politicilor economice și sociale, care sunt determinate de Parlament ca și linii directorii, și programele de Guvern. Acest domeniu rămâne a fi cu riscuri majore de fraudă și utilizare ineficientă a mijloacelor financiare.

Câteva din subprobleme în acest domeniu – planificarea. O planificare, care în viziunea auditorilor Curții, rămâne a fi una destul de defectuoasă și ineficientă, cauzată de: nerespectarea cadrului legal și procedural, lipsa regulamentelor clare interne cu privire la procedurile specifice, incertitudinea privind divizarea sarcinilor și conlucrarea deficitară între participanții la proces.

În consecință, autoritățile contractante calculează incorect valoarea estimativă a achiziției, planifică achizițiile peste necesități, astfel dezafectând mijloace bugetare financiare și creând stocuri de bunuri materiale inutile și nefolosite.

O altă problemă la acest domeniu de achiziții publice este că entitățile întâmpină dificultăți la elaborarea documentelor, cerințelor tehnice, a specificațiilor, ceea ce la rândul său duce la contestări și la organizarea repetată a procedurilor de achiziții ale diferitor bunuri materiale, servicii,

lucrări și la tergiversarea de achiziții necesare în ciclul bugetar. Deseori, am constatat că achizițiile planificate pe acest motiv nici nu se realizează.

N-o să vă obosesc cu multe exemple în speranța că ați luat cunoștință dacă nu de toate, atunci de cele mai importante, în viziunea dumneavoastră, rapoarte de audit, dar o să aduc doar un singur exemplu la ce duce, care sunt efectele nefaste sociale.

În perioada de raportare au fost planificate și asigurate cu mijloace financiare, atenție, efectuarea a peste două mii de intervenții chirurgicale de protezare la genunchi și la șold pentru moldoveni, pentru cetățenii țării. Pe motivul acestor deficiențe în sistemul de achiziții publice, acestea s-au realizat la un nivel doar de 49%. 15 instituții erau antrenate în realizarea acestui program. Ce s-a întâmplat? Păi, banii au rămas în buget, aici bugetul n-a pierdut nimic, în schimb cei care au stat în rând și au așteptat aceste operații n-au putut să le primească. Situația continuă și este cam prezentă peste tot, în toate domeniile.

Luând în considerare nivelul ridicat de risc în domeniul de achiziții publice, vreau să vă informez că, din propria inițiativă, Curtea de Conturi a pornit să desfășoare și sunt în desfășurare acum 9 misiuni de audit de conformitate privind achizițiile publice la nivelul tuturor ministerelor, tuturor unităților principale de administrație publică centrală.

Recomandarea și concluzia la care am venit este că cadrul normativ legal în domeniul de achiziții publice trebuie să fie revizuit, iar sistemul informațional MTender trebuie să fie dezvoltat, astfel încât să genereze rapoarte statistice în baza cărora ar fi posibil de analizat situațiile pe instituții, pe procedură, agenți economici și tot așa în continuare.

Ultima problemă de sistem la care vreau să mă refer, pe care vreau s-o menționez, ele sunt mai multe, este cea care vizează tehnologiile informaționale. În ziua de astăzi, fără TI, fără sisteme informaționale, nu poate fi conceput un sistem de administrare și de management public.

La noi în țară constatăm situația că avem o lipsă a unor strategii sectoriale TI care ar stabili viziunea unică de automatizare a proceselor de bază din domeniile sectorului public. Ca și subexemple, aș menționa că la nivel național lipsește evidența centralizată a resurselor informaționale de stat existente. Nu există acest registru. S-au constatat situații de implementare a sistemelor automatizate la aceleași procese să fie la procese similare, adică cheltuieli duble pentru a hotărî aceleași probleme.

Au fost constatate situații de incompatibilitate a sistemelor din diferite ministere. Deci, mâna stângă uneori nu știe ce face mâna dreaptă, se elaborează sisteme de diferite standarde care sunt incompatibile între ele și astfel noi nu putem... noi toți, ca țară, și Parlamentul, și Guvernul nu poate avea toată informația și nu poate fi sigur că aceste sisteme rezolvă problemele care sunt puse în fața lor.

Să vă aduc un singur exemplu, la fel ca să înțelegeți reprezentativitatea importanței acestei probleme. În perioada de referință, din cauza acestor curențe în domeniul tehnologiei informaționale, sisteme informaționale, s-a atestat tergiversarea a peste 25 mii de plăți lunare de ajutor social pentru cetățenii țării, pe ansamblu volumul acestor tergiversări fiind de 111 milioane de lei. Și vreau să vă spun care a fost cauza.

Cauza a fost una că există două sisteme informaționale: unul pentru cei care sunt beneficiari de pensii și alta pentru cei care sunt beneficiari de ajutor social. Și aceste două sisteme nu sunt interconectate. Pe acest motiv se întâmplă an de an iată această problemă care afectează în mod direct cetățenii moldoveni de vârsta a treia. E problemă în curs de rezolvare. Dar asemenea cazuri, practic, sunt aproape în toate ministerele.

Mai sunt încă în constatările noastre 4–5 probleme de sistem, dar eu am încercat să le selectez pe cele mai dure, cele mai importante care necesită a fi rezolvate și necesită o atenție sporită din partea organului legiuitor care, dincolo de funcția legislativă, execută și funcția de control parlamentar.

În concluzie, cauzele problemelor sistemice sunt trei la număr. Prima, imperfecțiunea cadrului legal și normativ-metodologic. A doua, lipsa de cadre și calificarea insuficientă a cadrelor, în special din domeniul financiar-contabil și specialiștii în tehnologiei informaționale din cadrul entităților publice. Și a treia, controlul intern managerial slab în cadrul instituțiilor statului.

Întru rezolvarea acestor probleme, Curtea, în perioada respectivă de raportare, a emis circa 2800 de recomandări. Dacă este să vorbim de cele la care a survenit termenul de executare, gradul lor de implementare este în jur de 40 la sută, la nivelul de administrație publică centrală nivelul este 55–60 la sută, la nivelul de administrație publică locală este net inferior.

Conlucrarea cu organele de drept. În această perioadă de timp, Curtea a remis organelor de drept rapoartele a 26 de misiuni de audit, unde auditorii au considerat că ar putea fi riscuri de fraudă.

La alte trei rapoarte organele de drept s-au adresat din propria inițiativă, după ce au luat cunoștință cu rapoartele Curții. Deci, pe ansamblu, 30 din cele 111, în jur de 35 la sută au fost prezentate pentru cercetare sub aspect nu de eroare, nu sub aspect de greșeli involuntare, dar sub aspect de posibile încălcări ale legislației.

Și așa vreau să închei, stimată doamnă Președinte, doamnelor și domnilor deputați, prin a menționa că în perioada respectivă Curtea de Conturi a făcut o analiză foarte minuțioasă, implicând absolut tot personalul Curții. O analiză a stării, a legislației și o analiză a posibilelor soluții pentru a schimba starea de lucruri, evident că în domeniile care țin de competența noastră.

Acest pachet de propuneri, care pentru prima oară în activitatea Curții de Conturi a fost prezentat Parlamentului, în toamna anului 2019, după care raportat, în luna martie a anului trecut, la ședința comisiei de profil. Urmare a cărei acțiuni, conducerea comisiei a inițiat două proiecte nr. 220 și 221, care au fost examinate și aprobate de dumneavoastră, de stimatul plen al Parlamentului.

Noi salutăm acest lucru, fiindcă în virtutea acestor noi prevederi ale legii, deja s-a format un cadru care cere mult mai multă disciplină, ordonare, responsabilitate din partea instituțiilor, fiindcă Curtea de Conturi are în fața sa instituțiile de stat și managerii acestor instituții.

Doamnă Președinte,

Aveți perfectă dreptate. Așa s-a întâmplat să fie că astăzi noi examinăm rapoartele pe 2018 și pe 2019. Nu vă supărați, acesta a fost caracterul obiectiv al situației politice.

Fiindcă, la sfârșitul anului 2019, când am venit cu acest raport, un Guvern s-a schimbat. La sfârșitul anului 2020, când din nou a venit rândul raportului, din nou s-a întâmplat același lucru.

Dacă o să doriți opinia mea subiectivă, eu aș veni cu propunerea pentru viitor, ca aceste rapoarte să fie examinate de către dumneavoastră oricând, dar înainte de votul Parlamentului în lectură finală asupra proiectului Legii bugetului pentru anul viitor. Fiindcă aici constă esența acestor rapoarte.

Să vă ajute pe dumneavoastră să înțelegeți mult mai bine și mai adânc ce se întâmplă în administrarea bugetului pentru anul curent. Să vă documentați, fiindcă procesul bugetar este foarte complex și complicat. Și cu o mai bună cunoștință de cauză în procesul de examinare și votul final pe legea bugetului să vă folosiți de aceste informații. Dincolo de faptul că aceste rapoarte, care se referă nu doar la buget, vă sunt la dispoziție ca și personalul Curții de Conturi pentru a aduce explicații, informații în varii domenii.

Fiindcă aceste rapoarte sunt de folos, sunt sigur, pentru funcția dumneavoastră ca și membri în diferite comisii parlamentare, să vedeți ce se întâmplă în domeniile pe care dumneavoastră le urmăriți.

Închei aici raportul. Mă iertați, dacă a fost prea lung.

Stimată doamnă Președinte,

Iertată să ne fie poate îndrăzneala. Dar reieșind din ceea ce am studiat noi pe acest gen de rapoarte, dacă permiteți raportul nostru să fie urmat de către raportul comisiei de profil și explic de ce.

Noi acum examinăm un subiect specific. Următoarea întrebare va fi cea care vizează activitatea propriu-zisă a Curții. Acum este vorba de procesul bugetar. Și în cazul dat aceste 53 de rapoarte care au fost examinate, ca să întregim tabloul, înainte de faza interactivă a discuțiilor. Aceasta ar fi propunerea mea. Nu știu dacă sunt în drept ca să o fac.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, și noi vă mulțumim, domnule președinte.

Vreau să vă întreb, președintele comisiei, dacă înainte de a acorda întrebări domnului președinte al Curții de Conturi, eu am avut puțin altă întrebare.

Dar, vă rog, domnule președinte, îi ceva mai specific.

Domnul Igor Munteanu:

Să urmeze raportul comisiei. După care vor fi adresate întrebări și la Curtea de Conturi, și la stimații reprezentanți ai Guvernului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Îi ceva mai inversat, dar cred că acceptăm? Acceptăm.

Domnule președinte,

Vă mulțumim, luați loc.

Domnule Munteanu,

Vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Stimați colegi,

În primul rând, aș dori să salut viguroasa echipă a Curții de Conturi, domnul președinte Marian Lupu. Și, de asemenea, aș dori să salut reprezentanții Guvernului în exercițiu, domnule Prim-ministru Ciocoi.

Stimați colegi,

Astăzi, Parlamentul Republicii Moldova audiază rapoartele prezentate de către Curtea de Conturi, care fructifică rezultatul eforturilor tuturor auditorilor publici ai acestei instituții și care ar trebui să răspundă la întrebarea: cât de economice, cât de eficiente, grijulii și responsabile sunt instituțiile bugetare pentru banii alocați, inclusiv prin votul nostru.

Conform articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, Comisia de control al finanțelor publice supraveghează activitatea Curții de Conturi, respectându-i independența funcțională, consacrată de Legea nr. 260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, alte norme legale deopotrivă cu standardele ISA și INTOSAI.

Auditorii sunt o parte esențială a sistemelor moderne de reglementare și supraveghere a bunurilor publice ca instrument de a preveni abaterile de la principiile legalității, eficienței, eficacității și economiei, gestiunii financiare suficiente de vreme pentru a lua măsurile de alertă, acțiuni de corectare și de susținere în exercitarea responsabilităților legale ale persoanelor cu demnitate publică.

Însă, aplicarea standardelor menționate, internaționale și europene în materie de auditare a sectorului public nu poate crea guvernanta bună în afara unei cooperări strânse dintre Parlament, Guvern și justiție, asigurând transparența asupra auditurilor efectuate, comunicarea recomandărilor de audit către aceste entități, asumarea responsabilității depline și comensurabile, tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de fapte infracționale și ameliorarea guvernantei.

Misiunea Curții de Conturi, după cum bine știți, este de a raporta prin misiuni de audit financiar conformitate, performanță sau de follow-up asupra modului în care sunt valorificate resursele publice în sectorul public, aflat sub gestiunea Guvernului.

Parlamentul este autoritatea care trebuie să ceară explicații asupra unor încălcări evidente, suspiciuni rezonabile sau situații confuze care pot sifona banii, patrimoniul sau obligațiile financiare.

Curtea de Conturi pune la dispoziția Parlamentului date, fapte și evidențe esențiale pentru a cunoaște ce face Guvernul pe domeniul său de responsabilitate, care-i situația finanțelor publice și a patrimoniului de stat?

Elemente care cer o muncă complexă și asiduă a auditorilor, care sunt un fel de gardieni ai buneii guvernării, nu întotdeauna răsplățiți corespunzător pentru efortul depus.

Raportul „SIGMA OECD” nr. 54 analizează 33 de instituții supreme de audit din Europa. Și confirmă că doar prin cooperare strânsă dintre Parlament, Guvern și Curtea de Conturi poate exista un control efectiv asupra utilizării fondurilor publice.

Există din rapoartele pe care le-am audiat în cadrul Comisiei noastre de control al finanțelor publice carențe, probleme sistemice, așa cum a menționat și domnul președinte al Curții de Conturi, care aduc pierderi de miliarde de lei.

Să știți că în pauză, de obicei, sunt întrebat... cu o anumită curiozitate, de colegii deputați: chiar este adevărat că devierile și neregulile legate de evidența contabilă se ridică la 8 miliarde de lei? (*Rumoare în sală.*) Chiar este adevărat că, datorită faptului că nu s-au făcut metodologiile necesare pentru punerea în evidență a subsidiilor, care am vorbit nu demult, există necorespunderi de 4 miliarde de lei în bugetul de stat într-o țară atât de săracă? Numai devierile pe subsidii reprezintă aproximativ 9% din toate cheltuielile publice din Republica Moldova.

Evident că gestionarea proastă a bunurilor, a terenurilor și a conturilor publice, a patrimoniului neînregistrat la valoarea reală și neluat la evidență contribuie la faptul că multe dintre aceste bunuri ajung pe mâini străine, este neglijată cota statului în diverse companii cu capital mixt și alte consilii administrative, care sunt adeseori niște sinecuri pentru reprezentanții

Guvernului și, respectiv, persoane cu funcții de demnitate publică nu gestionează în beneficiul public bunurile încredințate.

Continuă practica vicioasă de a menține nefinalizate zeci de obiective, finanțate prin investiții capitale, generând devalizarea și, adeseori, devastarea lor rapidă: spitale, școli, alte obiective de menire socială, pentru că noi, cei din Parlamentul Republicii Moldova, tratăm adeseori problema controlului legislativ cu prea multă lejeritate, adeseori excesiv de politizat, iar uneori chiar superficial, prin ignorarea controlului legislativ, atunci când anumite grupuri politice se simt obligate să-și apere oamenii loiali din Guvern de justiția dreaptă, de suspiciunile legate de proasta gestionare a fondurilor și banilor publici, ignorând aproape demonstrativ semnale de alertă pe care le ridică Curtea de Conturi și auditul republicii al acestor autorități.

În anul 2020, Comisia de control al finanțelor publice a audiat 54 de rapoarte ale Curții de Conturi, susținând zeci de audieri publice. Iar împreună cu dumneavoastră, stimați deputați ai acestui Parlament, am dezbătut și adoptat două proiecte de legi esențiale pentru ameliorarea unor probleme – nr. 220 și nr. 221, cu scopul de a întări responsabilitatea factorilor decizionali, de a spori impactul misiunilor de audit și de a educa angajații din sectorul public asupra standardelor de bună guvernare, asigurând coerență procesului de utilizare a banilor publici, eforturi apreciate de către cetățeni, dar și de partenerii noștri strategici.

Unii au înțeles, conformându-se ori plecând din sistem, alții vor înțelege, însă, numai după ce vor fi trași la răspundere pentru procedurile viciate în achiziții, în concursuri truate la privatizări și concesionări sau la evitarea legii, prin licitații falsificate, bani alocați aiurea pentru poftele proprii, prin terenuri sifonate în cârdășie cu grupuri infracționale. Despre asta vorbesc rapoartele pe care le prezintă astăzi Curtea de Conturi și despre asta vă încurajez să întrebați Guvernul, ce-i drept, în demisie, aflat astăzi în ședința de plen a Parlamentului, pentru că faptele sunt cunoscute, diagnosticul este cunoscut, iar guvernarea sectorului public are nevoie de o puternică scuturătură, pentru ca să înceapă a funcționa eficient, econom și responsabil.

Trebuie să închei prin a spune... și asta-i prefața, că noi, deputații Comisiei de control al finanțelor publice, apreciem înalt activitatea profesională a Curții de Conturi. Salutăm prezența lor la prezentarea rapoartelor pe anii 2018–2019 și raportul anual de activitate pe care urmează să-l audiem, îndemnându-i să sporească calitatea muncii lor, cât mai aproape de interesul cetățenilor și standardele pe care le promovează, în mod independent, conform Constituției și normelor legale.

Acum vă rog să-mi permiteți să dau citire raportului propriu-zis al Comisiei de control al finanțelor publice pe Raportul prezentat de Curtea de Conturi.

Comisia control al finanțelor publice, în conformitate cu prevederile Regulamentului privitor la atribuțiile comisiilor permanente, a examinat ambele Rapoarte, 2018–2019, asupra administrării și întrebuintării resurselor financiare și a patrimoniului public.

În procesul examinării Raportului anual în discuție au participat Președintele și membrii Curții de Conturi, viceprim-ministrul, ministrul finanțelor, conducătorii entităților auditate, reprezentanții organelor de drept, care au prezentat toate informațiile cerute cu privire la situațiile constatate de Curtea de Conturi.

Audiind Raportul anual, comisia a avut drept scop să obțină asigurările auditului independent asupra corectitudinii formării, utilizării și raportării susrelor financiare și a patrimoniului public. Drept urmare, comisia constată, cu regret, că la fel ca și în anii anteriori, Curtea de Conturi identifică o serie de probleme, care afectează mai multe instituții ale statului și, îndeosebi, în ceea ce privește:

1. Evaluările și prognozele fiscal-bugetare nu întrunesc fundamentări temeinice și credibile.

2. Implementarea lentă și neîntemeiată... nesistemică a Legii cu privire la controlul financiar public intern reprezintă o carență de funcționare în guvernele anterioare. Implementarea lentă și nesistemică a Legii cu privire la controlul financiar public intern, practic, se reflectă în funcționarea sau performanțele slabe ale instituțiilor auditate.

Gestionarea bunurilor publice se admite în condițiile neregularității, neinventarierii și neînregistrării complete, cu divizări ambigue ale proprietăților publice de stat, municipale și private.

Cadrul legal și procedurile aferente domeniului achizițiilor publice conțin lacune cu efect de abuz și trafic de influență.

Modalitatea de administrare a proprietății publice nu a promovat și nu a protejat interesele statului, fiind în detrimentul acestuia cu consecințe nefavorabile.

Potrivit Raportului Curții de Conturi, comisia a constatat că au fost adoptate 49 de hotărâri și exprimate 20 de opinii asupra rapoartelor financiare, precum și au fost formulate 29 de concluzii aferente conformității și performanței gestionării fondurilor publice. Analiza opiniilor și concluziilor relevă o situație îngrijorătoare. Astfel, doar 4 opinii sau 20% din numărul total sunt opinii favorabile, nemodificate, care confirmă fiabilitatea și credibilitatea completă a rapoartelor financiare, iar 16 sunt modificate, inclusiv 14 opinii cu rezerve și 2 opinii contrare. Respectiv, această dinamică a opiniilor de audit exprimate asupra rapoartelor financiare consolidate și a celor 9 ministere aferente anului bugetar 2019 față de anul 2018 relevă în continuare... acestea sunt în continuare... nu sunt în totalmente credibile, din toate punctele de vedere semnificative, conform cadrului normativ.

Opiniile de audit exprimate au fost determinate de neimplementarea unor recomandări-cheie menite să înlăture deficiențele. O să vă dau câteva cazuri, care, evident, completează acest tablou destul de sumbru:

- neînregistrarea conformă în evidență contabilă a terenurilor în valoare totală de 2,9 miliarde de lei, precum și a clădirilor în valoare de 5 miliarde de lei (Ministerul Apărării, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerul Apărării);

- supraevaluarea bunurilor transmise sub formă de participare în valoare de 2,1 miliarde de lei;

- calcularea eronată a uzurii mijloacelor fizice... fixe în sumă totală de 1,5 miliarde de lei;

- neînregistrarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor patrimoniului public de 3 mii de hectare de terenuri și 1180 de clădiri, aflate în gestiunea Ministerului Apărării, Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului;

- denaturarea cu 4,2 miliarde de lei a rezultatelor financiare din anii precedenți la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării;

- înregistrarea eronată a operațiunilor economice în valoare de 128 de milioane de lei la Ministerul Apărării;

- clasificarea eronată a unor grupuri de cheltuieli în sumă de 70,7 milioane de lei la Ministerul Afacerilor Interne.

În acest context, comisia noastră cere, în mod imperios, responsabilizarea managerilor instituțiilor auditate în vederea sporirii nivelului de implementare a recomandărilor Curții de Conturi, precum și asigurarea implementării sistemului de control intern managerial modern în sectorul public.

În aceeași ordine de idei, comisia sugerează Curții de Conturi să includă în următorul său raport o analiză a acțiunilor, dar și a rezultatelor în dinamică pe parcursul a cel puțin 3 ani. Această abordare ar permite o mai bună înțelegere și percepere obiectivă a eforturilor depuse de către auditorii Curții de Conturi, dar și a schimbărilor pe care noi le așteptăm în sectoarele de responsabilitate a Guvernului.

În contextul Raportului anual al Curții de Conturi, Comisia de control al finanțelor publice încurajează toate autoritățile publice să-și consolideze eforturile pentru a gestiona bugetele într-un mod responsabil și solicită, în special, îmbunătățirea procesului de planificare bugetară, care nu ar trebui să supraestimeze necesitățile, dar, totodată, să asigure un grad înalt de transparență.

De menționat că, pe parcursul perioadei raportate, au fost efectuate 4 misiuni de audit, la solicitarea Parlamentului, care au fost examinate public în cadrul comisiei de luare a deciziilor corespunzătoare.

Ținem să atragem atenția că, în premieră, majoritatea rapoartelor de audit incluse în Raportul anual au fost audiate public în ședințele Comisiei de control al finanțelor publice.

Pe parcursul perioadei de raportare, ca urmare a evaluării riscurilor de fraudă și eroare în procesul de administrare a finanțelor și a patrimoniului public, Curtea de Conturi a remis organelor de drept materialele a 18 misiuni de audit, pe marginea cărora au fost pornite 8 cauze penale. A fost emis un refuz în pornirea cauzei penale, iar 13 rapoarte de audit sunt în proces de examinare.

În baza rapoartelor de audit din anii precedenți, organele de drept, de urmărire penală au instrumentat 23 de cauze penale, inclusiv 7 cauze penale din 2018, 7 cauze penale din 2017, 5 cauze penale din anul 2016.

Concluzii. În contextul celor relatate și ținând cont de caracterul persistent al aspectelor, problemelor menționate în raportul prezentat de Curtea de Conturi cu efecte nefaste asupra administrării și gestionării resurselor, comisia subliniază în privința necesității imperioase de schimbare graduală și substanțială a modului de utilizare a resurselor financiare.

În vederea eradicării deficiențelor în gestionarea fondurilor publice și pentru îmbunătățirea cadrului legal în domeniul auditului public extern, dar și în alte domenii conexe acestuia, Comisia de control al finanțelor publice optează și în continuare pentru fortificarea, întărirea relației, interacțiunii cu Curtea de Conturi în calitatea sa de instrument de control parlamentar.

În acest sens, considerăm importantă consolidarea eforturilor în scopul dezvoltării următoarelor direcții: continuarea practicii de examinare a rapoartelor Curții de Conturi în cadrul comisiei de profil, în cadrul comisiilor parlamentare de specialitate, iar după caz asigurarea acestora cu informații relevante la procesul decizional; perfecționarea mecanismului de responsabilizare a conducătorului autorității, ceea ce am încercat să transmitem prin Legea nr. 221, pentru administrarea neeficientă a bugetului instituției și a patrimoniului public din gestiune, precum și pentru prevenirea obstrucționării activității auditului public extern. Sunt convins că reprezentanții Curții de Conturi vor da multe detalii cum sunt obstrucționați auditorii publici în misiunile lor de audit. Perfecționarea procedurii de sesizare a organelor de urmărire penală de către Curtea de Conturi. Cele menționate vor contribui, fără îndoială, la sporirea impactului auditului public extern în privința asigurării, realizării măsurilor și recomandărilor formulate de auditori.

Urmare a audierii și întru respectarea articolului 6 alineatul (1), litera c) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi,

comisia propune examinarea Raportului anual și, evident, includerea în această discuție asupra temelor și problemelor constatate a reprezentanților Guvernului, care trebuie să asigure, prin prezența lor la această ședință, continuitatea exercițiului responsabilității guvernamentale asupra treburilor publice.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule președinte.

Eu vă propun și dumneavoastră să luați loc.

Stimați colegi,

Sunt mai mulți colegi care au apăsat butoanele pentru a adresa întrebări. Vă rog, eu vă ofer la toți pe rând, dar, vă rog, fiecare când puneți întrebarea spuneți deodată cui adresați întrebarea. De aceea...

Da, domnule Odnostalco, de procedură.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Госпожа председатель!

Утром в начале заседания я выразил обеспокоенность по поводу того, что мы пригласили более 30 руководителей и специалистов различных структур сюда сегодня, в день, когда комиссия несколько часов назад под председательством уважаемого господина исполняющего обязанности премьера приняла дополнительные ограничения по разным видам деятельности.

Мы в своих Facebook, на телевидении все говорим о том, что мы должны соблюдать социальную, значит, физическую дистанцию и так далее и тому подобное, призываем к чему-то, а сами нарушаем её. И я призывал, чтобы мы отложили рассмотрение этих вопросов. Хорошо. Совершили ошибку, пришли люди сюда.

Отчеты 2018-го, 2019 года... Как они помогут сегодняшней пандемии, я не знаю. Вы подскажите. Я как бы не претендую на истину в последней инстанции.

У нас сидит директор кассы соцстрахования. 1 апреля индексация... она не работает там, она здесь сидит. Сидит CNAМ здесь также. Пожалуйста, что происходит? Счетная палата, в конце концов, вместо того, чтобы проверять расходование публичных денег по COVID, сегодня тоже отчитывается нам!

Госпожа председатель, есть такое предложение: если невозможно отменить второй рапорт 2019 года, то максимально сократить доклады – раз! – и не более одного вопроса от фракции, а может быть, и меньше...

Спасибо. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

А поговорить?

Stimați colegi,

A fost o propunere. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi...

Da, cunosc, domnule Slusari.

Că nu pot să stabilesc regulamentul, cât de mult nu ne-am dori noi cu toții, separat decât ceea ce este prevăzut de către Regulamentul Parlamentului. De aceea eu am să vă ofer posibilitatea la toată lumea, mă iertați, domnule Odnostalco, să puneți, să acordați întrebările. Câte două întrebări de la fiecare deputat.

Vreau să vă preîntâmpin dinainte că toată Frațiunea „DA” s-a înscris la întrebări. Toată până în una.

De aceea, domnule Slusari, prima întrebare.

Domnul Alexandru Slusari:

Noi, dacă trebuie, o chemăm și pe doamna Ciobanu să pună întrebări. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu, dumneavoastră sunteți mai deosebit.

Domnul Alexandru Slusari:

Prima întrebare către Curtea de Conturi. Desigur, nu avem noi întrebări la comisie.

Domnule Lupu,

Sau nu știu care o să răspundă la această întrebare, puteți să oferiți cifrele statistice, dacă dețineți, pe 2018, nu știu, dacă doriți, puteți și pe 2019, dacă ați urmărit, în baza misiunilor care au fost expediate către organele de anchetă, câte dosare penale au fost pornite? Și care a fost finalitatea acestor dosare? Câte au fost clasate, câte în judecată? Eu știu precis că Curtea de Conturi duce asemenea evidență.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Vă rog, cine răspunde?

Domnule președinte,

Vă rog.

Domnul Lupu.

Domnul Marian Lupu:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Mulțumesc pentru întrebare.

Precum am menționat, pe durata acestor doi ani sau ca și bilanț al misiunilor pe ciclul bugetar 2018–2019, 26 de rapoarte au fost transmise către organele de drept, iar alte 3 rapoarte i-a interesat pe organele de drept, în afară de cele 26. Deci, per ansamblu, avem 29 pe doi ani.

Și în informațiile... aveți dreptate, domnule vicepreședinte, noi ducem această statistică doar cu titlu informațional, e important să ating acest lucru, 17 cauze penale care au fost pornite. De aceea menționez în mod special, că ducem această statistică pentru a avea cifre, date, să vedem cum lucrurile merg mai departe.

Există o linie roșie. Procuratura, CNA, organele de drept nu fac ceea ce face Curtea de Conturi. Curtea de Conturi nu face ceea ce trebuie să facă organele de drept.

Deci vreau, la fel, să vă atrag atenția că auditorii nu reprezintă... nu sunt ofițeri de investigație penală, ei au altă specialitate. Nu exclud că în unele rapoarte pe care noi le trimitem și auditorii noștri văd un risc posibil de fraudă, este obligația noastră s-o transmitem, mai departe că este fraudă se confirmă sau nu se confirmă, asta rămâne la latitudinea fiecărui organ de drept în parte care se ocupă de această investigație.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Slusari,

A doua întrebare.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu n-am auzit răspuns la întrebarea: câte cauze? E cifra catastrofală, că pe doi ani, tot ce s-a prezentat aici, au fost 17 cauze penale. Se vede că, pur și simplu, opinia Curții de Conturi nu este luată în calcul. Și aici la nivel legislativ trebuie de schimbat ceva. Noi am făcut primul pas, dar este catastrofă. Și eu n-am auzit în aceste 17 cauze penale care a fost finalitatea. Dar, poate, domnul Lupu o să facă precizare.

Dar a doua mea întrebare ține de cauzele de rezonanță. Eu, special, am analizat 2018–2019, că au fost câteva cazuri extrem de dubioase de administrare a proprietății publice la mai multe... am expediat chiar și solicitarea către Curtea de Conturi. În special, mă interesează dacă Curtea de Conturi a avut ceva opinii în cadrul auditului vizavi de „Arena Națională” și vizavi de administrarea proprietății Republicii Moldova peste hotare?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Lupu,

Vă rog.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Ca să încheiem la prima întrebare. Precum am menționat, stimați deputați, eu cred că acest exercițiu de examinare a rapoartelor Curții și nu doar în plen, dar în speță, inclusiv la nivel de comisii, aici ar fi locul, anume în Parlament, de a invita inclusiv organele de drept și a le pune aceste întrebări.

Eu n-am să pot să răspund la această întrebare, fiindcă, repet încă o dată, Curtea nu este nici Procuratură, nici CNA.

Eu n-am dreptul să mă bag în treburile lor, exact așa cum ei n-au dreptul să intervină în afacerile interne ale Curții.

Control parlamentar. Deci nu știu dacă este prezent, dacă au fost invitați reprezentanții acestor instituții, cărora să le acordați aceste întrebări.

Există, dacă nu greșesc eu, și comisia specializată de drept în justiție. Deci, vă rog, aveți multe instrumente la dispoziție. Și nu-mi rămâne decât să vă informez că este cazul să le uzăm. În ceea ce privește informațiile care țin de competența noastră, ele toate o să vă fie furnizate exact așa cum a fost și în trecut.

Întrebarea a doua. Proprietățile peste hotare. Da, domnule vicepreședinte, eu știu bine și adresarea dumneavoastră care a fost făcută. Noi am oferit un răspuns detaliat. La moment, reieșind din condițiile actuale: pandemie, granițe închise, noi am introdus acest subiect, având în vedere că are o importanță economico-socială foarte mare. Este vorba despre proprietăți importante ale statului.

În cadrul misiunilor de audit financiar obligatoriu care sunt la moment în desfășurare, fiecare misiune din cele 9, pe 9 ministere, are un asemenea obiectiv. Toate informațiile care vor fi colectate, începând cu ziua de 1 iunie, fiindcă termenul-limită pentru acele obligatorii să fie examinate și aprobate de Curte, până în 31 mai în fiecare an.

Din momentul în care punctul 2), nu am acum posibilitatea să trimit auditorii în deplasare în Ucraina, fiindcă este vorba de sănătatea și de viețile oamenilor, vă dați seama. Dar din momentul când situația se schimbă, în mod evident că acest subiect va putea să fie examinat și la fața locului.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Rotaru,

Vă rog. Sau doamna?

Domnule Rotaru,

Vă rog.

Domnul Petru Rotaru – *membru al Curții de Conturi*:

Buna ziua, stimați deputați.

Ce ține de „Arena Națională” pot să confirm doar faptul că, până în anul 2019, ea a fost în administrarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

Astfel, s-a cesionat dreptul de parteneriat... de partener public al Agenției Proprietății Publice. Vreau să informez, capitalul social al acesteia este de 621 de milioane, dintre care 400 de milioane este suma terenului care are suprafața de 69 de hectare, restul sunt aporturi în numerar în această situație.

Modul cum se gestionează și care-i situația? Noi nu am abordat un audit, aceasta a fost, să-i spunem, o constatare tangențială în raportul bugetului pe... bugetului de stat. Activitatea propriu-zisă nu a fost supusă auditului. Urmează să vedem în continuare, dacă vom avea resurse suficiente ca s-o analizăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Marian.

Domnul Radu Marian:

Da, mulțumesc mult, doamnă Președinte.

Eu am o întrebare către doamna ministru Pogolșa. Și profit de ocazie că dânsa este aici. Și, în primul rând, ceea ce vreau să remarc este că, la 2 martie, trebuia să aibă loc raportul de evaluare, raportul de audit al Ministerului Educației pentru prima dată în istoria comisiei. Noi n-am fost în stare să audiem acest raport, pentru că ministerul nu a fost, nu a convocat oameni, efectiv.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Noi audiem 2018–2019. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da, eu am să vă ofer. Dar, vă rog, dacă noi discutăm despre 2018, 2019...

Domnul Radu Marian:

În Sala cu Orgă, doamnă Greceanîi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Păi, da, vă ofer cuvântul. Numai că, vă rog, nu începeți de la evaluare, de la nu știu ce. Vă rog.

Domnule Marian,

Vă rog.

Domnul Radu Marian:

Era important să menționez că este pentru prima dată când s-a întâmplat așa ceva la comisie. A fost o dovadă de iresponsabilitate și lipsă de respect față de instituția parlamentară ca o instituție. Ca Ministerul Educației, Culturii și Cercetării să nu fie capabil să răspundă la întrebări.

Și pentru că nu a răspuns la comisie la întrebare, am să adresez acum această întrebare doamnei Pogolșa. Ea se referă la deviz executat. Deci ultimul raport pe care l-am analizat, soldul costului de deviz neexecutat la 31 decembrie 2018 era de 414 milioane de lei.

Ca exemplu, Sala cu Orgă, potrivit datelor, costul total al proiectului – 92 de milioane de lei. Iar costul de deviz neexecutat la 31 decembrie 2018 este de 61,8 milioane.

Deci această valoare 61,8 milioane, din ce spune Curtea de Conturi, nu pot fi argumentate prin documente justificative. Deci este o sumă enormă. Vreau să-mi explicați, de unde așa sumă enormă? Și cum se explică că această sumă nu... pentru această sumă nu există aceste documente justificative, care se menționează în raport?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Pogolșa,

Vă rog.

Nu este perioada de activitate a dumneavoastră, cunoaștem foarte bine. Dacă cunoașteți ceva la acest subiect? Și puteți să acordați un răspuns. Dacă nu, veniți cu un răspuns ulterior în scris.

Vă rog.

Doamna Lilia Pogolșa – *ministru al educației, culturii și cercetării:*

Stimată doamnă Președinte,

Stimate domnule deputat,

Regret enorm că colegii din ședința precedentă n-au putut să vină cu o informație. Problema este că avem foarte multe persoane infectate, inclusiv din Direcția financiară în cadrul Ministerului Educației, Culturii și

Cercetării. Și bineînțeles că noi vom veni cu un răspuns în scris la toate întrebările acordate.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule Marian, aveți a doua întrebare? Nu aveți a doua întrebare.

Următoarea întrebare – domnul Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi, doamnă Președinte,

Întrebarea mea va fi la Curtea de Conturi. În contextul în care din câte înțeleg și Curtea de Conturi, dar și alte instituții, se ciocnesc de o problemă legată de accesul la informații. Și în contextul acesta vreau să văd care sunt problemele Curții de Conturi în domeniul respectiv.

Care instituții sunt mai rezervate în privința acordării accesului la informații? Și dacă Curtea de Conturi poate veni cu anumite propuneri de îmbunătățire a cadrului normativ în vederea faptului ca toate instituțiile statului să poată conlucra mai bine, atunci când vorbim de interesul și banul public?

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte,

Domnule Lupu,

Vă rog.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, foarte mult.

Voi începe cu răspunsul la ultima parte a acestei întrebări. Vreau să vă asigur, stimați deputați, că prin votul dumneavoastră asupra proiectelor de lege nr. 220, nr. 221 deja s-a făcut un pas important înainte.

Fiindcă noi am inclus sau am propus, iar autorii au inclus și au promovat deja soluții la această problemă în mare parte, nu zic sută la sută. Dar în mare parte eu consider și timpul va arăta, dacă aceste soluții sunt suficiente.

Și punctul 2. Cu tot respectul, dar știți fiecare instituție încearcă și trebuie, de fapt, să-și demonstreze capacitatea sa de activitate nu doar în condiții ideale, dar chiar și în condiții ostile. De ce am făcut eu această remarcă? Ține de onoarea noastră. Până în prezent, noi ne isprăvim. Și credeți-mă pe cuvânt, dacă o să simțim că nu ne isprăvim, o să ne adresăm dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnule Plîngău,

Aveți a doua întrebare? Nu aveți.

Următoarea întrebare – domnul Spătaru... doamna Spătaru. Mă iertați.

Doamna Arina Spătaru:

Da, mulțumesc.

Eu aş adresa întrebarea către reprezentanții APP. Sunt, da? Sunt, da?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Agenția Proprietății Publice este? Este domnul...

Doamna Arina Spătaru:

Așa, da, mulțumesc.

Deci cu privire la „Aeroportul Internațional Chișinău”, mai exact contractul de concesiune, mai exact monitorizarea acestui contract de concesiune.

Deci au fost admise niște încălcări ale prevederilor contractuale. Și s-au efectuat investiții doar din contul veniturilor operaționale. Și nu au fost atrase investiții majore.

Deci, acum la moment, care este situația? Și dacă lucrurile s-au corectat, s-au îmbunătățit?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Vă rog, la tribuna guvernamentală, cine răspunde? Da, vă rog.

Apăsați butonul, eu să văd care microfon este? Nu văd.

Secretariatul, microfonul nr. 19.

Domnul Mihail Soțchi – *director general adjunct al Agenției Proprietății Publice*:

Da, buna ziua.

Stimați deputați,

Mă numesc Soțchi Mihail, sunt directorul general adjunct al Agenției Proprietății Publice. Și vă mulțumesc pentru întrebare.

Da, la moment, ce pot să vă spun? Comisia de monitorizare a stabilit faptul că, după cum și doamna deputat a menționat, pentru anii precedenți, „Avia Invest” a efectuat investiții în contractul dat mai mult... din resurse din

activitatea curentă și din resurse care au constituit obiect al unor contracte de împrumut.

Acum, pentru anul 2020, îmi rezerv dreptul de a vă oferi informația, în scris, ulterior, deoarece informația pentru anul 2020 încă nu a fost oferită conform termenelor contractelor Comisiei de monitorizare pentru a fi constatat acest fapt.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Doamnă Spătaru,

A doua întrebare.

Doamna Arina Spătaru:

Cât constituie investițiile proprii ale concesionarului în „Aeroportul Internațional Chișinău” și care sunt beneficiile obținute de Republica Moldova pe perioada 2013–prezent? Înțeleg, pe 2020, nu puteți să-mi spuneți, dar din 2013 până în 2019, vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Eu...

Doamnă Spătaru,

Nu vă supărați.

Vreau să întreb Curtea de Conturi: asta este subiectul raportului Curții de Conturi întrebarea acordată? Este subiectul? Este subiectul.

Vă rog.

Domnul Marian Lupu:

Doamnă Președinte,

Este, fiindcă face parte din pachetul de misiuni de audit efectuate în 2019.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Vă rog, Agenția Proprietății... 19.

Domnul Mihail Soțchi:

Da. Vă mulțumesc pentru întrebare.

Deci eu aș trece în revistă pentru perioada... pentru prima etapă, contractul de concesiune... pentru perioada 2013–2015, total investiții plan, conform contractului, urmau să fie 45069 milioane de euro, investiții efective până la 31.12.2015 și, respectiv, până la 31.07.2017, când a demarat a doua etapă de investire, au fost efectuate 51 de milioane 514 și lucrări

concesionale recepționate de către comisie au fost de 48 milioane 301579, ceea ce constituie un surplus al investițiilor de 3 milioane 232 mii de lei. Aceste mijloace financiare au constituit în preponderent din activitatea operațională și, cum am menționat, și împrumuturi externe.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Am să schimb puțin fracțiunea, că eu am zis că Frațiunea „DA” îs toți ca unul, aproape, cu excepția domnului Năstase, (*râde*) n-a apăsat butonul. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Da, exemplu bun.

Stimați colegi,

Următoarea întrebare – domnul Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da. Mulțumesc.

Întrebare către colegii de la Curtea de Conturi.

Noi, de fapt, asistăm la acest exercițiu anual, prin prisma atribuțiilor Curții de Conturi, Parlamentului de a audia acest raport. Deși nu am experiență, în calitate de deputat, anterior din partea Guvernului, din partea unei instituții subordonate, am participat la astfel de exercițiu și am impresia că parcă trăiesc un deja-vu adică, practic, în mare parte, aceleași constatări. Și noi le urmărim, doar ca cifre, poate, sunt diferite.

Se fac aceste date, dar nu vedem rezultate din partea instituțiilor guvernamentale în realizarea sau într-o executare a recomandărilor, care vin din partea Curții de Conturi. Și dacă vorbim de anul 2018, suntem deja în 2021, dacă Curtea de Conturi a făcut anumite constatări în urma auditelor follow-up... (*voce nedeslușită din sală*) sau asupra recomandărilor, care au fost date în 2018, care sunt rezultatele, spre exemplu, în 2021 sau 2020, care sunt rezultatele instituțiilor, care au fost auditate în 2018 la capitolul implementarea recomandărilor respective?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Președinte.

Domnul Marian Lupu:

Da. Mulțumesc pentru întrebare.

Noi nu putem să constatăm că nicio mișcare, nicio reacție din partea instituțiilor ramurii executive a puterii de stat nu au fost întreprinse, ele sunt întreprinse. O să vă aduc câteva exemple acum, doar că este altă latură a subiectului că aceste acțiuni, precum observați și dumneavoastră, nu sunt

suficiente, ele nu dau schimbare radicală a tabloului. Problemele de sistem, cu părere de rău, nu dispar, ele rămân a fi aceleași.

Ca și exemplu, urmare a recomandărilor Curții de Conturi, fiindcă Curtea de Conturi are și o misiune, nu doar să vină să verifice, făcând auditul, să înainteze recomandări, dar, dacă doriți, potrivit standardelor EUROSAL... standardelor europene, noi mai avem funcția și de a acorda consultanță necesară acestor instituții, unde nu cunosc, unde nu știu, pe varii motive, să le transferăm această experiență.

În rezultat, de exemplu, pe perioada 2018–2019, după recomandările noastre, multe din structurile executive au întreprins acțiuni, în rezultatul cărora au luat la înregistrare în evidența contabilă a unui șir întreg de terenuri în valoare de circa 410 milioane de lei sau peste 6 mii de hectare, care anterior erau în aer, nu-și găseau înregistrarea și proprietarul cu acte în regulă. (*Gălăgie în sală.*) Contabilizarea cotei statului în capitalul social al entităților gestionate în valoare de circa 120 de milioane de lei, lucru, la fel, efectuat. Contabilizarea corespunzător a activelor materiale în valoare de circa 263 de milioane de lei sau vorbim de aproximativ 300 de bunuri imobile, lucru, care, la fel, s-a rezolvat.

S-au efectuat corectări în evidența contabilă în valoare de circa aproape 100 de milioane de lei. Dar aici aș vrea să aduc încă două exemple, care îmi par a fi importante. Vorbeam de achiziții publice și deja rezultatele misiunilor noastre de audit au atras atenția, inclusiv a unor importanți parteneri de dezvoltare Republicii Moldova, în cazul dat vorbesc de Banca Mondială, care ne-a propus un parteneriat pentru a face un studiu amplu împreună referitor la cadrul legislativ/normativ, care vizează achizițiile publice în vederea ca acest studiu, finalmente, să fie prezentat Guvernului, astfel încât să fie îmbunătățit acest cadru legal. Deja este un pas înainte și supravegherea sau controlul parlamentar al Legislativului o să fie foarte benefic aici.

Ministerul Finanțelor, de exemplu, v-am relatat, ca una din problemele de sistem, că în direcțiile financiare ale mai multor ministere nu sunt suficienți colaboratori. Un volum de lucru și un volum financiar alocat din buget enorm, dar fizic nu are cine să asigure o bună calitate a acestei munci, deoarece numărul specialiștilor este insuficient. Să luăm doar Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, ei au în sistemul lor peste 160 de instituții, care își primesc finanțarea prin intermediul... prin intermediul, mă iertați, Serviciului financiar al ministerului. Și acolo-s vreo... nu știu, 9–10 oameni în cruce, chiar mai puțini. De unde dorim noi să fie eficiență și corectitudine? Asemenea cazuri sunt multe. Și, urmare a concluziilor noastre, Ministerul Finanțelor deja ne-a informat, acum o lună, două în urmă, că ei au apreciat această recomandare ca una strategică și la moment se lucrează asupra reevaluării și elaborării unui nomenclator foarte concret câți oameni, minimal, trebuie să fie în raport cu sumele bugetare, care sunt gestionate, ca să rezolvăm această problemă. Deci sunt mișcări în acest sens.

Doar că aici îmi permiteți să închei cu un lucru. Nu în zadar, după ratificarea Acordului de Asociere RM – UE, a fost creată o comisie specială în Parlament – Comisia control al finanțelor publice, (*gălăgie în sală*) fiindcă anume acest... această verigă foarte importantă, ca și control parlamentar, aici, la dumneavoastră, în Parlament, are menirea să întărească... sistemul de control, raportare și asigurare că Guvernul îndeplinește aceste recomandări și, respectiv, lucrurile merg înainte. Fiindcă Curtea doar auditează Guvernul, Guvernul nu ni se subordonează, Guvernul se subordonează dumneavoastră, aici. Deci anume această nouă mișcare, în conformitate cu Acordul de Asociere, vine tocmai să aducă o valoare adăugată și o eficiență sporită în procesul în care ne aflăm și astăzi cu dumneavoastră.

Dar repet încă o dată: doar în cadrul ședințelor plenare, doamnelor și domnilor deputați, lucrurile astea nu se vor mișca. Aici e vorba de o muncă migăloasă, săptămână de săptămână, raport cu raport. Și, chiar vă rog foarte mult, nu doar comisia respectivă, comisia invită reprezentanții tuturor altor comisii, profitați de această informație, care o să vă ajute foarte mult în exercitarea funcției dumneavoastră de control parlamentar pe platformă de comisie specializată.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Ciubuc,

A doua întrebare?

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Apreciem eforturile și activitățile pe care le realizați în sensul dat. Poate de adăugat ar mai fi și problemele care există la nivel de audituri în cadrul instituțiilor publice, și aici ar trebui, împreună, cumva, să găsim mecanismele de întărire a capacităților instituționale la capitolul auditori interni, fiindcă orice instituție, care se respectă și, mai ales, este impusă, prin obligație, prin lege, ar trebui să dea rezultate și, cumva, să minimizeze din multitudinea de probleme.

Și, pe de altă parte, să mergem să aprobăm cadrul legal care ar presupune creșterea responsabilității ministeriale prin acel proiect de lege care este înaintat cu titlu de inițiativă. Noi apreciem această inițiativă și, cu siguranță, sper foarte mult ca să avem finalitate în vederea aprobării ei.

Întrebarea a doua. În 2018 a fost o reformă la capitolul „Întreprinderi de stat”, care toate întreprinderile de stat, societățile pe acțiuni au fost transferate în subordinea Agenției Proprietății Publice. În afară de schimbarea membrilor consiliilor de administrație, care știm foarte bine că sunt remunerați... alte activități de îmbunătățire sau de schimbare a lucrurilor în cadrul întreprinderilor de stat, cel puțin în domeniul

Ministerului Agriculturii, care a avut, poate, cele mai multe întreprinderi subordonate, noi nu vedem. Adică, în continuare sunt foarte multe întreprinderi care au fost declarate insolubile și în loc să se vină cu măsuri de a le scoate, de a găsi o soluție, dimpotrivă, noi vedem că datoriile la întreprinderile respective cresc și situația este complicată.

Dacă ați făcut careva activități de audit anume al impactului sau al efectelor reformei respective la capitolul gestionării din partea APP-ului a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni 2018, 2019 și 2020? Și care sunt rezultatele?

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Lupu.

Domnul Marian Lupu:

Domnul Rotaru.

Domnul Petru Rotaru:

Dacă îmi permiteți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule Rotaru.

Domnul Petru Rotaru:

Mulțumesc pentru întrebare.

În ceea ce privește modificarea cadrului legal și, respectiv, ca fondator, ca succesor de drept la Ministerul Agriculturii, dacă vorbim în parte, și toate celelalte ministere, de fapt, și-au transmis dreptul de proprietate sau capitalul social către APP.

Ce vreau să constat este faptul că actualmente noi la acele întreprinderi de stat la care noi am făcut auditul am constatat un șir de nereguli. Și anume întâlnirea formală a Consiliului de administrație a acestor întreprinderi fără stabilirea anumitor taskuri, dacă putem să le spunem așa, niște obiective pe termen mediu și pe termen scurt pentru administratorii acestor întreprinderi. Și, de fapt, formalizarea acestui proces a dus la aceea că avem ce avem cu Calea Ferată, ca un exemplu care foarte mult se mediatizează. De fapt, noi această problemă am constatat-o.

Și vreau să mai constat o situație, că APP-ul, având în subordine foarte, foarte multe întreprinderi, de fapt, cu actualul personal nu știu dacă poate să facă față, pentru că sunt foarte multe cerințe la dumnealor. Și acele probleme pe care noi le-am depistat în cadrul ministerelor anterior, dacă vă amintiți în plen se discuta: noi am transmis APP-lui, noi am transmis APP-lui. Și cumva cred că APP-ul acum s-a făcut o instituție care gestionează un patrimoniu enorm, dar angajații și personalul de acolo nu cred că poate să facă față în contextul și numărului de angajați, dacă sincer să vă zic.

Pentru că anterior erau antrenate toate ministerele cu specialiști în domeniile respective, acum APP-ul trebuie să facă față pe un spectru foarte larg de domenii, pe de o parte. Și, pe de altă parte, un patrimoniu foarte, foarte mare.

De aceea aici trebuie să verificăm și posibilitatea extinderii, de fapt, a numărului de angajați la APP. Noi aceasta am văzut-o și, de fapt, în misiunile noastre de audit cumva tangențial încercăm să abordăm acest subiect.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Burduja.

Domnul Petru Burduja:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Eu cred că întrebări față de Curtea de Conturi n-o să am, pentru că acolo e scris foarte clar și explicit. Și nu ar trebui să am întrebări față de Guvern, pentru că, cu părere de rău, nu este acel Guvern care a administrat acele cifre care sunt prezentate în acel raport. Prefer mai mult să trag niște concluzii din ceea ce este scris acolo și să înțelegem unde mergem. Pentru că noi la nesfârșit putem să învinuim acum, de ce cifra ceea așa s-a primit sau cealaltă așa?

Aș ruga, dacă este reprezentantul Ministerului Finanțelor, să ne explice un lucru. Pentru că vedem, conform raportului Curții de Conturi, că anual transferurile interbugetare înregistrează din an în an o tendință de creștere și continuă, de fapt, această pondere semnificativă să dinamizeze.

Deci dacă observăm, în 2019 circa 54 la sută din transferurile interbugetare către bugetele de alte nivele. Respectiv, apare întrebarea: în politica bugetară pe termen mediu și lung careva măsuri de schimbare a acestor tendințe și suplinirea bugetelor unităților administrativ-teritoriale cu mijloace proprii este sau nu este?

Și tot aici aș vrea să înțelegem, Ministerul Finanțelor are destulă asigurare că transferurile cu destinație specială sunt executate de către administrația publică locală eficient și conform destinației?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, la tribuna guvernamentală.

Nu văd unde este secretarul de stat.

Domnule Dorel Noroc,

Vă rog.

Domnul Dorel Noroc – *secretar de stat al Ministerului Finanțelor*:

Stimată doamnă Președinte.

Stimate domnule deputat,

Mersi foarte mult pentru întrebare.

Una pertinentă pentru Ministerul Finanțelor. Trebuie să înțelegem cu toții că bugetul de stat este mai mult un buget format din cheltuieli fixe, așa cum ați spus și dumneavoastră, mai multe transferuri, și are un spațiu fiscal destul de limitat. Asta s-a văzut și în anul 2020, atunci când spațiul nostru fiscal de intervenție a fost unul destul de... mai mic, având în vedere sursele bugetare.

Transferurile care se fac la bugetul asigurărilor sociale, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și autorităților locale sunt de natură diferită. Dacă să luăm bugetul de asigurări sociale ca și strategie cum putem să diminuăm această sumă doar prin dezvoltarea economică, doar prin creșterea surselor proprii ale acestui buget, și anume vorbim de contribuțiile sociale pe care le achită fiecare salariat.

Doar atunci când vom avea forță de muncă încadrată la maximum și venituri salariale legale și majorate, urmare a creșterii productivității muncii, doar atunci vom reuși ca acest buget să-l transformăm din unul deficitar în unul echilibrat.

Ce ține de autoritățile locale, se fac transferuri atât cu destinații speciale, în special vorbim de învățământ, cât și transferuri cu destinație generală de echilibrare. Ce ține de învățământ. Aceste autorități pot să utilizeze doar pentru învățământ. Există mai multe instrumente de verificare. Unul din el este și astăzi prezent – Curtea de Conturi, care ne acordă suport în acest sens pe misiunile de audit pe care le face. Și al doilea instrument care îl avem la dispoziție este Inspekția financiară, care, de asemenea, verifică aceste momente.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Burduja,

Aveți altă întrebare?

Domnul Petru Burduja:

Doamnă Președinte,

Eu mai am încă vreo trei întrebări, dar dacă îmi permiteți să mă împart cu colegul Odnostalco, pentru că dumnealui tot are o întrebare. Și să nu plictisim colegii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Odnostalco,

Vă rog.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Да, попытаемся сократить время нахождения в зале, как-то показать пример нашим гражданам, потому что их штрафуют максимально и по дважды, а мы здесь сидим. Надо Войку сюда, нужно чтобы вот коллег оттуда, кто придумали это, оштрафовали максимально и дважды.

У меня один вопрос что касается компенсированных медикаментов, соответственно к Кассе медстрахования.

Уважаемые коллеги,

У нас, к сожалению, есть, наблюдается ситуация учета и контроля расходования денежных средств из этого фонда. Раз.

И второе, учет. Как идет администрирование этих рецептов и оплата. Я почему это спрашиваю? Потому что все мы знаем, что у нас есть случаи, когда выписываются медикаменты: а) либо мертвым душам; б) либо (я говорю о компенсациях, да, которые компенсирует государство)... либо людям, находящимся за границей.

И в одном и в другом случае медикаменты не доходят до пациента по объективным причинам, потому что нет этого человека.

Я знаю о том, что должна была быть готова и уже давно разрабатывалась информационная система учета, но в кассе медстрахования, как и ранее, этому вопросу уделялось очень мало внимания.

Вы провели реорганизацию, у вас новая органиграмма. Вопрос: на каком этапе это происходит? И второе: на каком этапе сейчас происходит это администрирование и как обстоят дела с информационным блоком у вас в ведомстве?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, cine răspunde?

Doamnă Buliga,

Dă rog.

Doamna Valentina Buliga – *director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină*:

Mulțumesc mult.

Mult stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi deputați,

Domnule Odnostalco,

Mulțumesc pentru această întrebare.

Cu adevărat, pe parcursul anilor, programul susținut din Fondul de asigurări în sănătate destinat medicamentelor compensate este în creștere. Chiar și în acest an avem o creștere cu circa 200 de milioane de lei. Și datoria noastră este ca acești bani destinați să fie cu adevărat utilizați eficient. Și rețetele, și medicamentele să ajungă la pacienții noștri.

Sistemul informațional automatizat „Medicamente compensate”, cu regret, este unul învechit. Dar, în anul 2020, în acest sistem au fost introduse un set de filtre de validare a tuturor rețetelor. Am intensificat controlul asupra celor care atât prescriu, cât și eliberează medicamente. Și avem cazuri inclusiv de rezonanță și materiale trimise în Procuratură.

Totodată, e-Rețeta sau e-Prescriere așa cum este mai integrat acest sistem, pe care îl așteptăm cu atâta nerăbdare, ca la sfârșitul anului 2021 să fie dat în exploatare, ne va ajuta să eliminăm la toate etapele prescrierea incorectă, eliberarea incorectă și cu atât mai mult contrar destinației.

La fel, în cadrul CNAM, a fost consolidată această structură, cum am menționat, introduse filtre suplimentare, propuse modificări de responsabilizare personală a tuturor prestatorilor de servicii farmaceutice, în conformitate cu contractul-cadru. Pentru că sarcina noastră este să îmbunătățim accesul.

Am reușit multe, dar, cu regret, mai avem încă cazuri. Și sper foarte mult ca acel sistem care va fi dat în exploatare, în luna noiembrie-decembrie 2021, va pune definitiv capăt acelor încălcări, abateri, iregularități care au fost constatate inclusiv de Curtea de Conturi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Odnostalco,

A doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Уточнение. Что касается вот этих случаев, о которых вы сказали: резонансные, я уже в частном порядке обращусь в прокуратуру. Мне интересно узнать, что там происходит. Это раз.

И два. Если вам необходимы какие-то законодательные изменения в части усиления контроля над КНАМ-ом. Потому, что 10 миллиардов, а КНАМ не имеет функции контроля.

Вот вы выдаете деньги, но не можете их проверить. Ну, давайте приходите в Парламент, давайте вместе разработаем эти проекты для того, чтобы усилить контроль за расходованием денежных средств. 650 миллионов Фонд компенсированных медикаментов.

И спасибо большое.

Doamna Valentina Buliga:

Compania nu are funcția de control, doar prin procedura de evaluare și monitorizare. Iar ceea ce ține de cazuri de rezonanță, o să vă prezentăm informația. Au fost depistate cazuri de prescriere neregulamentară și contrar legislației în vigoare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – doamna Glavan.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Exact în acest context. În raportul Curții de Conturi pentru anul 2020 era scris că se tergiversează implementarea e-Rețetei. Dumneavoastră când ați fost la tribuna Parlamentului și ne-ați prezentat executarea fondurilor pentru anul trecut, ne-ați spus că se lucrează și că va fi gata.

Eu am fost profund mirată, când șefa Direcției juridice a Companiei de Asigurări în plenul Curții de Conturi a dat dovadă fie de necunoaștere, fie de rea-voință, când a spus că nu există sistemul e-Rețetă și nu sunt prevăzute resurse financiare.

Eu vă rog pe dumneavoastră, în calitate de prima persoană a acestei instituții, să-mi spuneți câți bani sunt prevăzuți în devizul de cheltuieli al Companiei de Asigurări, pentru 2021, pentru e-Rețeta.

Și când, luna, dacă este posibil, sau măcar anul, va fi gata spre funcționare e-Rețeta. Altfel, noi nu mai ajungem, ca oamenii să beneficieze de tot ceea ce trebuiește și, eventual, să le fie adus la domiciliu.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, doamnă Buliga.

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă Președinte,

Doamnă deputat,

În primul rând, e-Prescripția nu ține doar de CNAM. Este un sistem informațional sau mai multe modificări care vin la Sistemul informațional

„Asistență medicală primară”. Și acolo sunt mai multe inclusiv registre și alte componente ale acestui sistem.

Noi suntem parte componentă a unui proces, a unui sistem pentru care prin modificări la... prin ședințele consiliului de administrație nu putem redirecționa bani.

Este un proiect susținut de Banca Mondială, care procedura de achiziție se va efectua în luna aprilie. Și odată cu finalizarea acestui... sau punerea în aplicare a acestui sistem, Compania Națională își va onora obligațiunile financiare, care sunt evaluate, estimate în conformitate cu costurile și susținute inclusiv prin coordonarea cu Agenția guvernamentală electronică.

De aceea noi ne vom onora obligațiunile. Să ne ajute Domnul ca să vedem acest proces finalizat odată.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Glavan,

A doua întrebare, vă rog.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc.

Toată lumea știe care sunt etapele, achiziții. Vrem să concretizăm suma care este în devizul Companiei de Asigurări pentru aceste proceduri.

Și a doua întrebare. În contextul a ceea ce a întrebat și colegul antevorbitor. Am informații, inclusiv celea care sunt în rapoartele Curții de Conturi, că există inclusiv pentru perioada precedentă suspiciuni de fraude cu medicamente compensate, prescrise de unul și același prestator privat de medicină primară pentru silimarină. Și sunt sume de zeci de milioane de lei.

Vreau să-mi spuneți ce pârghii are Compania de Asigurări în acest caz? Dacă aveți suficiente, ați întreprins măsuri, dacă nu aveți suficiente, vin cu îndemnul să schimbăm legislația. În așa mod ca Compania de Asigurări nu doar să acorde dreptul, dar să returneze banii în cazul în care prinde sau are suspiciuni de fraude.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Doamna Valentina Buliga:

Doamnă deputat,

Conform sistemului informațional pe care îl deținem și angajamentelor luate, și posibilităților pe care le au specialiștii din cadrul Direcției atât medicamente, cât și Direcției contabilitate, noi contrapunem mai multă informație de care dispunem.

Odată ce noi suntem, avem dreptul de a prelucra datele cu caracter personal, noi avem mai multe surse de informație și de evaluare și analiză. Și, cu adevărat, am constatat astfel de abateri în rezultatul amplificării și determinării noastre ca în acest domeniu să facem ordine.

Parcă la această etapă nu avem nevoie de schimbări legislative cardinale, ca să putem verifica și pune în aplicare acele inclusiv sancțiuni, prescripții și returnări de fonduri în cazul când este demonstrată utilizarea lor neconformă.

Cu regret, avem agenți economici, să spun „neonești” este foarte frumos și modest, care încearcă prin diferite metode să se eschiveze de la realizarea prescripțiilor noastre. De aceea suntem nevoiți să transmitem materialele atât Procuraturii, cât și altor organe de drept.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule președinte Lupu,

Eu am să continuu ideea domnului Ciubuc referitor la întreprinderea de stat și eficiența managementului acestor întreprinderi. Noi avem o practică proastă, așa să spunem, că la privatizare se scot întreprinderile care sunt cât de cât profitabile. Statul încă este cel mai mare jucător pe piața muncii în Republica Moldova. Noi avem acest sistem economic, care încă vine din perioada sovietică, care era cel mai mare angajator.

Dar eu vreau să văd, dacă Curtea de Conturi a făcut o evaluare să vadă, în perioada 2018, 2019, aceste întreprinderi de stat cum ele sunt gestionate. Și cum se face că sunt scoase la întreprinderi... sunt scoase la privatizare întreprinderile care mai sunt profitabile.

Uneori se fac diferite scheme, așa cum a fost cu CTC. Special au fost ridicate o perioadă accizele, ca să poată întreprinderea să nu mai fie competitivă pe piață cu alte întreprinderi internaționale, care vând aici pe piața noastră. Și după ce a fost privatizată, vedem cum accizele au fost scăzute, ca să fie deja competitivă. Deci clar că aici își face, vine deja politicul care ia anumite acțiuni în favoarea unor grupări.

Și am spus aici că noi, în Parlament, avem grupări criminale, care vin să fure bunurile statului și o fac politicienii.

Și acum întrebarea mea este, dacă este făcută o evaluare a acestor întreprinderi care sunt în faliment. Și dacă au fost făcute recomandări pentru a întreprinde anumite acțiuni statul, fie ca să fie privatizate, fie că ele trebuie să... statul să intervină cu anumite acțiuni, ca să le facă profitabile ș.a.m.d. Aceasta este prima întrebare.

Vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Cine răspunde, domnule președinte?

Da, vă rog, domnule Lupu.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Și mulțumesc pentru întrebare.

Am să încerc să fiu cât mai succint. Curtea, potrivit articolelor 47 și 49 din Acordul de Asociere, ratificat de Parlament, și, în consecință, potrivit Legii nr. 260 pentru punerea în aplicare a acestor obligațiuni ale statului, aprobată în decembrie 2017, își are pachetul său de atribuții.

Întrebarea care este oferită de dumneavoastră este foarte bună, stimate domnule deputat, doar că depășește net, ea nu se încadrează în funcțiile... aici e vorba de politici... analiză, politici, ce trebuie să fie scos la privatizare, ce nu trebuie să fie scos la privatizare. Dacă este profitabilă întreprinderea și ea este falimentată, toate lucrurile ăstea țin de analiză și, finalmente, de politici, fiindcă un program de privatizare este elaborat în proiect de către Guvern, și dacă lucrurile nu s-au schimbat, dar parcă țin minte că nu s-au schimbat, finalmente, programul dat este aprobat de către Parlament. Funcția noastră nu se regăsește aici.

Eu vreau să vă zic că în programul de raportare 2 ani de zile, noi am avut entități persoane juridice, întreprinderi de stat, societăți pe acțiuni, toate ele, din 111 misiuni de audit, au avut undeva 8 sau 9% ca și pondere. De ce? Fiindcă misiunea noastră de bază este concentrarea, și pe an ce-o să treacă, din ce în ce mai mult, pe sectorul public de gestionare autoritățile publice centrale. În acest caz, cred că aș reveni la ceea ce a menționat colegul meu domnul Rotaru acum 10 minute în urmă, când era vorba de APP. Din momentul în care statul are o instituție, care gestionează aceste proprietăți și face politici în acest domeniu, trebuie de dublat numărul de colaboratori. Dublați-l. Noi nu putem să intervenim în funcțiile altora, exact așa cum alții nu pot să intervină în funcțiile noastre. Asta este realitatea. *(Gălăgie în sală.)*

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Carp,

A doua întrebare?

Vă rog, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Președinte,

Eu credeam, totuși, că o să răspundeți în dependentă de acțiunile pe care le-ați întreprins, că oricum eficiența managementului, asta este una din atribuțiile pe care le are Curtea de Conturi.

Acum o altă întrebare... pe care o am, este referitor la angajații pe care-i aveți în cadrul Curții Constituționale. (*Rumoare în sală.*) Din informația pe care o am, este o fluctuație de cadre, astăzi, din câte cunosc, cel puțin, eu sper să nu fie informația corectă, pe care am obținut-o, că 30 la sută din auditori pe care dumneavoastră îi aveți, au experiență mai puțin de 2 ani de zile.

Spuneți-mi, vă rog, care-i cauza că în interiorul Curții există această fluctuație de cadre?

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Lupu,

Vă rog.

Domnul Marian Lupu:

Da. Mulțumesc.

Această situație s-a atestat la nivelul anului 2019, este corect, am avut o fluctuație destul de mare. Și, în rezultat, am fost obligați, prin concurs, să luăm oameni noi la lucru. Este adevărat că în jur de o treime, la moment, sunt specialiști cu un stagiu de muncă sub... până în 2 ani de zile. Slavă Domnului că avem suficienți cu un stagiu mai mare de lucru și au de la cine învăța.

În anul 2020, dar asta noi o să fixăm în raportul nostru, care o să vă fie prezentat către 1 mai anul curent, situația s-a stabilizat, s-a schimbat, motivul este unul: în Legea salarizării, dar Curtea de Conturi este o instituție bugetară, noi nu suntem organ de reglementare, grila de salarizare pentru colaboratori este strict stabilită de lege, ca în cazul tuturor altor instituții publice. Și întâmplarea a fost să fie că marea majoritate din cei care au plecat de la Curte s-au dus nu în sectorul privat, ei s-au dus în alte instituții de stat, n-o să le numesc care sunt, dar pentru care salariul de referință... salariul de bază este cu cel puțin 60% mai înalt decât indicatorul respectiv la Curte, mai ales pentru cei începători. Și atunci s-a întâmplat situația că oamenii veneau, învățau un an sau doi, și apoi luați ca buni specialiști în instituții, care le ofereau condiții de remunerare a muncii net superioare a Curții de Conturi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu pot să vă ofer, că deja ați oferit două întrebări...

Stimați colegi,

Haideți să fim corecți.

Următoarea întrebare – doamna Babuc.

Doamna Monica Babuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

De fapt, nu-i o întrebare, e o constatare și un gest, dacă vreți, de recunoștință pentru Curtea de Conturi, care ne-a prezentat astăzi această informație.

Vreau să spun, ca un fost ministru, care a fost verificat de Curtea de Conturi, că acesta este nu numai un organism, care ne oferă posibilitatea să verificăm activitățile financiare ale instituțiilor, dar este și un instrument de foarte prețioase recomandări și analize, lucru... instrumente, care lipsesc ministerelor, din păcate. Și eu îi înțeleg foarte bine pe colegii mei din Guvern de astăzi, care se vor pomeni și ei peste ani aici sau poate vor asculta din altă parte rapoartele Curții de Conturi, și mă tem că concluziile de astăzi vor fi în continuare cam aceleași, dacă noi, stimați colegi, nu vom lua act de ceea ce-a spus inclusiv domnul Președinte Lupu aici despre capacitatea, de exemplu, direcțiilor financiare și de la Ministerul Educației, dar și de la toate ministerele din cadrul Guvernului, care sunt absolut neconforme sarcinilor care stau în fața ministerelor. Și eu îi înțeleg foarte bine pe colegii din Guvern că ei vor avea aceleași probleme cu care m-am confruntat eu.

Și remarca colegului Odnostalco referitoare la CNAM se referă inclusiv la aceea că noi cu dumneavoastră, stimați colegi deputați, trebuie să ne gândim la capacitatea funcționarilor din ministere, dacă vrem calitate și vrem ca Curtea de Conturi să nu vină astăzi... să nu vină oricând înapoi și să constate activități neconforme ale ministerelor.

Încă o dată mulțumim pentru raportul dumneavoastră.

Și succes, stimați colegi din Guvern, în condițiile pe care le aveți de muncă.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Eu am să rog Secretariatul să constate: noi avem cvorum în sală ori nu? Fiindcă noi o să ne pomenim în situația că nu putem să aprobăm.

Rog Secretariatul să ne anunțe câți deputați sunt în sală.

O să ne pomenim în situația că noi, la sfârșit, n-o să putem să aprobăm proiectul Hotărârii nr. 30 din 11 februarie 2021 și putem să pălăvrăgim aici mult și bine. *(Gălăgie în sală.)*

Vă rog.

Câți? (*Voce nedeslușită din sală.*)

39 de deputați. Nu avem cvorum, din păcate.

Stimați membri ai Curții de Conturi, (*Rumoare în sală.*)

I-am chemat, da...

Eu vă fugăresc din sală?

Chemați-i și pe-ai dumneavoastră.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Constat lipsa cvorumului în sală.

Adoptarea Hotărârii nr. 30 venim la următoarea ședință, deja fără runda de întrebări și răspunsuri.

Stimați membri ai Guvernului,

Vă mulțumim pentru participare și dumneavoastră.

Domnule Președinte,

Ne cerem scuze, că suntem în imposibilitate, dar se vede că deputații noștri cam au obosit astăzi. (*Rumoare în sală.*)

Mulțumim mult.

Domnule Lupu,

Vă rog.

Domnul Marian Lupu:

Eu am o singură rugămintă, doamnă Președinte: acest... când o să fie cvorum, oricând n-ar fi, că o să continuați, ori azi, ori altă dată, haideți să ducem acest ciclu până la bun sfârșit, proiectul de hotărâre, când va fi posibil, să-l aprobați. Și rugămintea mea este că și celălalt proiect de hotărâre este unul foarte tehnic.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Neapărat, la următoarea ședință, rămâne pe ordinea de zi...

Domnul Marian Lupu:

Ca să închidem...

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Președinte,

Noi vă comunicăm ora când trebuie să veniți. Dar atunci cred că deja nu știu dacă toată lumea este necesar să vină.

Mulțumim.

O zi bună!

Despre ședință, vă anunțăm.

Ședința s-a încheiat la ora 15.40.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.